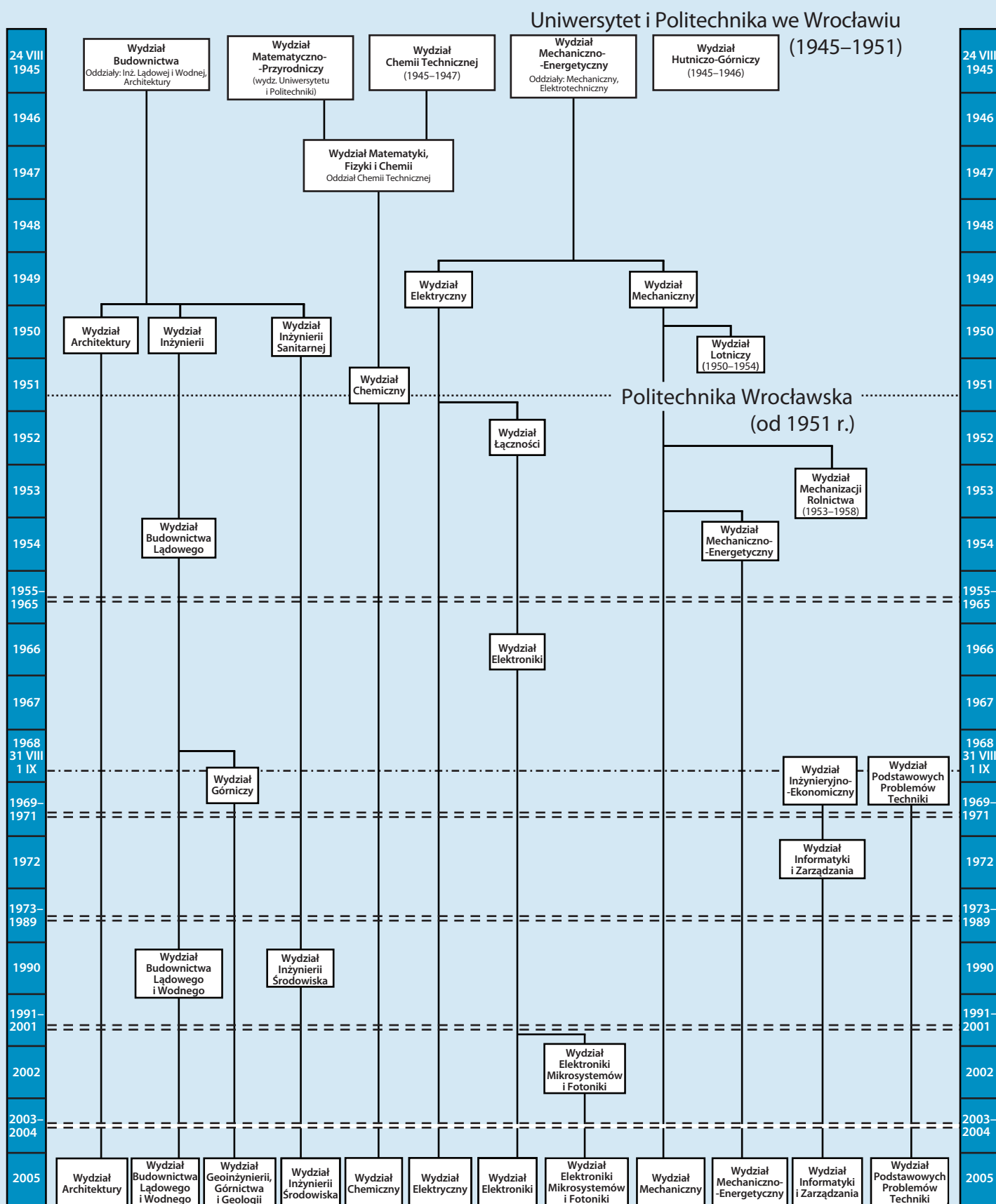

POLITECHNIKA WROCŁAWSKA

STRUKTURA WYDZIAŁÓW POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ (1945–2005)

Wprowadzenie

Początki Politechniki we Wrocławiu jako części uczelni wspólnej z Uniwersytetem były szczególnie trudne głównie z powodu braku kadry profesorskiej z zakresu specjalistycznych dyscyplin właściwych akademickiej uczelni politechnicznej i to na wszystkich jej wydziałach. Wynikało to m.in. z tego, iż część profesorów i doktorów z Politechniki Lwowskiej zatrzymała się w Krakowie i w organizującej się wówczas Politechnice Śląskiej w Gliwicach.

Trudności kadrowe udało się pokonać dość szybko, w zasadzie w okresie pierwszego pięciolecia. Złożyły się na to różne zabiegi merytoryczne i organizacyjne.

W początkowym okresie najpierw uruchomiono dydaktykę, tak jak to w programach studiów jest przyjęte, w zakresie przedmiotów podstawowych: matematyki, fizyki, chemii, a nawet podstaw mechaniki teoretycznej. Zajęcia były realizowane głównie przez siły naukowe uniwersytetu, przy czym niektórzy profesorowie mieli swoje gabinety (katedry) w budynkach politechnicznych. Zajęcia dydaktyczne prowadzono w budynkach politechniki, i to w znacznej części programów łącznie dla studentów Uniwersytetu i Politechniki, co było korzystne dla obu uczelni.

Równoległe z dydaktyką, chociaż w pewnych przypadkach z pewnym opóźnieniem, organizowano wydziały Politechniki. Wielkie zasługi mają tu przybyli nieliczni profesorowie, choć katedry powierzano również osobom o pewnym doświadczeniu dydaktycznym i twórczym dorobku inżynierskim. Awansowano je, mianując zastępcami profesora, wykładowcami lub profesorami kontraktowymi. Niektórzy, z pewnym dorobkiem w zakresie publikacji, otrzymywali (na wniosek uczelni) tytuły docenta lub profesora. Kadra, wzmocniana okresowo przez zatrudnianie na czas określony osoby dojeżdżające z Warszawy, Gliwic, Krakowa, Poznania i Gdańska, zapewniała nauczanie również z przedmiotów specjalistycznych.

Struktura akademicka, powstająca jak mityczny, przysłowiowy Feniks z popiołów, stała się szybko podstawą rozwoju uczelni w zakresie organizacji laboratoriów, systemu bibliotecznego, badań naukowych, zaplecza socjalnego, a także włączania się uczelni w odbudowę zniszczonego miasta i regionu, którym tak bardzo potrzebna było ludzi o wykształceniu i doświadczeniu technicznym.

Już pod koniec lat 40. wielu pracowników Politechniki było również zaangażowanych w organizację i dydaktykę średnich szkół zawodowych (technicznych). Byli zatrudniani

też na części etatu w biurach projektów. Studenci po tzw. półdyplomie zasilali biura projektów, działów technicznych Urzędu Miasta oraz różne jednostki przedsiębiorstw wykonawczych.

To były istotnie czasy niezwykle, których charakter został ogólnie zaakcentowany w poprzednich rozdziałach niniejszego wydawnictwa. W odniesieniu do Politechniki zostały one bardziej szczegółowo przedstawione we wspomnieniowych wydawnictwach Stowarzyszenia Absolwentów PWr, które z oddaniem chroni od zapomnienia wszystko, co wiąże się z twórcami politechnicznego środowiska akademickiego i uczniami tych twórców (zob. Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005, poz. 206, 222, 223, 224). Burzliwy rozwój Politechniki został omówiony dokładnie w kolejnych wydawnictwach jubileuszowych, szczególnie w pozycjach [197] i [200], a także w przedstawionych tu dalej strukturze uczelni, opisie wydziałów i jednostek poza- lub międzywydziałowych oraz w opisie szkół naukowych. Rozwój zawdzięcza Politechnika całej swojej społeczności akademickiej, w tym też mądrym kierownictwu, które przeprowadziło ją przez trudne czasy jako uczelnię z charakterem, wierną zasadom akademickim.

Władze uczelni

W pierwszym okresie powojennym, w l. 1945–1951, władze Politechniki i Uniwersytetu były powoływane łącznie, z jednym rektorem, lecz prorektorami oddzielnie dla każdej uczelni. Po rozdzieleniu uczelni w 1951 r., władze były powoływane niezależnie od uniwersytetu, na obowiązujących wówczas ustawowo zasadach. Z tych względów przedstawiono oddzielnie władze dla obu okresów działalności uczelni.

Biogram Stanisława Kulczyńskiego przedstawiono w materiałach opracowanych przez Wrocławskie Towarzystwo Naukowe (s. 261), biogramy prorektorów okresu 1945–1951 – w rozdziałach dotyczących szkół naukowych, natomiast biogramy pierwszego rektora Politechniki i aktualnie urzędującego są podane niżej, po tableau władz uczelni.

Niezwyčajny terminarz kadencji rektorskich w l. 1980–1984 był spowodowany zaburzeniami społecznymi po wprowadzeniu stanu wojennego, w którego czasie niepokorna Politechnika, jako jedyna uczelnia Wrocławia, była zdobywana siłą przez oddziały ZOMO w nocy z 14 na 15 grudnia 1981 (zob. Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005, poz. 200).

Władze Politechniki, 1945–1951

Rektor Uniwersytetu i Politechniki:
Stanisław Kulczyński (1945–1951)

Prorektorzy: Edward Sucharda
(1945–1947)

Kazimierz Zipser
(1947–1949)

Dionizy Smoleński
(1949–1951)

Rektorzy Politechniki Wrocławskiej

Dionizy Smoleński (1951–1960)

Zygmunt Szparkowski (1960–1969)

Tadeusz Porębski (1969–1980)

Bogusław Kędzia
(1 XII 1980–31 VIII 1981)

Tadeusz Zipser (1 IX–29 XII 1981)

Jerzy Schroeder (6 I–31 VII 1982)

Wacław Kasprzak (1982–1984)

Jan Kmita (1984–1990)

Andrzej Wiszniewski (1990–1996)

Andrzej Mulak (1996–2002)

Tadeusz Luty (2002–)

Dionizy Smoleński – ur. 1902 w Łodzi, zm. 1984 w Warszawie. Gimnazjum Państwowe im. Mikołaja Kopernika w Łodzi ukończył w 1921. W 1920 walczył w szeregach 167 Pułku Piechoty Brygady Śląskiej. W l. 1921–1926 studiował na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej, gdzie otrzymał dyplom mgr. inż. Służbę wojskową odbył w Szkole Podchorążych Rezerwy nr 7 w Śremie. W l. 1929–1932 pracował jako kier. laboratorium chemicznego w Komisji Doświadczalnej w Centralnej Szkole Strzelniczej w Toruniu, a od 1932 w Centrum Szkolenia Piechoty w Rembertowie. W tym samym roku został mianowany st. asystentem Zakładu Balistyki Politechniki Warszawskiej. W 1935 przeniesiony do Centrum Badań Balistycznych Instytutu Technicznego Uzbrojenia w Zielonce k. Warszawy. Był żołnierzem AK, zastępcą Szefa Uzbrojenia Komendy Głównej „Leśnika” oraz komentantem poligonu w Zielonce, gdzie dowodził oddziałem AK. Jednocześnie pracował w Instytucie Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. Po upadku powstania warszawskiego został wywieziony wraz z rodziną na przymusowe roboty do Breslau. Po wyzwoleniu od 11 maja 1945 jako czł. Grupy Naukowo-Kulturalnej organizuje filię PZH i bierze czynny udział w odbudowie i organizowaniu Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Już w końcu czerwca 1945 nieoficjalnie wszedł na teren uczelni zajętej przez wojska radzieckie, a w lipcu po jej oddaniu władzom polskim wraz z małą grupą pracowników oraz Strażą Akademicką Politechniki doprowadził do takiego stanu, że pierwszy wykład akademicki na Dolnym Śląsku odbył się już 15 listopada 1945. W 1946 został adiunktem, a w 1947 zastępcą prof. W l. 1947–1949 pełnił funkcję prorektora PWR. W 1948 otrzymał nominację na prof. nadzw., a w 1956 na prof. zw. W l. 1951–1960 pełnił obowiązki rektora PWR. Brał udział w licznych pracach naukowych i organizatorskich. Był współorganizatorem Światowego Kongresu Intelktualistów w 1948, pełnił funkcję sekretarza generalnego i prezesa WTN (1957–1960). W 1960 Rada Państwa powołała go do Warszawy na stanowisko Przewodniczącego Komitetu ds. Techniki, a równocześnie został czł. Komisji Planowania przy Radzie Ministrów. W 1961 został kier. Zakładu Teorii Spalania w Katedrze Silników Spalinowych Przemysłowych i Lotniczych Politechniki Warszawskiej. Również pełnił funkcję kier. Katedry Balistyki Wewnętrznej i Teorii Spalania w Wojskowej Akademii Technicznej. W l. 1965–1969 pełnił funkcję rektora Politechniki Warszawskiej. Od 1964 był czł. korespondentem, a od 1969 czł. rzeczywistym PAN. W PAN pełnił wiele funkcji, m.in. wiceprezesa oraz sekretarza naukowego, przewodniczącego Komitetu ds. Badań i Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej. Uczestniczył w wielu radach naukowych, pracach RWPG jako przewodniczący Sekcji Polskiej w Komisji Nauki i Techniki, pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej. Opublikował wiele książek i artykułów w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Za osiągnięcia naukowe i społeczne został odznaczony licznymi orderami i odznaczeniami m.in.: Orderem Sztandaru Pracy I i II Klasy, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą, Komandorskim, Oficerskim, Kawalerskim OOP, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem KEN, Medalem „Za Wybitne Zasługi dla rozwoju Politechniki Wro-

clawskiej”. Otrzymał nagrodę Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Miasta Wrocławia „Za integrację środowiska naukowego”. W dniu 28 kwietnia 1961 Senat PWR nadał mu godność doktora h.c. PWR, a 1 października 1976 otrzymał tę samą godność Politechniki Warszawskiej. Na emeryturę przeszedł w 1973. Pochowany w Alei Zasłużonych na Powązkach.

Tadeusz Michał Luty – ur. 1942 w Hucie Krzeszowskiej. Fizykochemik, wychowanek profesorów J.W. Rohledera, K. Pigionia i Z. Ruzewicza, absolwent specjalności inżynieria chemiczna Wydziału Chemicznego PWR (1965). Stopnie i tytuły naukowe: dr n. chem. (1968) i dr hab. (1972) na Wydziale Chemicznym PWR, prof. nadzw. (1980), prof. zw. (1988). Od 1993 kier. Zakładu Fizyki Chemicznej Instytutu Chemii Fizycznej i Teoretycznej PWR, zastępca dyr. Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej w l. 1972–1976, w l. 2000–2002 kier. Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii PWR, czł. Senatu kadencji 1987–1993 i 1999–2002, przez dwie kadencje (1987–1993) prorektor ds. nauczania, dwukrotnie wybrany do pełnienia godności rektora PWR (kadencja 2002–2005 i 2005–2008), w 2005 r. wybrany przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Czł. Komitetu Chemii PAN (1993–1997), czł. Zespołu ds. Współpracy z Zagranicą (PONAT) Komitetu Badań Naukowych (1999–2002), czł. sekcji T09 KBN (2000–2002), oraz czł. rad naukowych Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu (od 1988) i Instytutu Fizyki Molekularnej PAN w Poznaniu (od 1996), a także stowarzyszeń: WTN, PTCh, Polskiego Towarzystwa Fizycznego, Towarzystwa Popierania i Krzewienia Nauk oraz American Physical Association. Staże naukowe: w Instytucie Fizyki UJ oraz Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych w Dubnej, na Uniwersytecie w Edynburgu (1973–1974). W l. 1978–1979 pracownik Instytutu Chemii Teoretycznej Uniwersytetu w Nijmegen (Holandia), wielokrotnie wizytujący profesor Uniwersytetu Stanu Nebraska–Lincoln, Uniwersytetu Stanu Colorado–Fort Collins (USA), uniwersytetów w Rennes i Lille (Francja) i Uniwersytetu Tokijskiego oraz Tokijskiego Instytutu Technologicznego (Japonia); stałe kontakty i ścisła współpraca naukowa obecnie w formie polsko-francusko-japońskiego grantu NEDO. Nauczyciel akademicki wykładający chemię fizyczną, termodynamikę statystyczną i fizykochemię ciała stałego; prowadzący badania z zakresu nauk o materiałach, fizykochemii układów molekularnych, a w szczególności: dynamika, przejścia fazowe i transformacje (fotoindukowane oraz detonacje) w materiałach molekularnych, w celu przewidywania ich użytecznych właściwości. Wypromował 7 doktorów n. fiz. i chem., jeden z wychowanków posiada tytuł prof., jeden – stopień dr. hab. Autor ponad 130 publikacji, 2 książki i 4 rozdziałów w monografiach. Odznaczony Krzyżem Oficerskim OOP. Nagrodzony czterokrotnie nagrodą Ministra, dwukrotnie – nagrodą Sekretarza Naukowego PAN, wielokrotnie – nagrodą Rektora PWR, także nagrodą Japanese Society for Promotion of Science oraz uhonorowany nagrodą Senatu PWR, Medalem KEN i Medalem im. Jana Zawadzkiego, nadanym przez PTCh.

Struktura uczelni i opis wydziałów oraz jednostek międzywydziałowych i pozawydziałowych

Podstawowymi jednostkami uczelni były wydziały przez cały okres zmieniającej się (rozszerzającej się) struktury Politechniki, jak to pokazano na planszy. Od lat 70., po reorganizacji uczelni, jednostkami podstawowymi prowadzącymi badania naukowe i nauczanie stały się instytuty ze specjalnościowymi zakładami zamiast katedr. Ale i w tym okresie wydziały przez uprawnienia programowania dydaktyki, organizowania studiów doktoranckich oraz promowania samodzielnej kadry naukowej i przez prawo habilitowania, miały istotny wpływ również na kreowanie w instytutach odpowiednich kierunków badań.

W ostatnim pięcioleciu, w wyniku naturalnych potrzeb związanych z dynamicznym rozwojem jednostek Politechniki i ze zmianami otoczenia uczelni wynikającymi z transformacji polityczno-gospodarczej kraju, w tym wejścia do Unii Europejskiej, nastąpiły pewne zmiany strukturalne. Celem było zwiększenie mobilności naszego środowiska

akademickiego w zmieniającej się sytuacji w naukowo-dydaktycznym współzawodnictwie. Pozycja wydziału została wzmocniona w sensie podporządkowania mu we wszystkich sprawach jednostek wydziałowych, ale jednocześnie dopuszcza się różnicowanie podległych jednostek. Na wydziale mogą więc być instytuty, katedry wydziałowe i zakłady wydziałowe powoływane za zgodą rektora i Senatu.

Obecnie na uczelni działają następujące wydziały: Architektury, Budownictwa Lądowego i Wodnego, Chemiczny, Elektroniki, Elektryczny oraz Geoinżynierii, Górnicztwa i Geologii, a także Inżynierii Środowiska, Informatyki i Zarządzania, Mechaniczno-Energetyczny, Mechaniczny, Podstawowych Problemów Techniki, wreszcie Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki. Działalność wydziałów jest wspomagana przez inne jednostki uczelniane.

Strukturalne i merytoryczne przemiany wydziałów w czasie są widoczne w ich opisach opracowanych autorsko przez

odpowiednie zespoły osób. Ujęto je w grupy mające wspólne cechy w zakresie naukowym i technicznym. Dla przykładu – dobrze jest to wyeksponowane w tak zdawałoby się

odległych nazewnictwo wydziałach jak: Architektura, Budownictwo Lądowe i Wodne, Inżynieria Środowiska oraz Geoinżynieria, Górnictwo i Geologia.

Aleksandra Lewanowicz, Jan Kmita

Wydział Architektury

Budynek Wydziału Architektury

Sześćdziesięcioletnia powojenna historia kształcenia architektów we Wrocławiu dzieli się wyraźnie na cztery okresy:

Pierwszy obejmuje l. 1945–1949, kiedy w skład Wydziału Budownictwa wchodziły oddziały Architektury oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej. Wydział ten powstał jako jeden z czterech wydziałów politechnicznych powołanych dekretem z 24 sierpnia 1945. Organizatorem i pierwszym dziekanem był prof. Tadeusz Wróbel, były kierownik Katedry Urbanistyki Politechniki Lwowskiej. W tej formie Oddział Architektury przetrwał do roku 1949.

Drugi okres to l. 1949–1968. Wydział Architektury, już samodzielny, działał i rozwijał się na tradycyjnej kanwie uniwersyteckiej z autonomicznymi katedrami.

Trzeci okres przypada na l. 1968–1990. Wydział funkcjonował w układzie opartym na systemie autonomicznych instytutów z osłabioną funkcją dziekana i dziekanatu.

Czwarty okres od 1990 r. trwa do dziś, charakteryzuje się ustrojem mieszanym. W skład wydziału wchodziły instytuty, katedry i zakłady wydziałowe. Od 1993 r. zarządzany jest przez dziekana z jednolitą, wydziałową administracją.

W pierwszym okresie dydaktyka nie była wyraźnie ograniczona między oboma oddziałami. Studenci słuchali wspólnie wykładów matematyki, geometrii wykreślnej, fizyki, materiałoznawstwa i budownictwa ogólnego.

Zawiązkiem Oddziału Architektury było 5 katedr: Rysunku Odręcznego (prof. Dobrosław Czajka), Historii Architektury (prof. Tadeusz Broniewski), Projektowania Architektury (prof. Zbigniew Kupiec), Budowy Miast i Osiedli (prof. Tadeusz Wróbel) oraz Budownictwa Ogólnego (prof. kontraktowy Stanisław Mielnicki). Na spore trudności napotykała obsada katedr z powodu braku we Wrocławiu samodzielnych pracowników naukowych w dziedzinie architektury. Obok fachowej, lecz szczupłej kadry przybyśzów ze Lwowa i z Warszawy, angażowano zdolnych, dobrze zapowiadających się studentów w charakterze asystentów. Stało się tak w czasie, kiedy studia architektoniczne objęły trzy

roczniki. Mimo to oddział, w swoich początkach, posiadał bardzo skromną kadre dydaktyczną. Liczba studentów przyjmowanych pierwotnie tylko na pierwszy rok nie wymagała licznej kadry merytorycznej. Ale z roku na rok przybywało studentów i w sposób naturalny wzrastało obciążenie zajęciami dydaktycznymi. Już pod koniec 1947 r. Oddział Architektury pokazał skromną rozmiarami, ale bardzo wartościową publiczną wystawę, prezentującą dorobek dydaktyczny dwóch pierwszych lat swojej działalności. Pokazano na niej prace studenckie z projektowania, rysunku odręcznego i kompozycji. Od tego czasu wystawy urządzano, z małymi wyjątkami, co dwa lata.

Drugi okres w historii nauczania architektury we Wrocławiu zaczął się 1 września 1949. Wtedy to z podziału Wydziału Budownictwa powstał Wydział Inżynierii Lądowej i Wodnej oraz Wydział Architektury (Rozp. Min. Ośw. z dnia 21 grudnia 1949 – DzU RP nr 2/50 poz. 7).

Pierwsza samodzielna Rada Wydziału Architektury odbyła się 23 lutego 1950.

Stanowili ją: dziekan wydziału – prof. inż. architekt Tadeusz Broniewski, prodziekan – prof. inż. architekt Andrzej Frydecki, członkowie rady: prof. inż. architekt Tadeusz Wróbel, prof. inż. architekt Zbigniew Kupiec, prof. inż. architekt Stanisław Mielnicki, prof. inż. architekt Konrad Dyba, prof. inż. architekt Tadeusz Brzoza, prof. inż. architekt Dobrosław Czajka, st. inż. Henryk Lewulis.

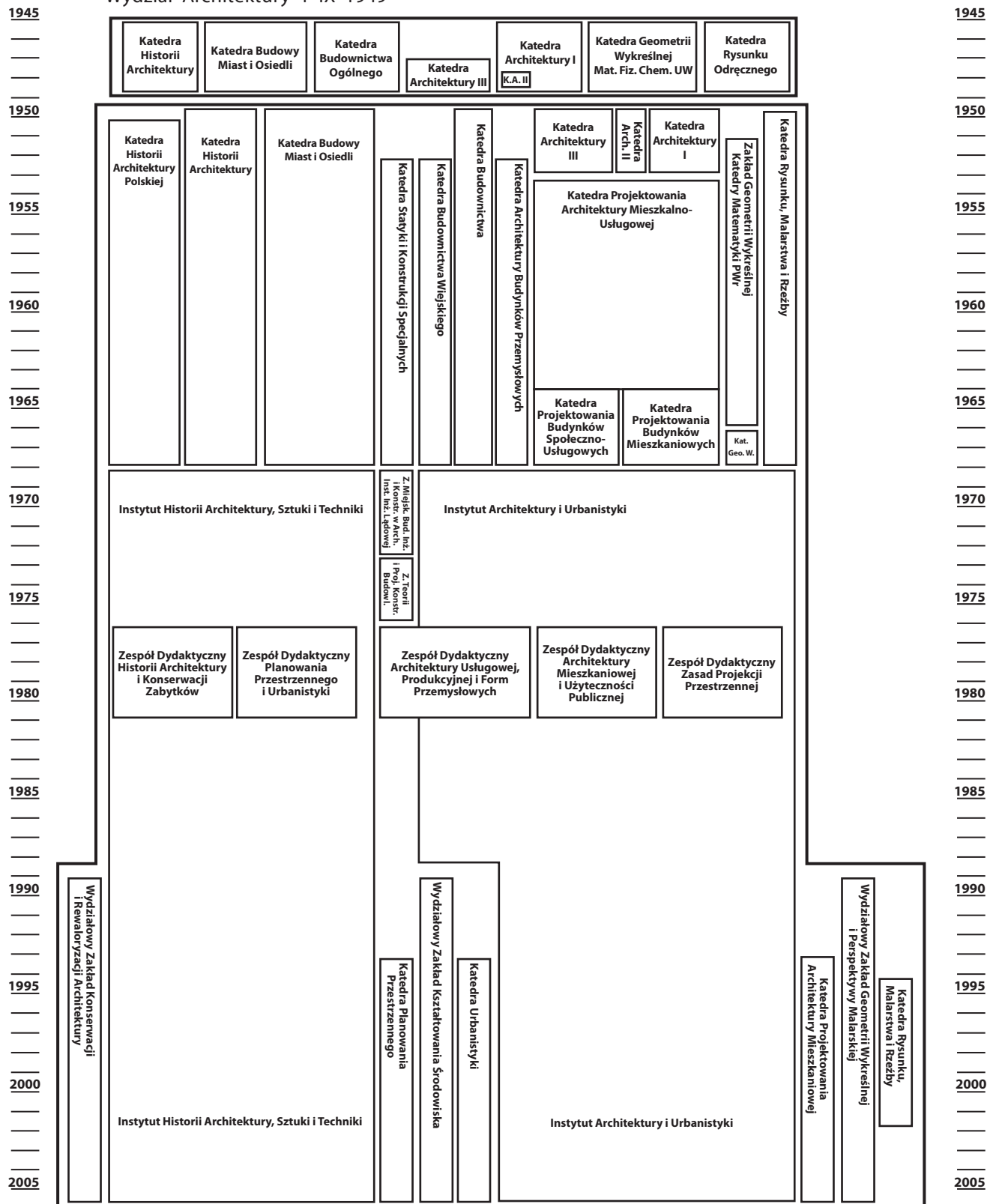
Wkrótce do już istniejących pięciu katedr dołączyły następne trzy: Katedra Architektury I, II i III, a w 1952 r. kolejne cztery katedry: Statyki i Konstrukcji Specjalnych (zastępca prof. Oskar Mucha), Architektury Budowli Przemysłowych (prof. inż. architekt Bolesław Szmidt), Budownictwa Wiejskiego (prof. dr Andrzej Rzymkowski) i Urbanistyki Miast Małych (prof. inż. architekt Władysław Czarnecki). Tej ostatniej nie uruchomiono – na bazie Zakładu Projektowania Miast i Osiedli powstała Katedra Urbanistyki. Przez wiele lat najpierw Katedra Geometrii Wykreślnej (zastępca prof. Konrad Dyba), a później Zakład, wchodziła w skład Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. Dopiero w 1966 r. uchwałą Senatu Politechniki Wrocławskiej włączono ją do Wydziału Architektury.

Praca naukowa na wydziale zaczęła się rozwijać stosunkowo późno. W pierwszym dziesięcioleciu opublikowano około 20 obszernych prac, kilkanaście artykułów i kilka podręczników. Prawa do nadawania stopnia doktora n. techn. uzyskał Wydział Architektury w 1950 r., a prawa do przeprowadzania przewodów habilitacyjnych w 1960 r.

Większość prac odnosiła się do zagadnień z historii architektury i historii urbanistyki. Pierwszy na wydziale przewod doktorski, Jerzego Hawrota, przypada na 1950 r. Dopiero dziesięć lat później, od 1960 r., broni się średnio 5 doktorantów rocznie. Lata 60. przynoszą wydziałowi pierwsze habilitacje. Okres ten reprezentuje pierwszych piętnastu doktorów

Struktura Wydziału Architektury

Oddział Architektury na Wydziale Budownictwa Lądowego 24 VIII 1945–31 VIII 1949
Wydział Architektury 1 IX 1949–

n. techn.: Jerzy Hawrot (1950), Olgierd Czerner (1960), Tadeusz Kozaczewski (1960), Kazimierz Ciechanowski (1961), Leszek Dąbrowski (1961), Henryk Lewulis (1961), Jan Łobocki (spoza wydziału – 1961), Janusz Pudełko (1961), Marian Rehorowski (1961), Anatol Szpakowicz (1961), Tadeusz Zipser (1961), Jerzy Rozpędowski (1962), Stanisław Będkowski (1962), Ewa Cieszyńska (1963), Witold Lipiński (1963) oraz pierwsi doktorzy hab.: Tadeusz Kozaczewski (1963), Marian Rehorowski (1963), Leszek Dąbrowski (1964), Janusz Pudełko (1965), Jerzy Rozpędowski (1966), Kazimierz Ciechanowski (1968), Tadeusz Zipser (1968).

Po 1949 r. liczba pracowników katedr wyraźnie wzrosła; w 1954 r. pracowało blisko 60 osób. Ten stan utrzymał się do około 1965 r. Od tego momentu rozpoczyna się tendencja wzrostowa; w 1968 r. stan liczebny wynosił 82 pracowników dydaktyczno-naukowych.

Od 1 września 1968 rozpoczęto reformę PWR, a w tym i Wydziału Architektury. Na uczelni wprowadzono strukturę instytutową. Dyrektorzy instytutów otrzymali większe uprawnienia. Ograniczono równocześnie uprawnienia dziekanów wydziałów. Od tego czasu dziekanat *de facto* służy do obsługi studentów i obsługi toku dydaktycznego studiów. Decyzje merytoryczne podejmowane były natomiast w ramach instytutów. Instytutom przekazane zostały także uprawnienia doktoryzowania i habilitowania kadry.

Z katedr Wydziału Architektury powstają dwa instytuty: Instytut Architektury i Urbanistyki, w którego skład wchodzi dawne jednostki samodzielne: Katedra Geometrii Wykreślnej, Katedra Projektowania Budowli Przemysłowych, Katedra Projektowania Budowli Społeczno-Usługowych, Katedra Projektowania Budowli Wiejskich, Katedra Projektowania Budynków Mieszkalnych, Katedra Rysunku, Malarstwa i Rzeźby oraz Katedra Urbanistyki. Te jednostki akademickie przekształcono w zakłady instytutowe, a niektóre z nich zostały wtórnie podzielone na mniejsze zakłady. Na przykład Katedrę Projektowania Budowli Społeczno-Usługowych podzielono na trzy zakłady: Zakład Architektury Budynków Społeczno-Usługowych, Zakład Projektowania Obiektów Użyteczności Publicznej oraz Zakład Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego. Natomiast Katedrę Projektowania Budynków Mieszkalnych przekształcono na trzy zakłady: Zakład Projektowania Budynków Mieszkalnych, Zakład Teorii Kompozycji Architektonicznej i Zakład Historii Architektury Wnętrz, który przeszedł do drugiego Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki. Katedrę Urbanistyki podzielono na trzy zakłady: Zakład Urbanistyki, Zakład Urbanizacji i Planowania Przestrzennego oraz Zakład Planowania Regionalnego i Architektury Krajobrazu.

Instytut Historii Architektury, Sztuki i Techniki powstał z przekształcenia Katedry Historii Architektury w Zakład Historii Architektury Powszechnej, Katedry Historii Architektury Polskiej w trzy jednostki: Zakład Historii Architektury Polskiej, Zakład Historii Architektury Współczesnej i Zakład Konserwacji Zabytków. Do instytutu, jak już wyżej wspomniano, wszedł Zakład Historii Architektury Wnętrz. W 1983 r. do instytutu dołączył Zakład Planowania Przestrzennego, przekształcony następnie w Katedrę Planowania Przestrzennego, oraz Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

Dwie katedry wydziałowe: Budownictwa i Materiałów

Budowlanych oraz Konstrukcji Budowlanych znalazły się po reorganizacji w instytutach na Wydziale Budownictwa.

W instytutach wydziałowych zakłady i zespoły realizowały zajęcia dydaktyczne zlecone przez wydział. Prowadziły też prace naukowo-badawcze. Stan personalny na wydziale znacznie wzrósł, osiągając poziom ok. 150 pracowników naukowo-dydaktycznych.

W ramach opisanej reformy uczelni Wydział Architektury został przeniesiony z gmachu głównego, z Wybrzeża Stanisława Wyspiańskiego, do budynku i pawilonów przy ul. B. Prusa 53/55.

Od początku lat 70. rozpoczyna się szeroko pojęta współpraca wydziału z zagranicą. Pracownicy uczestniczą w międzynarodowych badaniach naukowych, w licznych wymianach między uczelniami. Prof. Bolesław Szmidt był stypendystą Fundacji Forda w USA (1960); miał gościnne wykłady na uniwersytetach w Kanadzie (British Columbia 1960, Quebec 1963–1965), Liverpoolu, Newcastle, Florencji i Rzymie 1966–1978. Prof. T. Zipser jako *visiting professor* przez 1 semestr wykładał planowanie miast i prowadził seminarium doktoranckie na Southern Illinois University (1979). Współpraca z zagranicą jest pilotowana przez PWR (np. Irak, Libia i Algieria), ale również Wydział Architektury oprócz uczestnictwa we współpracy międzynarodowej uczelni, rozwija kontakty z wieloma krajami Europy, takimi jak: Francja, NRD, RFN, ZSRR, Czechosłowacja, Węgry, Jugosławia. Pracownicy uczestniczą również w programach badawczych w Bułgarii, na Sycylii, w Egipcie, na Cyprze, w Macedonii itp.

Rzeczywisty czas przełomu strukturalnego Wydziału Architektury przypada na l. 1990–1993. W tym okresie w atmosferze nieraz bardzo gorących dyskusji następuje reorganizacja całego wydziału. Z dwóch instytutów wydzielają się nowe jednostki naukowo-dydaktyczne. Przebieg zmian organizacyjnych przedstawiono na schemacie obrazującym strukturę Wydziału Architektury. Po zakończeniu reorganizacji wygląda ona następująco:

Katedry – Katedra Planowania Przestrzennego, Katedra Urbanistyki, Katedra Projektowania Architektury Mieszkaniowej.

Zakłady wydziałowe – Zakład Konserwacji i Rewaloryzacji Architektury, Zakład Konstrukcji i Budownictwa Ogólnego, Zakład Geometrii Wykreślnej i Perspektywy Malarzkiej, Zakład Kształtowania Środowiska, Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

Instytut Architektury i Urbanistyki składa się obecnie z następujących jednostek podstawowych: Zakład Podstaw Projektowania, Zakład Architektury Budowli Przemysłowych, Zakład Architektury Wnętrz i Form Przemysłowych, Zakład Architektury i Planowania Wsi, Zakład Architektury Obiektów Społeczno-Usługowych oraz Zakład Architektury Użyteczności Publicznej.

Instytut Historii Architektury, Sztuki i Techniki – w jego skład wchodzi: Zakład Historii i Teorii Architektury i Urbanistyki, Zakład Ochrony Zabytków, Zakład Historii Nauki i Techniki oraz Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

W nowej strukturze organizacyjnej uprawnienia do doktoryzowania i habilitacji otrzymał wydział. Ponadto od 1993 r. zlikwidowano służby administracyjne w instytutach. Obecnie

finanse i administracja wydziału podporządkowane są dziekanowi.

Liczba nauczycieli akademickich w różnej formie zatrudnionych na wydziale jest w zasadzie stabilna i obecnie wynosi 176 osób. Natomiast w ostatnim dziesięcioleciu nastąpił skokowy wzrost liczby studentów. Przez bez mała 40 lat liczba ta oscylowała w granicach 300–500 studentów, natomiast obecnie osiągnęła wartość ok. 1700 studiujących na studiach dziennych i wieczorowych.

W pionierskim okresie tworzenia i kształtowania Politechniki uczeni lwowscy stanowią największą grupę. Wydziały politechniczne uruchomione w 1945 r. były organizowane przez profesorów, asystentów i absolwentów Politechniki Lwowskiej.

Prof. Tadeusz Wróbel był postacią, którą nie sposób pominąć, mówiąc o historii Wydziału Architektury. Jako docent i jeden z pionierów, organizujących uczelnię w powojennym Wrocławiu, był jednocześnie żywym symbolem tradycji lwowskiego Wydziału Architektury. W październiku 1945 r. z pionierską pasją oddał się pracom organizacyjnym w tworzeniu Wydziału Budownictwa i Oddziału Architektury. Był pierwszym dziekanem całego wydziału i organizatorem oraz kierownikiem Katedry Budowy Miast i Osiedli. Pierwsi współpracownicy katedry to architekci: Zbigniew Katoła, Zbigniew Haich, Helena Wondrausz-Ciechanowska, Stanisław Niemierko.

Prof. Tadeusz Broniewski – organizator i kier. Katedry Historii Architektury (na stanowisku zastępcy prof.). Katedra Historii Architektury powstała w październiku 1945 r., tuż po wyzwoleniu. W skład katedry wchodził: architekt Marcin Bukowski – od 1947 r. prowadził wykłady zleczone z historii architektury polskiej, a historię sztuki od 1948 r. w ramach zajęć zleconych wykładał mgr sztuki Józef Gębczak, od 1948 r. Tadeusz Kozaczewski – zastępca asystenta, od 1949 r. architekt Andrzej Borajkiewicz, architekt Edmund Frąckiewicz i Aleksander Krzywobłocki, późniejszy konserwator zabytków.

Prof. Dobrosław Czajka – twórca i kier. Katedry Rysunku Odręcznego (na stanowisku zastępcy prof.). Wstępne prace organizacyjne tworzenia katedry rozpoczęto już pod koniec 1945 r., a w styczniu 1946 r. odbyły się pierwsze zajęcia dla studentów pierwszego roku Oddziału Architektury i Inżynierii Lądowej i Wodnej. Pierwsi współpracownicy katedry to architekci: Edward Krzyżewski, Jadwiga Grabowska, Bronisław Wiktor, oraz artyści plastycy Stanisław Pękalski i Stanisław Kopystyński.

Prof. Stanisław Mielnicki – 1946 r. organizator i kier. Katedry Budownictwa Ogólnego (na stanowisku zastępcy prof.). Pierwsi pracownicy katedry: st. asystent Czesław Wajdzik i Waclaw Szarejko. Katedrę uzupełniali studenci starszych lat studiów: Stanisław Będkowski, Jędrzej Kuczyński.

Prof. Zbigniew Kupiec – Katedra Projektowania Architektury. Twórcą tej katedry i kierownikiem początkowo był prof. Aleksander Kapuściński (zmarł w grudniu 1946 r.). Do czasu jej właściwego zorganizowania, przejściowo obowiązki pełnił Jerzy Hawrot – mianowany na adiunkta. W styczniu 1947 r. kierownikiem zostaje Zbigniew Kupiec – powołany na stanowisko prof. kontraktowego. Pierwsi pracownicy katedry: Jerzy Hawrot, Kazimierz Ciechanowski, Zbigniew War-

dzała (wychowankowie Politechniki Lwowskiej) oraz studenci: Stanisław Kolendo, Władysław Rybaczuk, Henryk Lewulis.

Prof. Konrad Dyba – do Wrocławia przybył 20 października 1945 i podjął się zorganizowania Katedry Geometrii Wykreślnej (na stanowisku zastępcy prof.) na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu i Politechniki. Do zespołu tej katedry należeli: Antoni Kidybiński, Henryk Łapiński, Anatol Krzywicki, Stanisław Chronowski oraz starsi studenci, którzy studiowali już przed wojną: Władysław Cisek, Adam Maison, Eugeniusz Sorokowski. Katedra w tym składzie 19 listopada 1945 rozpoczęła zajęcia dydaktyczne na pierwszym semestrze trzech wydziałów politechnicznych: Budownictwa z Oddziałem Architektury, Elektryczno-Mechanicznym i Hutniczym oraz dwóch kierunkach uniwersyteckich: matematyki i geologii.

Pionierami w dydaktyce, a także w porządkowaniu wnętrza i sprzętu, byli pierwsi adiunkci i asystenci: Jerzy Hawrot, Czesław Wajdzik, Helena Wondrausz-Ciechanowska, Kazimierz Ciechanowski (do dnia dzisiejszego współpracuje z Wydziałem Architektury), Zbigniew Katoła, Zbigniew Haich, Edward Krzyżewski, Jan Łobocki. Obok fachowej kadry, angażowano zdolnych, dobrze zapowiadających się studentów w charakterze zastępców asystenta.

Oddział Architektury wzbogacił się z czasem o nowe siły naukowe. Zastępca prof. Andrzej Frydecki w 1947 r. obejmuje kierownictwo Katedry Architektury III, zastępca prof. Tadeusz Brzoza, również w 1947 r., obejmuje Katedrę Architektury I i Budownictwa Wiejskiego.

Wydział Architektury (pierwotnie Oddział Architektury Wydziału Budownictwa) był w swoich początkach instytucją małą. Rekrutację zaczynał od I roku studiów.

W roku akademickim 1945/1946 zostało przyjętych 65 studentów.

Tab. 2. Stan osobowy Wydziału Architektury w latach 1945/1946, 1967/1968 oraz 2003/2004

	1945/1946	1967/1968	2003/2004
Profesorowie	1	7	13
Zastępcy profesora	4	–	–
Docenci / doktorzy hab.	1	10	20
Adiunkci / doktorzy	9	–	83
Magistrowie / wykładowcy	–	65	60
Razem pracowników	15	82	176
Razem studentów	65	516	1600

Dziekani Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej: prof. Tadeusz Wróbel (Oddział Architektury na Wydziale Budownictwa, 1945–1947), prof. dr Michał Mazur (1947–1948), prof. dr Ludomir Suwalski (1948–1949), zastępca prof. Tadeusz Broniewski (Wydział Architektury, 1949–1951), prof. Zbigniew Kupiec (1951–1952), zastępca prof. Andrzej Frydecki (1952–1954), zastępca prof. Stanisław Mielnicki (1954–1955), zastępca prof. Tadeusz Brzoza (1955–1958), prof. Tadeusz Broniewski (1958–1960), prof. dr Bohdan Guerquin (1960–1962), prof. Andrzej Frydecki (1962–1964), doc. dr Henryk Lewulis (1964–1965), doc. dr Leszek Dąbrowski (1965–1966, 1966–1968), doc. dr hab. Janusz Pudełko (1968–1972), doc. dr Józef Gierczak (1972–1974), doc. dr Stanisław Sołowij (1974–1981), doc. dr hab. Zbigniew Bokun (1981–1984, 1984–1987), doc. dr Marian Barski (1987–1989), prof. zw. dr hab.

Tadeusz Kolendowicz (1989–1992), dr hab. Stanisław Me-deksza (1992–1999), dr hab. Elżbieta Trocka-Leszczynska (1999–2005).

Profesorowie i doktorzy hab., którzy, odchodząc z innych uczelni, wzmocnili kadre Wydziału Architektury PWr:

Prof. Jerzy Hawrot – po wojnie brał udział w organizowaniu Wydziału Architektury w Krakowie, w 1945 r. przyjechał do Wrocławia, w grudniu tego roku został mianowany adiunktem Wydziału Budownictwa na Oddziale Architektury. W 1951 r. powołano prof. J. Hawrota do Katedry Historii Architektury w Szczecinie. Po likwidacji tamtego wydziału powrócił do Wrocławia w 1956 r. i pełnił obowiązki docenta przy Katedrze Historii Architektury Powszechnej na Wydziale Architektury PWr.

Prof. Bohdan Guerquin – uczestniczył przy tworzeniu Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, w 1946 r. zorganizował tam katedrę Historii Architektury Polskiej na stanowisku zastępcy profesora. W 1951 r. powołano go na Katedrę Historii Architektury na Wydziale Architektury do Szczecina. Po likwidacji Wydziału Architektury w Szczecinie w 1956 r. przyjechał do Wrocławia, objął obowiązki docenta przy Katedrze Historii Architektury na Wydziale Architektury PWr.

Prof. Władysław Czarnecki – w 1953 r. przeniósł się ze Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu na Wydział Architektury PWr.

Prof. Leszek Dąbrowski – w 1954 r. przeszedł z Politechniki Gdańskiej na Wydział Architektury PWr, a w 1970 r. na Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Szczecińskiej.

Prof. Władysław Czerny – w 1964 r. przeniósł się z Politechniki Gdańskiej na Wydział Architektury PWr.

Prof. Julian Duchowicz – w 1964 r. przeniósł się z Politechniki Śląskiej w Gliwicach na Wydział Architektury PWr.

Prof. Bolesław Szmidt – żołnierz kampanii wrześniowej 1939 (internowany w Rumunii) i francuskiej 1940 i 1941; inicjator i pierwszy organizator Polskiej Szkoły Architektury przy uniwersytecie w Liverpoolu 1942–1947, jej wykładowca, profesor i dyrektor 1945–1947; powrócił do kraju w 1947 r.; kierownik Katedry, a później Zakładu Architektury Budowli Przemysłowych w l. 1952–1978.

Profesorowie i doktorzy habilitowani, którzy, odchodząc z Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, zasilili inne uczelnie:

Prof. Andrzej Rzymkowski – w 1953 r. przeniósł się z Wydziału Architektury PWr na Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej.

Prof. Zbigniew Kupiec – pod koniec 1946 r. przeniósł się z Krakowa do Wrocławia i na początku 1947 r. objął funkcję kierownika Katedry Projektowania Architektury I. W 1950 r. otrzymał nominację na prof. nadzw. W 1954 r. odszedł do Krakowa i objął tam Katedrę Budynków Społeczno-Mieszkaniowych.

Prof. Stanisław Mielnicki – w 1958 r. przeniósł się z Wydziału Architektury PWr na Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej.

Prof. Roman Tunikowski – przeniósł się z Wydziału Architektury PWr na Politechnikę Poznańską.

Doc. dr Janusz Szablowski – w 1973 r. przeniósł się z Wydziału Architektury PWr na Wydział Architektury Politechniki Białostockiej.

Bibliografia

Zob. Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005, poz. 10, 14, 41, 184, 197, 200, 239, 242.

1. *40 lat SARP na Dolnym Śląsku 1946–1986*, pod red. A. Zwierzchowskiego, Wrocław 1987.

2. *Architekci Wrocławia 1945–1995*, pod red. J. Zasady, A. Zwierzchowskiego, Wrocław 1996.

3. *Praojcowie i ojcowie. Dorobek polskich absolwentów Wydziału Architektonicznego Politechniki Lwowskiej. Katalog wystawy*. Muzeum Architektury, Wrocław 1994–1995.

4. *Politechnika Lwowska 1844–1945*, praca zbior., Wrocław 1993.

Informacji udzielili: prof. Zbigniew Bać, prof. Marian Barski, prof. Zbigniew Bokun, prof. Olgierd Czerner, doc. dr hab. Kazimierz Ciechanowski, doc. Tadeusz Izbicki, mgr Wanda Lebień, prof. Zdzisław Jurkiewicz, prof. Janusz Rębielak, prof. Jerzy Rozpędowski, prof. Waldemar Wawrzyński, prof. Tadeusz Zipser, Archiwum PWr – Wrocław 2004.

Opracował Ryszard Włosowicz

Początki i obecny stan wydziału

Obecny Wydział Budownictwa Lądowego i Wodnego wywodzi się z Wydziału Budownictwa, który był jednym z czterech pierwszych wydziałów PW. Pierwsze zajęcia na wydziale odbyły się 19 listopada 1945. Były to zajęcia z matematyki, prowadzone przez prof. dr. Władysława Ślebodzińskiego. Pierwszy zaś wykład z przedmiotu kierunkowego – materiały budowlane – wygłosił 20 listopada 1945 ówczesny adiunkt Mieczysław Zachara.

W chwili powołania, tj. 24 sierpnia 1945, Wydział Budownictwa miał dwa oddziały: Architektury oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej. Pierwszym dziekanem wydziału i jego organizatorem był prof. mgr inż. architekt Tadeusz Wróbel. Do grona pierwszych pracowników Wydziału Budownictwa należeli m.in.: prof. dr inż. Marian Janusz, prof. mgr inż. Józef Kożuchowski, prof. dr inż. Wiktor Mamak, prof. dr inż. Kazimierz Zipsler i prof. dr inż. Mieczysław Zachara.

We wrześniu 1949 r. obydwa oddziały przekształciły się w samodzielne wydziały. Z Oddziału Inżynierii Lądowej i Wodnej powstał Wydział Inżynierii z oddziałami: Lądowym i Wodnym. Pierwszym dziekanem tego wyodrębnionego wydziału i jego organizatorem był prof. dr inż. Wiktor Mamak. W 1954 r. Wydział Inżynierii zmienił nazwę na Wydział Budownictwa Lądowego, która utrzymała się aż do 1990 r., w którym powstała obecna nazwa wydziału.

W historii wydziału można wyróżnić cztery charakterystyczne okresy jego działalności:

a) organizacyjny, obejmujący lata wspólnoty z Uniwersytetem Wrocławskim (1945–1951); działało wówczas dziewięć katedr: Budownictwa Ogólnego, Budowy Dróg i Ulic, Budowy Mostów, Budownictwa Stalowego i Żelbetowego, Budownictwa Wodnego I, Budownictwa Wodnego II, Budowy Kolei, Wytrzymałości Materiałów i Statyki Budowli oraz Techniki Sanitarnej;

b) samodzielnej działalności z autonomicznymi katedrami (1951–1968); istniało wówczas dwanaście katedr kierowanych przez samodzielnych pracowników naukowych: Budownictwa Ogólnego, Budownictwa Wodnego, Budowy Dróg i Ulic, Budowy Kolei, Budowy Mostów, Fundamentowania, Geodezji, Konstrukcji Żelbetowych, Materiałów Budowlanych, Mechaniki Budowli, Metalowych Konstrukcji Budowlanych, Organizacji i Mechanizacji Budowy;

c) działalności w systemie zreformowanym, opartym na strukturze instytutowej (1968–1990); wydział pełnił zadania dydaktyczno-wychowawcze, a zadania naukowo-badawcze prowadziły instytuty: Budownictwa (I–2), Geotechniki (obecnie – Geotechniki i Hydrotechniki I–10) oraz Inżynierii Lądowej (I–14);

d) samodzielnej działalności wydziałów (od 1990 r.) na polu dydaktycznym, naukowym i technicznym.

W l. 1945–2003, funkcje dziekanów wydziału pełnili kolejno: prof. mgr inż. Tadeusz Wróbel (1945–1947), prof. dr inż. Michał Mazur (1947–1948), prof. dr inż. Ludomir Suwałski (1948–1949), prof. dr inż. Wiktor Mamak (1949–1951), prof. mgr inż. Józef Kożuchowski (1951–1952), prof. mgr inż. Adam Cybulski (1952–1955), prof. inż. Waław Szarejko

Budynek Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego

(1955–1956), prof. mgr inż. Józef Kożuchowski (1956–1958), prof. dr inż. Igor Kisiel (1958–1961), prof. dr inż. Adam Mitzel (1961–1965), prof. dr inż. Otton Dąbrowski (1965–1968), prof. dr inż. Jan Kmita (1968–1971), prof. dr inż. Otton Dąbrowski (1971–1972), doc. dr inż. Zdzisław Bodarski (1972–1979), prof. dr hab. inż. Kazimierz Biernatowski (1979–1981), prof. dr hab. inż. Stanisław Mazur (1981–1987), prof. dr hab. inż. Stefan Gałczyński (1987–1990), prof. dr inż. Otton Dąbrowski (1990–1993), prof. dr hab. inż. Kazimierz Czaplinski (1993–1996), prof. dr hab. inż. Ernest Kubica (1996–2002), prof. dr hab. inż. Ryszard Izbicki (od 2002).

W pierwszych latach istnienia wydziału (1945–1951) zainteresowania naukowe jego twórców były ukierunkowane na doraźne potrzeby ze strony przemysłu, w zniszczonym przez wojnę regionie dolnośląskim. Lata ostatniego okresu istnienia wydziału w strukturze katedralnej (1965–1968) były okresem jego wielkiego rozwoju naukowego. W tym okresie zaznaczył się wpływ wybitnych osobowości Wydziału Budownictwa, profesorów: Adama Cybulskiego, Igora Kisiel, Jana Kmity, Jana Różyckiego, Adama Mitzla, Romana Mromlińskiego, Ottona Dąbrowskiego. Zaczęły się tworzyć szkoły naukowe, inspirowane przez kierowników katedr. Koncentrowano się wówczas na zagadnieniach: statyki mostów żelbetowych i zespolonych, reologii gruntów, stateczności budowli i dynamiki fundamentów pod maszyny, budownictwa wodnego, wymiarowania konstrukcji jezdni drogowych i lotniskowych, pomiarów odkształceń budowli inżynierskich, reologii betonu w zastosowaniu do konstrukcji powłokowych i sprężonych, statyki i stateczności cienkościennych konstrukcji metalowych, fizyki przegród budowlanych, organizacji, technologii i kosztów budownictwa uprzemysłowionego.

W zakresie tych dyscyplin wydział promował młodą kadrę na stopnie naukowe. Szczegółowe informacje o pierwszych promocjach na stopnie doktora (od 1952 r.) i doktora hab. (od 1964 r.) znajdują się w poz. 197 Bibliografii środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005.

Osiągnięcia naukowe pracowników wydziału są uznane i cenione w kraju i za granicą. Do chwili obecnej obserwuje się progresywny wzrost przynależności pracowników wydziału do organizacji naukowych krajowych i zagranicznych,

wyróżnień wybitnych uczonych doktoratami h.c. oraz współpracy naukowej z wieloma uczelniami zagranicznymi o wiekopomnych tradycjach, owocującej wydawaniem książek i publikacji zagranicznych.

Zmiany organizacyjne wydziału

W chwili powołania, tj. 24 sierpnia 1945, Wydział Budownictwa składał się z dwóch oddziałów: Architektury oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej. Pierwszym dziekanem i organizatorem wydziału (1945–1947) był prof. mgr inż. architekt Tadeusz Wróbel, a współorganizatorem, zajmującym się sprawami Oddziału Inżynierii Lądowej i Wodnej – adiunkt mgr inż. Wiktor Mamak.

Rok 1945 (jesień) do końca 1946 r.

Wydział Budownictwa miał oddziały: Architektury oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej z katedrami: Wytrzymałości Materiałów i Statyki, Budownictwa Stalowego i Żelbetowego, Kolei, Budownictwa Wodnego I, Budownictwa Wodnego II, Miernictwa, Budowy Mostów, Budowy Dróg i Ulic.

Rok akademicki 1967/1968

Na Wydziale Budownictwa zostały powołane trzy instytuty: Instytut Budownictwa z katedrami: Budownictwa Ogólnego, Konstrukcji Żelbetowych, Materiałów Budowlanych, Metalowych Konstrukcji Budowlanych, Organizacji i Mechanizacji Budowy; Instytut Inżynierii Lądowej z katedrami: Budowy Dróg i Ulic, Budowy Kolei, Budowy Mostów, Mechaniki Budowli; Instytut Geotechniki z katedrami: Fundamentowania, Geodezji.

Oddział Górnictwa odkrywkowego z katedrami: Mechaniki Górniczej, Geologii i Petrografii.

Rok akademicki 2002/2003

W skład Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego wchodzi: Instytut Budownictwa z zakładami: Budownictwa Ogólnego, Fizyki Budowli i Środowiska, Konstrukcji Betonowych, Konstrukcji Metalowych, Materiałów Budowlanych, Technologii Materiałów Kompozytowych i Specjalnych, Metod Obliczeniowych w Projektowaniu Budowlanym, Metod Projektowania i Realizacji, oraz laboratoriami: Laboratorium

Komputerowe, Dolnośląskie Laboratorium Jakości i Trwałości Budownictwa, i pracownikami: Badań Nieniszczących, Termografii i Fizyki Środowiska, Konstrukcji Budowlanych, Materiałów Budowlanych, Technologii Betonu, Ceramiki, Projektowania i Realizacji Obiektów Budowlanych; Instytut Inżynierii Lądowej z zakładami: Dróg i Lotnisk, Dynamiki Budowli, Inżynierii Miejskiej, Kolei, Mostów, Statyki Budowli, Wytrzymałości Materiałów, oraz laboratoriami: Laboratorium Konstrukcji oraz Technologii Obiektów i Układów Komunikacyjnych, i pracownikami: Pracownia Drogowa, Pracownia Kolejowa, Pracownia Mostowa, Pracownia Teorii Konstrukcji, Pracownia ETO; Instytut Geotechniki i Hydrotechniki z zakładami: Budownictwa Wodnego, Fundamentowania, Geodezji, Geologii, Geotechniki Górniczej i Budownictwa Podziemnego, Mechaniki Gruntów, oraz laboratoriami: Budownictwa Wodnego, Fundamentowania, Geodezji, Geologii, Mechaniki Gruntów.

Struktura jednostek Wydziału w okresach między podanymi datami podlegała głębszym i bardziej licznym przemianom związanym z procesem przemian na uczelni.

Tab. 3. Zestawienie ilościowe pracowników i studentów Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego w latach 1945/1946, 1967/1968 oraz 2003/2004

Pracownicy i studenci	1945/1946	1967/1968	2002/2003
Pracownicy:			
profesorowie zw.	2	2	12
profesorowie nadzw.	2	7	
zastępcy profesorów	1		
docenci		13	
doktorzy hab.			24
doktorzy			122
Studenci	154	442	4785
Promocje doktorskie		81	81
Habilitacje		16	16

Elżbieta Stilger-Szydło

Zob.: Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005, poz. 14, 49, 187, 197, 200, 201, 209.

Wydział Chemiczny

Zgodnie z wydanym 24 sierpnia 1945 Dekretem Rady Ministrów o przekształceniu Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej na polskie państwowe szkoły akademickie, Politechnika Wrocławska dzieli się na cztery wydziały, a jednym z nich jest Wydział Chemiczny. Pod koniec 1945 r. w ramach unii Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej powstaje Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii z Oddziałem Chemii Technicznej. Tworzy go pięć katedr chemicznych (Chemii Nieorganicznej, Chemii Organicznej, Chemii Fizycznej, Chemii Ogólnej I oraz Chemii Ogólnej II) oraz osiem katedr technologicznych (Technologii Przemysłów Nieorganicznych, Technologii Przemysłów Organicznych, Technologii Przemysłów Rolniczych, Technologii Chemicznej Węgla, Technologii Nafty i Paliw Płyn-

nych, Inżynierii Chemicznej, Maszynoznawstwa Chemicznego i Elektrochemii). Pierwszymi kierownikami tych katedr byli wybitni uczeni, którzy przybyli do Wrocławia głównie ze Lwowa. Tak więc historia Wydziału Chemicznego to przede wszystkim szkoły naukowe wywodzące się z tradycji chemicznej szkoły lwowskiej. Tradycje te są kontynuowane do dziś, co przejawia się w sposobie prowadzenia zajęć dydaktycznych, które są ściśle związane z realizowanymi pracami naukowymi, we współpracy z przemysłem chemicznym oraz dużą różnorodnością tematyki badawczej.

Pierwszym prorektorem połączonych uczelni, odpowiedzialnym za Politechnikę Wrocławską, został wybitny chemik lwowski prof. Edward Sucharda (ostatni rektor polskiej PLW). Kierownikami pierwszych katedr byli: prof. Wło-

dzimierz Bobrownicki, prof. Henryk Kuczyński, prof. Ewa Neyman-Pilatowa, prof. Franciszek Nowotny, prof. Edwin Płazek, prof. Błażej Roga, prof. Edward Sucharda, prof. Zdzisław Tomasik, prof. Włodzimierz Trzebiatowski i prof. Zdzisław Ziolkowski. Nie wszystkie katedry miały kierowników: na przykład prof. W. Trzebiatowski, będąc kierownikiem Katedry Chemii Nieorganicznej, pełnił dodatkowo obowiązki kierownika Katedry Chemii Fizycznej (w 1948 r. katedrę tę objął prof. Kazimierz Gumiński przybyły z Krakowa). Pracownicy tych katedr prowadzili zajęcia z chemii na wszystkich wydziałach Politechniki, a także na uniwersyteckich wydziałach biologii, medycyny i farmacji. W roku 1949 została utworzona Katedra Materiałów Wybuchowych, którą kierował prof. Dionizy Smoleński. Był on także prorektorem połączonych uczelni (1949–1951) i pierwszym rektorem (1951–1960) PWr.

W roku akademickim 1945/1946 na wydziale studiowało już 186 studentów. Oddziałem Chemii Technicznej kierowała wówczas prof. E. Neyman-Pilatowa.

Już w roku 1945 wydział posiadał prawo doktoryzowania.

Pierwsze doktoraty: 1. Mieczysław Bukała (1949) – promotor: prof. dr Henryk Kuczyński; 2. Leonard Kuczyński (1949) – promotor: prof. dr Bogusław Bobrański; 3. Zofia Skrowaczewska (1949) – promotor: prof. dr inż. Edwin Płazek; 4. Andrzej Ichnatowicz (1950) – promotor: prof. dr inż. Błażej Roga; 5. Czesława Troszkiewicz (1950) – promotor: prof. dr inż. Edwin Płazek; 6. Adam Sroczyński (1952) – promotor: prof. dr Franciszek Nowotny; 7. Roman Pamuch (1955) – promotor: prof. dr inż. Błażej Roga; 8. Bohdan Staliński (1956) – promotor: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski; 9. Janusz Terpiłowski (1956) – promotor: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski; 10. Krzysztof Pigoń (1957) – promotor: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski; 11. Stanisław Ropuszyński (1957) – promotor: prof. inż. Dionizy Smoleński; 12. Zenon Chabudziński (1958) – promotor: prof. dr Henryk Kuczyński; 13. Stefan Jasieńko (1958) – promotor: prof. dr inż. Błażej Roga; 14. Bohdan Karabon (1958) – promotor: prof. dr inż. Błażej Roga; 15. Kazimierz Łukaszewicz (1958) – promotor: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski; 16. Zbigniew Święcki (1958) – promotor: prof. dr inż. Włodzimierz Bobrownicki; 17. Władysław Markocki (1958) – promotor: prof. dr inż. Witold Romer.

1 września 1951, po oddzieleniu się politechniki od uniwersytetu wszystkie katedry chemiczne, podstawowe i technologiczne, zostały przeniesione na Wydział Chemiczny PWr, a jego pierwszym dziekanem został prof. K. Gumiński. Utworzono też dodatkowe katedry: Ceramiki (prof. Zbigniew Tokarski) oraz Chemii i Technologii Węgla Brunatnego (prof. Jerzy Kowalski). Procesowi temu towarzyszyły również przekształcenia katedr Chemii Ogólnej I oraz II w Katedrę Chemii Nieorganicznej II (prof. Bogusława Jeżowska-Trzebiatowska) i Katedrę Chemii Ogólnej (prof. H. Kuczyński). W związku ze zmianą profilu badań Katedrę Technologii Przemysłów Rolniczych przemianowano na Katedrę Tworzyw Sztucznych (prof. Tadeusz Rabek). Była to pierwsza w Polsce katedra szkoląca specjalistów w zakresie zarówno chemii polimerów (doc. Janusz Lindeman, prof. Ryszard Sikorski), jak i technologii przetwórstwa i stosowania tworzyw sztucznych (prof. Włodzimierz Łaskawski, dr Jacek Malczewski). Katedra Materiałów Wybuchowych zmieniła w 1955 r. nazwę na Ka-

tedrę Związków Azotowych II (a w 1968 r. stała się Katedrą Technologii Syntezy Organicznej). W 1958 r. przestaje istnieć Katedra Ceramiki (na jej miejsce powołano Zakład Ceramiki) i powstaje Katedra Technologii Przemysłu Chemicznego (prof. M. Bukała). W 1966 r. Katedra Maszynoznawstwa Chemicznego (prof. Stanisław Żurkowski) została przeniesiona na Wydział Mechaniczno-Energetyczny jako Katedra Aparatury Chemicznej. Wszystkie te zmiany powodowane były intensywnym rozwojem wydziału i dopasowaniem nazw jego jednostek do uprawianej tematyki badawczej i aktywności dydaktycznej. Opisane powyżej zmiany skrytykowały na wiele lat tematykę badawczą wydziału, wytyczyły kierunki rozwoju i stanowią jego znak firmowy do dziś.

W 1960 r. Wydział Chemiczny uzyskał prawo habilitowania.

Pierwsze habilitacje na Wydziale Chemicznym: 1. Stanisław Ropuszyński (1961); 2. Zenon Chabudziński (1962); 3. Władysław Markocki (1962); 4. Lucjan Sobczyk (1962); 5. Krzysztof Pigoń (1962); 6. Bohdan Głowiak (1963); 7. Stanisław Majer (1963); 8. Zbigniew Święcki (1963); 9. Władysław Czuba (1964); 10. Roman Koch (1964); 11. Józef W. Rohleder (1964).

W 1963 r. powstał pierwszy instytut w strukturze wydziału. Był to Instytut Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich, utworzony z Katedry Chemii Nieorganicznej i Katedry Chemii Pierwiastków Rzadkich, kierowany przez prof. Włodzimierza Trzebiatowskiego. Instytut rozwijał badania w zakresie hydrometalurgii miedzi i pierwiastków towarzyszących rudom miedzi i współdziałał ściśle z Kombinatem Górniczo-Hutniczym Miedzi w Lubinie. Kontynuowano również badania dotyczące głównie właściwości magnetycznych związków semimetalicznych pierwiastków d- i f-elektronowych. W l. 1956–1967 w pomieszczeniach instytutu funkcjonował Zakład Fizyko-Chemicznych Badań Strukturalnych PAN, który był zaczątkiem utworzonego w 1966 r. Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN (inicjatorami powstania instytutu byli profesorowie: W. Trzebiatowski, B. Staliński oraz grono fizyków z UW).

Jak widać, Wydział Chemiczny, rozwijając się, promieniował na całe środowisko naukowe Wrocławia, a jego profesorowie wzmacniali i tworzyli kadrę nowo powstających jednostek naukowych uczelni i miasta Wrocławia.

Struktura katedralna przetrwała do 1968 r., kiedy to nastąpiła restrukturyzacja całej PWr i powstały instytuty. W skład Wydziału Chemicznego wchodził wówczas Instytut Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich i 12 katedr: Chemii Fizycznej (kierowana przez prof. K. Pigoń), Chemii i Technologii Węgla Brunatnego (prof. Stefan Jasieńko), Chemii Organicznej I (prof. Zofia Skrowaczewska), Chemii Organicznej II (prof. H. Kuczyński), Fototechniki (prof. W. Markocki), Inżynierii Chemicznej (prof. Z. Ziolkowski), Technologii Chemicznej Węgla (prof. S. Jasieńko), Technologii Nafty i Paliw Płynnych (prof. Zdzisław Tomasik), Technologii Nieorganicznej (prof. Jerzy Schroeder), Technologii Przemysłu Organicznego (prof. M. Bukała), Technologii Syntezy Organicznej (prof. S. Ropuszyński) i Technologii Tworzyw Sztucznych (prof. Włodzimierz Łaskawski). W tym roku na wydziale studiowało już 688 studentów.

1 września 1968 powołano trzy instytuty: Chemii i Technologii Nafty i Węgla, Chemii Organicznej i Fizycznej oraz Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych, a 1 stycznia 1969 dwa następne – Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych oraz Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych. 1 kwietnia 1993 z Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej wydzielił się Instytut Chemii Fizycznej i Teoretycznej, a pozostała część przyjęła nazwę: Instytut Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii.

Szczegółowy opis historii wydziału od 1945 do 1968 r. znajduje się w *Księdze XXV-lecia PWr* oraz w *Księdze Jubileuszowej 50-lecia PWr*.

W ten sposób skomplikowane dzieje administracyjnych przemian wydziału zakończyły się na wiele lat i w 2004 r. na wydziale funkcjonuje siedem instytutów*: Instytut Chemii i Technologii Nafty i Węgla; Instytut Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii; Instytut Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich; Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych; Instytut Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych; Instytut Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych, oraz Instytut Chemii Fizycznej i Teoretycznej. Trzy z nich to instytuty prowadzące badania podstawowe w zakresie chemii nieorganicznej i organicznej, biochemii, mikrobiologii, chemii fizycznej i teoretycznej, oraz informatyki chemicznej. W trzech instytutach technologicznych prowadzone są prace w zakresie chemii i technologii produktów nieorganicznych (w tym dla rolnictwa), chemii i technologii polimerów, chemii surfaktantów, formulacji kosmetycznych i farmaceutycznych, metalurgii chemicznej, technologii paliw i technologii ochrony środowiska. Badania te ukierunkowane są na potrzeby przemysłu chemicznego, a także dziedzin gospodarki stosujących technologie chemiczne. W siódmym instytucie realizowane są prace badawcze związane z wykorzystaniem inżynierii chemicznej i procesowej oraz biotechnologii. Pod nazwą Wydział Chemiczny kryje się zatem niezwykle szeroka oferta badań naukowych i unikatowa w kraju oferta dydaktyczna. Na wydziale studiuje ponad 2600 studentów (w tym 200 osób na studiach zaocznych).

Wydział Chemiczny to dzisiaj znak firmowy Politechniki Wrocławskiej. Jest to największy wydział kształcący w zakresie nauk chemicznych w Polsce. To także wydział znany z szerokiego i odważnego wprowadzania innowacji dydaktycznych (na przykład jako pierwszy na PWr i jako jeden z pierwszych w Polsce wprowadził punkty kredytowe) i nowych systemów studiowania. Kadra Wydziału Chemicznego chętnie podejmuje nowe wyzwania, czego przykładem może być fakt, że jako jeden z pierwszych w kraju rozpoczął badania i nauczanie z zakresu biotechnologii (promotorami tego procesu byli prof. Przemysław Mastalerz, prof. Marian Kochman i prof. Andrzej Zabża), a dziś prowadzi intensywne badania z zakresu „zielonej chemii” (prof. Bogdan Burczyk) czy nanotechnologii.

O znaczeniu wydziału na forum kraju może świadczyć fakt, że jego absolwenci wypromowani w latach 70. zaczy-

nali prace w kombinatach przemysłu chemicznego (m.in. Płock, Włocławek, Puławy, Sarzyna, Police, Blachownia, Tarnów, rafinerie w Gdańsku i Czechowicach-Dziedzicach) i stanowią dziś trzon kadry zarządzającej. Dodatkowo, absolwenci wydziału cenieni są też jako pracownicy uczelni zagranicznych. Większość z nich utrzymuje nadal kontakt z macierzystą uczelnią, na przykład prof. Jerzy Leszczyński (Jackson State University, Mississippi, USA) – honorowy profesor PWr od 2004 r.

O międzynarodowej pozycji wydziału świadczy chociażby liczba współpracujących uczelni i instytucji naukowych ze wszystkich stron świata. I tak, wydział prowadzi ożywioną współpracę naukową z jednostkami naukowymi w Belgii (uniwersytety w Gandawie i Antwerpii, Limburskie Centrum Uniwersyteckie w Diepenbeek, Flamandzkie Centrum Badań Technologicznych VITO w Mol), Brazylii (Uniwersytet São Paulo), Republice Czeskiej (Instytut Chemii Makromolekularnej Czeskiej Akademii Nauk w Pradze), Francji (uniwersytety w Marsylii, Metz, Nancy, Orleanie, Pierre et Marie Curie w Paryżu, Rennes I, École Nationale Supérieure de Montpellier, Centre d'Etudes Atomiques Saclay), Hiszpanii (uniwersytety w Alicante i Vitorii, Państwowy Instytut Węgla INCAR w Oviedo), Holandii (uniwersytety w Delft i Twente), Japonii (uniwersytet i politechnika w Tokio, Laboratorium Reaktorów Jądrowych w Tokio), Niemczech (uniwersytet w Halle, Uniwersytet Techniczny w Dreźnie, Instytut Maxa Plancka w Poczdamie), Rosji (Uniwersytet im. Łomonosowa w Moskwie, Kazański Uniwersytet Technologiczny, Instytuty Rosyjskiej Akademii Nauk: Chemii Fizycznej w Moskwie i Elektrochemii Wysokotemperaturowej w Jekaterynburgu), Stanach Zjednoczonych (University of Florida, Northeastern University w Bostonie, Mississippi State University w Jackson, A&M University w Dallas, Texas Tech University w Lubbock, Iowa State University w Ames, Air Products & Chemicals Inc., Mississippi Chemical Corporation w Yazoo City), na Ukrainie (Instytut Chemii Organicznej i Instytut Fizyki Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie), Węgrzech (Uniwersytet w Debreczynie, Instytut Chemii Powierzchni i Badań Korozji Węgierskiej Akademii Nauk w Budapeszcie), w Wielkiej Brytanii (uniwersytety w Bristolu, Cranfield, Abertay University w Dundee, University of Ulster w Coleraine) i we Włoszech (uniwersytety w Ferrarze i Pawii, Instytut Chemii Biomolekularnej CNR w Neapolu).

Wydział wypromował 11 doktorów h.c.: prof. Stanisława Kulczyńskiego, prof. B. Rogę, prof. W. Trzebiatowskiego, prof. Kazuo Nakamoto, prof. Grigorija K. Boreskowa, prof. Bengta Ranby'ego, prof. B. Jeżowską-Trzebiatowską, prof. Gienadija A. Jagodina, prof. Jeana Meinnela, prof. Karela Duška i prof. Andrzeja Burghardta. Prof. D. Smoleński został pierwszym doktorem h.c. PWr na wniosek dziekana Wydziału Mechanicznego, a promotorem był prof. Witold Romer. Wydział Chemiczny dał też Politechnice Wrocławskiej czterech rektorów: profesorów Dionizego Smoleńskiego, Bogusława Kędzię, Jerzego Schroedera i Tadeusza Lutego.

Opracował Paweł Kafarski

* W 2005 r. struktura Wydziału Chemicznego została zmieniona. W jego skład wchodzi obecnie 13 zakładów i 2 instytuty.

Wydział Elektroniki

Historia Wydziału Elektroniki rozpoczyna się na Wydziale Mechaniczno-Elektrotechnicznym, gdzie 1 października 1945 powstały dwie pierwsze katedry łącznościowe: Katedra Radiotechniki oraz Katedra Teletechniki. Pierwszą zorganizował i kierował dr inż. Andrzej Jellonek, drugą zaś mgr inż. Zygmunt Szparkowski, obydwaj późniejsi profesorowie Politechniki. Początkowo głównym zadaniem kadry obu katedr było uporządkowanie i przywrócenie do stanu użyteczności zdewastowanych pomieszczeń, laboratoriów, księgozbioru, sprzętu i materiałów, tak by możliwe było prowadzenie procesu dydaktycznego. Pierwszy wykład w polskich wyższych uczelniach Wrocławia wygłosił prof. Kazimierz Idaszewski 15 listopada 1945, w ramach Oddziału Elektrycznego Wydziału Mechaniczno-Elektrotechnicznego, przemianowanego z początkiem roku akademickiego 1946/1947 na Wydział Elektromechaniczny. Oddział Elektryczny tego wydziału składał się z Sekcji Prądów Silnych i Sekcji Telekomunikacji. Pracę dydaktyczną zainaugurowano wykładami z radiotechniki i teletechniki dla kilkunastu studentów, którzy rozpoczęli studia jeszcze przed wojną.

Dalszy rozwój nauki i badań był odbiciem zmieniających się sukcesywnie potrzeb kraju, przemysłu i społeczeństwa, w tym w szczególności dotyczył takich dziedzin jak: radiotechnika, telekomunikacja, łączność, technologia wytwarzania urządzeń elektronicznych, miernictwo elektroniczne, automatyka, telemekhanika. Uruchomienie na Dolnym Śląsku przemysłu elektronicznego (w tym późniejsze powstanie wrocławskich zakładów maszyn cyfrowych „Elwro”, fabryki lamp elektronowych „Dolam”, fabryki radiowej „Diora” – Dzierżoniów) powodowało wzrost znaczenia wymienionych dyscyplin i zainteresowania studiami z tego zakresu, zwiększenie liczby studentów, a także napływ specjalistów z kraju do Wrocławia. Z początkiem roku akademickiego 1949/1950 Wydział Elektromechaniczny podzielił się, wyłaniając z siebie Wydział Elektryczny, z Oddziałem Prądów Silnych i Oddziałem Telekomunikacyjnym (prekursorem Wydziału Łączności, a następnie Wydziału Elektroniki).

Wzrost znaczenia kierunków „łącznościowych” spowodował starania o wyodrębnienie z Wydziału Elektrycznego Oddziału Telekomunikacyjnego, jako samodzielnego wydziału. Misję tę realizował początkowo prof. Z. Szparkowski, pełniąc funkcję dziekana Wydziału Łączności (w organizacji) oraz prodziekana Wydziału Elektrycznego (1951/1952). Formalne powołanie Wydziału Łączności nastąpiło 1 września 1952, a na dziekana powołano prof. Zbigniewa Żyszkowskiego (prof. Z. Szparkowski został prorektorem). Organizacja Wydziału Łączności rozpoczęła się w 1951 r., w budynkach przedwojennej Szkoły Rzemiosł Budowlanych (obiekty z lat 1903/1904), przy ul. B. Prusa 53/55 (obecnie gmach E-1 Politechniki).

W latach 60. w obszarze nauki i badań, a także dydaktyki, pojawiły się i nabrały istotnego znaczenia nowe kierunki, takie jak np. technologia wytwarzania materiałów elektronicznych i przyrządów półprzewodnikowych, przetwarzanie sygnałów, technologie mikrofal i laserów, akustyka, technika cyfrowa, maszyny cyfrowe, informatyka, robotyka i nielącznościowe zastosowania elektroniki w nauce, technice i medycynie. Po-

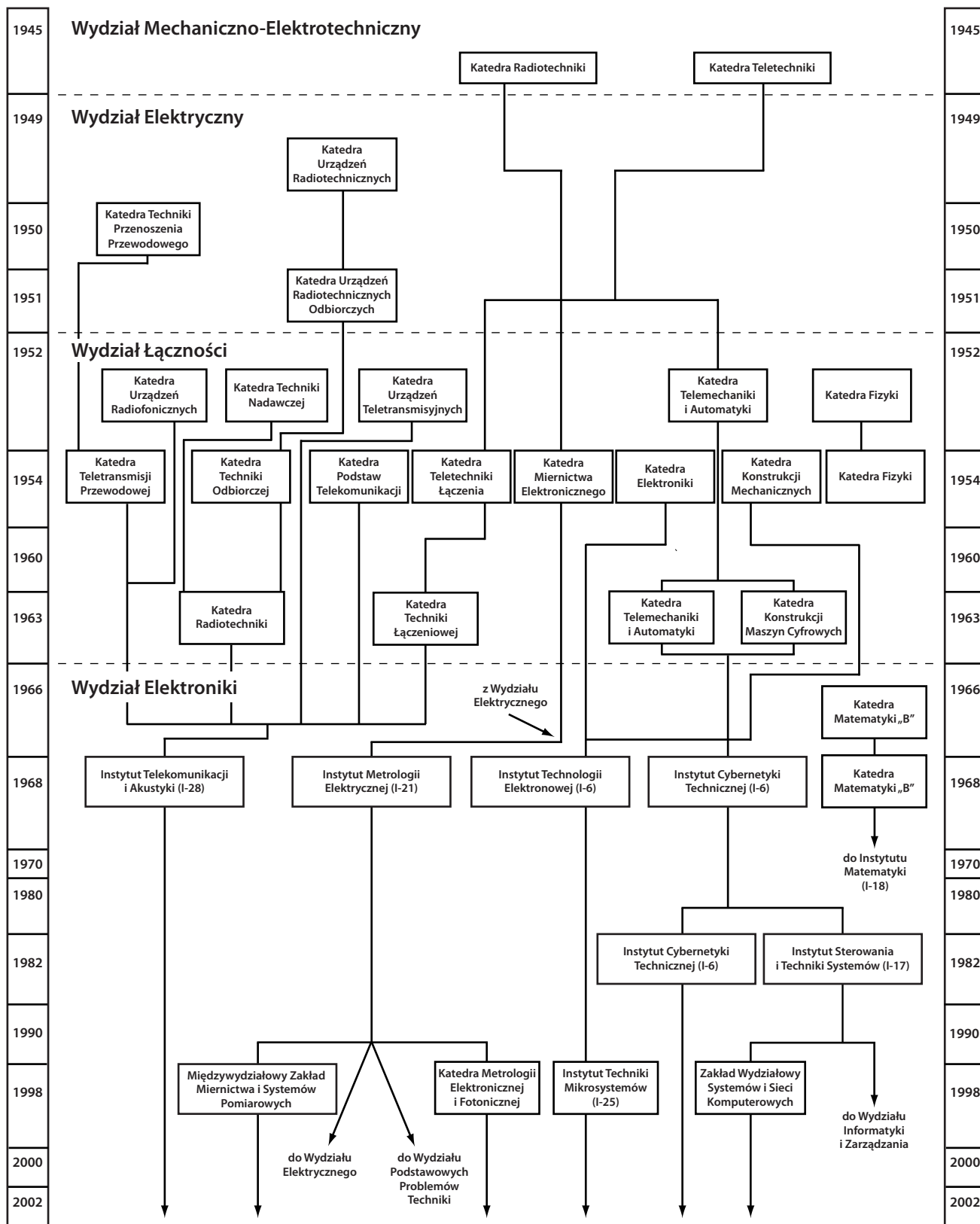

Widok na główny kampus Politechniki Wrocławskiej

nieważ nowe kierunki wykraczały znacznie poza łączność i obejmowały szeroko pojętą elektronikę, nazwę wydziału zmieniono w 1966 r. na Wydział Elektroniki. Niezbędny rozwój bazy lokalowej dla wydziału zapewnił cykl inwestycyjny, prowadzony w l. 1964–1968, 1970–1972, 1990, dostarczając obszernego i nowoczesnego kompleksu budynków C-1, C-2, C-3, C-4, C-5 przy ul. Janiszewskiego 7/9, 11/17.

Od początku roku akademickiego 1968/1969 wprowadzono na wszystkich wydziałach PWr strukturę instytutową, pozwalającą na znaczną autonomię nowych jednostek organizacyjnych. Instytuty posiadają własną radę naukową, dyrekcję, budżet, uprawnienia do nadawania stopni naukowych, prawa nawiązywania naukowej współpracy zagranicznej i bezpośredniej współpracy z przemysłem. Zmiany organizacyjne oraz spowodowany rosnącą liczbą studentów powolny wzrost liczebności kadry w sposób znaczący przyczyniły się do zwiększenia aktywności naukowo-badawczej pracowników wydziału (w tym także poza granicami kraju) oraz liczby i rangi publikacji lokowanych w czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej; w l. 1996–2002 publikowano 500–700 prac rocznie, z czego ok. 30% za granicą. W okresie 1968–2002 wydano na całym Wydziale Elektroniki 77 książek, w tym kilka za granicą. Liczba zgłoszonych patentów w tym okresie wynosi 470. Do wzrostu rangi wydziału przyczyniło się także m.in. uzyskanie przez wydział lub jego instytuty uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora (w dyscyplinach: elektronika, informatyka, telekomunikacja, automatyka i robotyka) i doktora hab. (w dyscyplinach: elektronika – 1963 r., informatyka – 1986 r., automatyka i robotyka – 1999 r.), uzyskanie członkostwa PAN (prof. D. Bem), doktoraty h.c. (prof. Z. Szparkowski, prof. A. Mulak, prof. D. Bem), promotorstwo doktoratów h.c. (prof. Z. Żyszkowski, prof. Z. Karkowski, prof. J. Jaroń, prof. D. Bem), sprawowanie funkcji rektora i prorektora PWr, udział pracowników wydziału w pracach komitetów i komisji PAN, KBN, CKK (m.in. prof. D. Bem, prof. K. Tchoń, prof. M. Piekarski), w stowarzyszeniach i komitetach naukowych, konferencji krajowych i zagranicznych oraz organizacji konferencji naukowych (m.in. prestiżowych konferencji międzynarodowych). Wydział utrzymuje kontakty międzynarodowe z ponad 100 zagranicznymi

Geneza i struktura Wydziału Elektroniki

uczelniami i instytucjami naukowymi, w tym również z naszymi profesorami i absolwentami za granicą. Absolwenci wydziału pełnią prestiżowe funkcje w polskich i zagranicznych uczelniach akademickich, a także kierują dużymi firmami rynkowymi.

Rok akademicki 1981/1982 przyniósł duże zmiany w życiu Politechniki. Wprowadzono demokratyczne wybory kierownictwa uczelni, wydziałów i instytutów oraz wybory przedstawicieli różnych grup pracowników i studentów do organów kolegialnych. W tym roku z Instytutu Cybernetyki Technicznej wydzieliła się część zespołu prof. Z. Bubnickiego, najpierw jako samodzielny zakład, a następnie (od 1 maja 1982) jako międzywydziałowy Instytut Sterowania i Techniki Systemów (ISTS). Ostatecznie, po regulacjach prawnych z 1991 r., znacząca część kadry ISTS-u przeszła w 1998 r. na Wydział Organizacji i Zarządzania, natomiast pozostała utworzyła na Wydziale Elektroniki Zakład Systemów i Sieci Komputerowych (przekształcony ostatecznie w katedrę). W 1998 r. rozwiązany został Instytut Metrologii Elektrycznej. Tylko dwie jednostki, spośród 4 nowo powstałych po podziale, pozostały na Wydziale Elektroniki. Nowoczesne kierunki rozwoju nauki, w tym intensywny rozwój mikroelektroniki, skłaniają Instytut Technologii Elektronowej do dostosowania swojej nazwy do zakresu prowadzonych badań; od 1998 r. funkcjonuje on jako Instytut Techniki Mikrosystemów, od 1 stycznia 2002 zaś uzyskuje samodzielność jako Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki (oparty na strukturze katedralnej).

Elektronika, telekomunikacja, informatyka, automatyka są dziedzinami współczesnej nauki i techniki, rozwijającymi się szeroko i błyskawicznie. Oferują społeczeństwu XXI w. nową jakość życia i komunikacji, nowe formy kształcenia, wychodzące naprzeciw potrzebom nieustannej edukacji, towarzyszącej współczesnemu człowiekowi przez całe życie. Potwierdzeniem znaczenia wymienionych dziedzin dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego są m.in. szybko rosnąca

Tab. 4. Liczba studentów i pracowników Wydziału Elektroniki w latach 1951–2002

Kategorie osób	Lata		
	1951/1952	1967/1968	2001/2002
Studenci	274	1367	5675
Profesorowie zw.	7	10	14
Profesorowie nadzw.	–	–	17
Docenci	–	17	1
Adiunkci	–	–	–
z tytułem dr. hab.	–	9	9
z tytułem dr.	2	83	130
Asystenci	–	–	20

Wydział Elektryczny

Za datę powstania Politechniki Wrocławskiej przyjmuje się 15 listopada 1945, dzień, w którym przybyły do Wrocławia tuż po wojnie prof. Kazimierz Idaszewski – wybitny polski inżynier elektryk, jeden z głównych organizatorów uczelni – wygłosił wykład dla kilkudziesięcioosobowej grupy studentów III roku Oddziału Elektrycznego Wydziału Mechaniczno-Elektrotechnicznego. Była to grupa złożona z osób, które studia

liczba studentów oraz poziom i liczebność kadry naukowo-dydaktycznej, poziom badań, ranga prac naukowych. Obecnie wydział kształci ponad 5500 studentów w czterech podstawowych kierunkach: automatyka i robotyka, informatyka, elektronika i telekomunikacja oraz teleinformatyka. Pomimo szerokiego spektrum kierunków kształcenia i badań, w odróżnieniu od większości uczelni, pozostajemy wierni nazwie Wydział Elektroniki. Mimo wielu zmian organizacyjnych Wydział Elektroniki pozostaje wciąż największy na Politechnice Wrocławskiej.

Opracował Czesław Smutnicki

Tab. 5. Pierwszych piętnastu doktorów na Wydziale Elektroniki

Lp.	Doktorant	Promotor	Rok nadania stopnia doktora
1.	Tadeusz Tomankiewicz	prof. Andrzej Jellonek	1952
2.	Jerzy Bromirski	prof. Zygmunt Szparkowski	1957
3.	Zbigniew Godziński	prof. Andrzej Jellonek	1957
4.	Jadwiga Kosendiak	prof. Wiesław Barwicz	1957
5.	Maria Miłkowska	prof. Zbigniew Żyszkowski	1957
6.	Marian Suski	prof. Andrzej Jellonek	1957
7.	Zdzisław Karkowski	prof. Andrzej Jellonek	1958
8.	Jan Hołownia	prof. Wilhelm Rotkiewicz	1959
9.	Tadeusz Kuliszewski	prof. Wilhelm Rotkiewicz	1959
10.	Tadeusz Batycki	prof. Zygmunt Szparkowski	1960
11.	Tadeusz Kabacik	prof. Zbigniew Żyszkowski	1960
12.	Ludwik Badian	prof. Marian Suski	1961
13.	Tadeusz Stanicki	prof. Zygmunt Szparkowski	1962
14.	Zdzisław Kachlicki	prof. Tadeusz Tomankiewicz	1962
15.	Aleksander Fryszman	prof. Wiesław Barwicz	1962

Tab. 6. Pierwszych dziesięć habilitacji na Wydziale Elektroniki

Lp.	Habilitant	Rok nadania stopnia dr. hab.
1.	Zdzisław Karkowski	1963
2.	Wiktor Szukszta	1963
3.	Roman Wyrzykowski	1963
4.	Jan Hołownia	1964
5.	Tadeusz Kuliszewski	1964
6.	Adam Żuchowski	1964
7.	Tadeusz Batycki	1966
8.	Zdzisław Bubnicki	1967
9.	Adam Sielicki	1967
10.	Romuald Nowicki	1970

rozpoczęły jeszcze przed wojną: we Lwowie (28 osób), w Warszawie (11), Gdańsku (1) i na uczelniach ZSRR (2). Większość kontynuowała naukę już wiosną 1945 r. w Krakowie, a do Wrocławia ściągnęła ich osobowość prof. K. Idaszewskiego. Wielu studentów przybyło bezpośrednio z obozów i z wojska. Ci ostatni jeszcze w maju 1945 r. zaangażowali się w ochronę mienia uczelni. Prof. K. Idaszewski i jego współpracownicy

wystąpili także w obronie racji bytu Oddziału Elektrycznego, która w pewnym momencie była podważana przez inne polskie uczelnie i władze centralne.

Na pierwszy rok studiów w roku akademickim 1945/1946 przyjęto na Oddział Elektryczny bez egzaminów ponad 100 osób. Zajęcia zainaugurowali: przybyły z Poznania znany matematyk prof. Władysław Ślebodziński, prof. Henryk Kuczyński (chemik ze Lwowa) oraz adiunkt Władysław Chowaniec – specjalista obróbki metali z Warszawy.

Oddział Elektryczny był stosunkowo dobrze wyposażony. Pozostały bowiem po niemieckiej Technische Hochschule w małym stopniu zniszczone laboratoria: maszyn elektrycznych (w hali przy budynku A-5), wysokich napięć (w przyziemiu budynku A-1) oraz pomiarów elektrycznych (w budynku A-5). Zdaniem prof. Idaszewskiego były to najlepiej w owym czasie wyposażone laboratoria elektryczne w kraju.

Zajęcia dla studentów I roku rozpoczęły się w drugiej połowie listopada. Programy nauczania i system studiów były zgodne z przedwojennymi programami polskich uczelni technicznych. Były to jednolite, czteroletnie studia, które dawały absolwentom akademicki stopień inżyniera. W roku akademickim 1948/1949 został wprowadzony dwustopniowy system studiów: po trzyletnich studiach inżynierskich następowały dwuletnie studia magisterskie.

Na początku roku akademickiego 1949/1950 oddziały Elektryczny i Mechaniczny zostały przekształcone w samodzielne wydziały. Wydział Elektryczny składał się z dwu oddziałów: Prądów Silnych i Telekomunikacji. Pierwszym dziekanem Wydziału Elektrycznego został prof. Jerzy I. Skowroński, a prodziekanem prof. Z. Szparkowski. Taka struktura organizacyjna przetrwała zaledwie do 1952 r. Oddział Telekomunikacyjny został wtedy wydzielony jako odrębny Wydział Łączności. Przy Wydziale Elektrycznym zostały katedry: Elektrotechniki Ogólnej (kierował nią prof. Roman Kurdziel), Gospodarki Elektrycznej (zastępca prof. Jan Kożuchowski), Maszyn Elektrycznych (początkowo zastępca prof. Władysław Kołek, następnie prof. Paweł Jan Nowacki, a później prof. Andrzej Kordecki), Urządzeń Mechanicznych Elektrowni (inż. Stanisław Żurakowski), Urządzeń Elektrycznych (początkowo wakat, później prof. Konstanty Wołkowiński), Pomiarów Elektrycznych (prof. K. Idaszewski) oraz Techniki Wysokich Napięć (prof. J.I. Skowroński). W roku 1954 Katedra Gospodarki Elektrycznej przemianowana została na Katedrę Układów Elektroenergetycznych. W toku przekształceń organizacyjnych powstała w 1957 r. Katedra Zabezpieczeń i Automatyki w Energetyce (pod kierunkiem prof. Jana Trojaka), w 1963 r. zaś Katedra Układów Napędowych (doc. Feliks Andrzejewski). W roku 1966 w skład wydziału weszła Katedra Matematyki „A” (kierowana przez doc. Halinę Łopuszańską).

W 1968 r. wprowadzono na PWR strukturę instytutową. Zasadniczą strukturę organizacyjną instytutów stanowiły zakłady. W drugiej połowie lat 70. i w latach 80. niektóre instytuty wprowadziły inny podział organizacyjny w postaci zespołów naukowych i dydaktycznych. Ostatecznie jednak utrzymała się struktura zakładowa, odpowiadająca specjalnościom naukowo-dydaktycznym wydziału.

Od 1969 r. w skład wydziału wchodziły trzy instytuty:

Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii (I-7), Energoelektryki (I-8) oraz Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektrycznych (I-29).

Od 1998 r. na Wydziale Elektrycznym istnieją dwa kierunki studiów:

1. Elektrotechnika (studia dzienne i zaoczne), w skład których wchodziły subkierunki: inżynieria elektryczna (o specjalnościach: elektrotechnika teoretyczna; inżynieria wysokonapięciowa i materiałowa, przyrządy i systemy pomiarowe; maszyny i napędy elektryczne), elektroenergetyka (o specjalnościach: wytwarzanie, przesyłanie i rozdział energii elektrycznej; automatyka elektroenergetyczna; elektroenergetyka przemysłowa i komunalna).

2. Automatyka i robotyka (studia dzienne), w którego skład wchodziły automatyka i sterowanie w elektroenergetyce oraz automatyzacja maszyn, pojazdów i urządzeń.

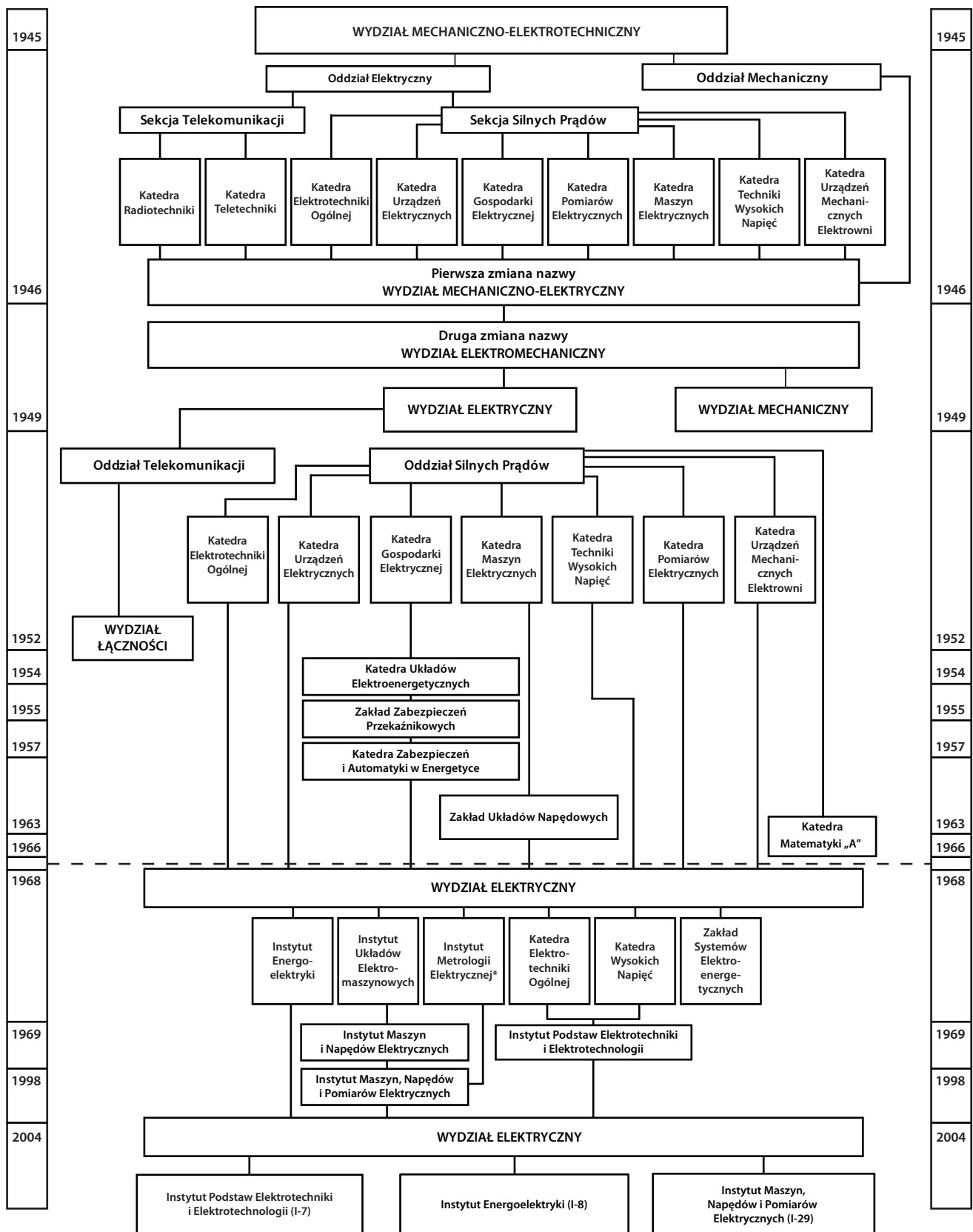
Ponadto wydział prowadził od 2002 r. studia doktoranckie; w roku akademickim 2002/2003 studiowało na nich 48 doktorantów.

Programy nauczania dostosowywane są do aktualnych potrzeb rynku kadry technicznej i standardów europejskich. W tym celu wprowadzono system punktów kredytowych, który umożliwił wzajemną wymianę zagraniczną studentów. Wydział ma rozwinięte intensywne kontakty zagraniczne, które związane są z zawartymi umowami międzynarodowymi oraz programami UE: „Socrates/Erasmus”, „Tempus II” oraz „Leonardo da Vinci”, które umożliwiają wymianę studentów oraz pracowników z Anglią (Bath), Irlandią (Cork), Niemcami (Darmstadt, Magdeburg, Drezno) i Francją (Nancy). Od 2004 r. wprowadzono podwójny system dyplomowania, a nasi studenci zdobywają wiedzę i uzyskują dyplom ukończenia uniwersytetu w Magdeburgu.

Realizacja głównych kierunków badań naukowych odbywa się w zespołach badawczych poszczególnych instytutów. Do ważniejszych tematów naukowych realizowanych na wydziale w ostatnich kilku latach należą: nadprzewodnictwo wysokotemperaturowe i technologia przewodów nadprzewodzących, czujniki ceramiczne i piezoelektryczne, elektrostatyka przemysłowa; cyfrowe metody wyznaczania parametrów obwodów elektrycznych w czasie rzeczywistym, zbiory rozmyte i sieci neuronowe w procesie przetwarzania sygnałów i podejmowania decyzji, sieci neuronowe w programowaniu obciążeń oraz planowaniu pracy systemów elektroenergetycznych; pozyskiwanie nowych źródeł oraz magazynowanie energii elektrycznej, zabezpieczenia cyfrowe i lokalizatory zwarć w sieciach średnich i wysokich napięć, przepięcia łączeniowe w sieci z łącznikami próżniowymi, nowoczesne (tlenkowe) ograniczniki przepięć, izolatory kompozytowe; badania i pomiary wpływu natężenia pola magnetycznego na organizmy żywe, inżynieria materiałów biomedycznych; pomiary i aparatura elektrometryczna, systemy pomiarowe właściwości magnetycznych nadprzewodników wysokotemperaturowych; analiza i synteza zjawisk elektromagnetycznych w maszynach elektrycznych o budowie niesymetrycznej, automatyzacja procesów technologicznych przy wykorzystaniu sterowników swobodnie programowanych, teoria i budowa elektrycznych układów napędowych.

W ramach współpracy międzynarodowej pracownicy wydziału ubiegają się o pozyskanie grantów europejskich. Od

Geneza i struktura Wydziału Elektrycznego

* Instytut Międzywydziałowy

Tab. 7. Zestawienie liczby studentów i pracowników Wydziału Elektrycznego w latach 1945–2003

Kategorie osób	1945/1946	1967/1968	2002/2003
Studenci	142	1552	2493
Pracownicy naukowo-dydaktyczni:			
mgr. inż. (asystenci)	1	60	8
dr. inż. (asystenci, adiunkci)	–	28	75
dr. hab. inż. (docenci)	–	10	1
dr. hab. inż. (adiunkci, prof. PWr.)	–	–	8
prof. nadzw.	4	5	15
prof. zw.	4	2	7

Tab. 8. Pierwszych piętnastu doktorów na Wydziale Elektrycznym

Lp.	Doktorant	Data obrony	Promotor
1.	Władysław Kólek	1946	prof. Kazimierz Idaszewski
2.	Stanisław Franciszek Kurzawa	1948	prof. Kazimierz Idaszewski
3.	Józef Wąsowski	1950	prof. Waclaw Günther
4.	Juliusz Preminger	1953	prof. Paweł Jan Nowacki
5.	Mieczysław Markuszewicz	1954	prof. Jerzy I. Skowroński
6.	Feliks Andrzejewski	1955	prof. Paweł Jan Nowacki
7.	Andrzej Karol Kordecki	1958	prof. Paweł Jan Nowacki
8.	Adam Żuchowski	1959	doc. Artur Metal
9.	Jarosław Juchniewicz	1959	prof. Jerzy I. Skowroński
10.	Ryszard Edwin Sroczyński	1959	prof. Jerzy I. Skowroński
11.	Leonard Czarnowski	1959	prof. Jan Kożuchowski
12.	Konstanty Wołkowiński	1960	prof. Jerzy I. Skowroński
13.	Bohdan Chorowski	1960	prof. Jan Kożuchowski
14.	Zbigniew Orzeszkowski	1961	prof. Andrzej K. Kordecki
15.	Stanisław Szewczuk	1961	prof. Andrzej K. Kordecki

2002 r. realizują projekty badawcze w ramach V Programu Ramowego Badań i Postępu Technicznego Wspólnoty Europejskiej pt. „Mikromaszyny, komponenty i materiały opar-

Tab. 9. Pierwszych 10 habilitacji na Wydziale Elektrycznym

Lp.	Habilitant	Data obrony
1.	Konstanty Wołkowiński	1964
2.	Andrzej Wiszniewski	1966
3.	Andrzej Żeleński	1966
4.	Zdzisław Teresiak	1967
5.	Zbigniew Orzeszkowski	1967
6.	Stanisław Szewczuk	1967
7.	Wojciech Fuliński	1967
8.	Ryszard Gotszalk	1967
9.	Jarosław Juchniewicz	1968
10.	Kazimierz Kinsner	1968

te na nowej generacji dielektromagnetyków” oraz w ramach VI Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji UE pt. „Nowa generacja interfejsów statków do przewozu płynnych gazów naturalnych”.

Wyniki prac zaprezentowano w wielu książkach i publikacjach o zasięgu międzynarodowym, krajowym oraz uczelnianym, a także w 308 rozprawach doktorskich i 55 rozprawach habilitacyjnych. Wiele rozwiązań technicznych potwierdzonych patentami stanowi podstawę do produkcji unikatowych urządzeń stosowanych w przemyśle elektromaszynowym, energetycznym i górnym.

Trzech profesorów wydziału zostało uhonorowanych tytułem doktora h.c. PWr: Jerzy I. Skowroński, Jan Trojak i Andrzej Wiszniewski. Na wniosek Rady Wydziału tytuł ten PWr nadała prof. Władysławowi Ślebodzińskiemu, prof. Grigorijowi Iwanowiczowi Denisenko, prof. Kurtowi Feserowi oraz Komisarzowi UE ds. Badań Naukowych Philippe’owi Busquin. Natomiast Uniwersytet Stanowy Connecticut w New Britain oraz PLW nadały ten honorowy tytuł prof. A. Wiszniewskiemu, a Uniwersytet Techniczny w Mariupolu na Ukrainie prof. Marianowi Cegielskiemu.

Opracował Zbigniew Pohl

Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii

Powstanie wydziału

Początek studiów górniczych na PWr sięga 1950 r. Utworzono wprawdzie w 1945 r. Wydział Hutniczo-Górnictwa, którego dziekanem został geolog światowej sławy, prof. Józef Zwierzycki, ale w lipcu 1946 r. wydział ten został rozwiązany, a jego wyposażenie pochodzące z byłej Technische Hochschule Breslau przekazano Politechnice Śląskiej.

Uchwałą Senatu z 23 marca 1950 utworzono Oddziały Górnicze przy wydziałach Elektrycznym i Mechanicznym oraz Samodzielne Studium Górnictwa Węgla Brunatnego przy Oddziale Chemii Technicznej. Powołano wówczas katedry górnicze: Urządzeń Elektryczno-Górnictwa, Maszyn i Urządzeń Transportowych Górniczych, Maszyn i Urządzeń Przeróbki Węgla, Chemii i Technologii Węgla Brunatnego i Górnictwa Ogólnego. W roku akademickim 1950/1951 przyjęto na oddziały łącznie 113 studentów. Spośród nich promowano pierwszych absolwentów specjalności górniczo-mechanicznej. Oddziały Górnicze jednak zostały zlikwidowane w 1954 r.

Idea utworzenia studiów górniczych podjęta została ponownie na początku lat 60. Wiązało się to z ówczesnym dynamicznym rozwojem dolnośląskiego górnictwa węgla brunatnego, rud miedzi i górnictwa skalnego. Inicjatorem i skutecznym promotorem uruchomienia studiów górniczych był ówczesny dyrektor Zjednoczenia Przemysłu Węgla Brunatnego, wybitny organizator i senior górnictwa dolnośląskiego, mgr inż. Wincenty Czechowicz. On też miał się stać właściwym twórcą i głównym organizatorem przyszłego wydziału. Jego zamiar znalazł zrozumienie i poparcie władz uczelni, a przede wszystkim rektora, prof. Z. Szparkowskiego. Działania te doprowadziły do utworzenia Oddziału Górnictwa Odkrywkowego przy Wydziale Budownictwa Lądowego 1 listopada 1964. Oddział stanowił samodzielny organizm w ramach macierzystego wydziału. Kierownikiem oddziału został doc. Zdzisław Gergowicz, który wspólnie z mgr. inż. W. Czechowiczem podjął się dzieła organizacji wydziału. Wydzielono wówczas trzy katedry (Górnictwa, Mechaniki

Górnictwa i Geologii), dwa zakłady naukowe, laboratoria geodezji górniczej i fotogrametrii, mechaniki górotworu, wytrzymałości materiałów, elektrotechniki i urządzeń elektrycznych, a nieco później przeróbki i obróbki skał, bibliotekę wraz z czytelnią i pracownię modeli górniczych. Z oddziałem związane były również zakłady innych wydziałów: Zakład Górniczych Urządzeń Elektrycznych (kier. dr Włodzimierz Gogolewski) oraz Zakład Ekonomiki i Organizacji w Górnictwie (kier. dr Mieczysław Napierała).

W końcu roku akademickiego 1967/1968 oddział skupiał 27 stałych nauczycieli akademickich, w tym 1 profesora, 3 docentów, 3 st. wykładowców i wykładowców, 6 adiunktów, 12 st. asystentów i asystentów oraz 2 stażystów. Kolejnym etapem było formalne utworzenie Wydziału Górniczego (1 września 1968), co zbiegło się z reorganizacją uczelni, opartej odąd na strukturze instytutowej. Z nowo powstałym wydziałem został związany Instytut Górnictwa i Instytut Geotechniki. Przyjęto wówczas obowiązującą przez wiele lat zasadę zlecenia wykładów starannie dobieranemu gronu specjalistów, głównie z Akademii Górniczo-Hutniczej, Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach i Politechniki. Zapewniało to wysoki poziom zajęć dydaktycznych oraz przyczyniło się do rozwoju naukowego pracowników rekrutujących się spośród własnych absolwentów.

Z chwilą powołania wydziału rozpoczęto kształcenie studentów w nowych specjalnościach: eksploatacja podziemna złóż rud i górnictwo odkrywkowe ze specjalizacjami – eksploatacja złóż kopalin luźnych i eksploatacja złóż kopalin związanych.

Ważnym wydarzeniem dla wydziału było przeniesienie się do nowej, własnej siedziby przy pl. Teatralnym 2 (1 października 1992). Po trzydziestoletnim okresie oczekiwania wyłoniła się możliwość stworzenia prawie od nowa i rozwoju instytutowych laboratoriów.

Władze, jednostki organizacyjne i struktura wydziału

W okresie 40 lat istnienia Wydziału Górniczego (licząc od daty utworzenia Oddziału Górnictwa Odkrywkowego) funkcję kierownika oddziału pełnił doc. dr hab. inż. Z. Gergowicz (1964–1968), a dziekanami wydziału byli: prof. dr hab. inż. Z. Gergowicz (1968–1972), doc. mgr inż. Stanisław Sobolewski (1972–1974), prof. dr hab. inż. Tadeusz Żur (1974–1981), prof. dr hab. Janusz Bieniewski (1981–1984), doc. dr hab. inż. Andrzej Strumiński (1984–1987), prof. dr hab. inż. Stanisław Dmitruk (1987–1993), dr hab. inż. Lech Gładysiewicz, prof. nadzw. PWr (1993–1996), prof. dr hab. inż. Monika Hardygóra (1996–2002), dr hab. Jerzy Malewski, prof. nadzw. PWr (od 2002), natomiast w filii w Legnicy doc. dr inż. Czesław Żymalski (1969–1974) i dr inż. Henryk Bartoszewicz (od 1985), a w filii w Wałbrzychu doc. dr inż. Mieczysław Jokiel (1982–1987), dr inż. Andrzej Galiński (1987–1990), dr inż. Ryszard Kabat (1998–1998), dr inż. Jan Kałwak (1998–2002) oraz dr inż. R. Kabat (od 2002).

W ramach Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii istnieje Instytut Górnictwa, jako samodzielna jednostka organizacyjna wydziału, pod tą nazwą i w zakresie obecnej działalności badawczej i dydaktycznej funkcjonująca od 1968 r.

Budynek Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii

Instytut Górnictwa liczy 84 pracowników, w tym 63 nauczycieli akademickich (6 profesorów z tytułem naukowym; W. Bartelmus, S. Cacoń, J. Drzymała, M. Hardygóra, Z. Kozłowski, J. Więckowska), 6 profesorów nadzw. PWr; J. Butra, W. Ciężkowski, L. Gładysiewicz, J. Szwed-Lorenz, J. Malewski, J. Sawicki; adiunkt ze stopniem doktora hab. J. Łuszczkiewicz, 36 adiunktów, 9 starszych wykładowców i wykładowców, 5 asystentów ze stopniem doktora), 3 pracowników naukowo-technicznych, 10 inżynierji-technicznych i 8 pracowników administracji.

Dyrektorami Instytutu Górnictwa w minionych latach byli: prof. mgr inż. W. Czechowicz (1968–1971), prof. dr hab. inż. Jan Sajkiewicz (1971–1981), prof. dr hab. J. Bieniewski (1981), prof. dr hab. inż. T. Żur (1981–1987), prof. dr hab. inż. A. Strumiński (1987–1991), dr hab. inż. L. Gładysiewicz, prof. nadzw. PWr (1991–1993), dr hab. inż. M. Hardygóra, prof. nadzw. PWr (1993–1996), dr hab. inż. Lech Gładysiewicz, prof. nadzw. PWr (1996–2003), dr inż. Jacek Urbański (od 2003).

Zestawienie liczby pracowników wydziału z lat 1967/1968 i 2003/2004 przedstawia poniższa tabela.

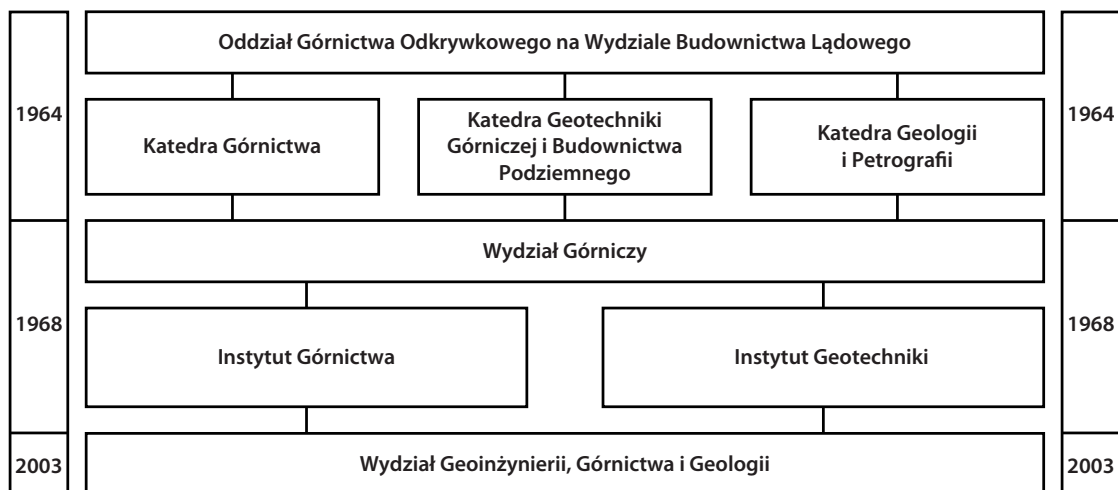
Tab. 10. Pracownicy naukowo-dydaktyczni na Wydziale Górniczym (rok akademicki 1967/1968) i na Wydziale Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii (rok akademicki 2003/2004)

	1967/1968	2003/2004
Profesor tytularny	1	6
Zastępca profesora	–	–
Profesor PWr	–	6
Docent /dr hab.	3	–
Dr hab.	–	1
Doktor	6	41
Wykładowcy	3	9
Asystenci	14	–
Razem	27	63

Strukturę katedr i zakładów Oddziału Górnictwa Odkrywkowego na Wydziale Budownictwa Lądowego, następnie Wydziału Górniczego oraz stanu w roku akademickim 2003/2004 przedstawia schemat.

W obecnej strukturze organizacyjnej wydziału funkcjonuje dziewięć zakładów i osiem laboratoriów: Zakład Geo-

Struktura Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii

logii Stosowanej, Odwadniania i Ekologii (kier. dr hab. Józef Sawicki, prof. nadzw. PWr), w ramach zakładu działu laboratorium geologiczne (kier. mgr inż. Krzysztof Czernski); Zakład Górnictwa Odkrywkowego (kier. prof. dr inż. Zbigniew Kozłowski), w ramach zakładu działu laboratorium badania skał i surowców mineralnych (kier. dr inż. Wiesław Frankiewicz); Zakład Górnictwa Podziemnego (kier. dr inż. Henryk Sztuk); Zakład Systemów Maszynowych (kier. dr hab. inż. L. Gładysiewicz, prof. nadzw. PWr), w ramach zakładu działu laboratorium transportu taśmowego (kier. prof. dr hab. inż. M. Hardygóra); Zakład Wentylacji, Pożarów i Bezpieczeństwa Pracy (kier. dr inż. Franciszek Rosiek), w ramach zakładu działu laboratorium aerologii górniczej i bezpieczeństwa pracy (kier. dr inż. F. Rosiek); Zakład Przeróbki Kopaliny i Odpadów (kier. dr hab. inż. A. Łuszczkiewicz); w ramach zakładu działu laboratorium przeróbki surowców mineralnych (kier. dr hab. inż. A. Łuszczkiewicz); Zakład Geotechniki Górniczej (kier. dr inż. A. Wojtaszek), w zakładzie działu laboratorium mechaniki skał (kier. dr inż. A. Wojtaszek); Zakład Geodezji i Geoinformatyki (kier. prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń), w zakładzie działu laboratorium geodezji i fotogrametrii (kier. dr inż. Józef Woźniak); Zakład Geologii i Wód Mineralnych (kier. dr hab. inż. Wojciech Ciężkowski, prof. nadzw. PWr), w zakładzie działu laboratorium hydrogeologii (kier. dr inż. Stanisław Żak).

Działalność dydaktyczna i naukowa

Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii kształci studentów na: dziennych, pięcioletnich studiach magisterskich w specjalnościach: eksploatacja podziemna i odkrywkowa złóż, gospodarka zasobami Ziemi i ochrona środowiska, geoinformatyka; zaocznych, czteroletnich studiach inżynierskich w specjalnościach: eksploatacja podziemna złóż, eksploatacja odkrywkowa złóż; uzupełniających, dwuletnich studiach magisterskich w ww. specjalnościach.

W roku akademickim 2003/2004 na wydziale studiowało 1038 osób (zob. tab. 11).

W przeszłości studia zaoczne i wieczorowe realizowały także wydziały górnicze filii w Legnicy (roczniki 1973, 1975 i 1993) oraz filii w Wałbrzychu (roczniki 1988, 1989,

1991, 1992). W l. 1967–2003 Wydział Górniczy wypromował 2541 absolwentów, w tym studiów: dziennych 1996 oraz wieczorowych i zaocznych 605.

W dwa lata po powstaniu Instytutu Górnictwa, tj. w 1970 r. Rada Naukowo-Dydaktyczna Instytutu uzyskała prawa do nadawania stopnia doktora (prawa te utraciła w 1988 r.). W okresie 1970–1987 wypromowano 80 doktorów. Pierwszymi doktorami byli: Józef Dymel (1971), Adam Fiszer (1972), Jarosława Szwed-Lorenz (1972), Stanisław Downarowicz (1973), Tadeusz Masłowski (1973), Jerzy Malewski (1974), Stanisław Siewierski (1974), Andrzej Strumiński (1974); pierwszym doktorem, absolwentem Wydziału Górniczego, został w 1974 r. obecny dziekan wydziału dr hab. inż. Jerzy Malewski, prof. nadzw. PWr. Promocje doktorskie z zakresu górnictwa wznowiono na Wydziale Górniczym w 1994 r. W l. 1994–2003 Rada Wydziału Górniczego nadała 28 stopni doktorskich. W historii Wydziału Górniczego nadano ogółem 108 stopni doktora n. techn.

Tab. 11. Liczba studentów Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii w roku akademickim 2003/2004

Studia dzienne			Studia zaoczne		Łącznie
magisterskie			inżynierskie	magisterskie	
Wrocław	Legnica	Wałbrzych	Wrocław		
520	84	85	311	38	1038

Współpraca wydziału z uczelniami i instytucjami naukowymi w kraju i za granicą

Wydział współpracuje z wszystkimi krajowymi uczelniami i instytucjami prowadzącymi działalność w dziedzinie geologii i górnictwa (m.in. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Politechnika Śląska w Gliwicach, UWr) oraz z wieloma ośrodkami zagranicznymi.

Od początku istnienia Wydziału Górniczego za najważniejszą należy uznać wieloletnią współpracę z Bergakademie Freiberg, obecnie Technische Universität Bergakademie Freiberg (Niemcy), polegającą na wymianie pracowników (krótko- i długoterminowe staże) oraz wymianie praktyk studenckich. Współpraca ta zaowocowała dwoma zakończonymi

rozprawami habilitacyjnymi: M. Hardygóry (1989) i L. Gładysiewicz (1990), a także wspólnymi monografiami, licznymi publikacjami i udziałem w organizowanych konferencjach.

Profesorowie Jan Sajkiewicz i Klaus Strzodka zostali uhonorowani doktoratami h.c., odpowiednio w Bergakademie Freiberg i na PWr.

Ważniejsze ośrodki naukowe aktualnej międzynarodowej współpracy wydziału to: Central Metallurgical Research and Development Institute oraz Cairo University (Egipt), FH Nordhausen, Ian Wark Research Institute (Australia), Institute of Complex Exploitation of Mineral Resources (Rosja), Iowa State University, Middle East Technical University (Turcja), Państwowy Uniwersytet w Irkucku, RWTH Aachen, TH Nordhausen, TU Berlin, TU Bratislava, TU Clausthal, TU Kosice, TU Magdeburg, TU Miskolc, University of British Columbia, University of California, University of Delft, University of Mining and Geology (Bułgaria), University of South Australia, University of Utah, University of Vaxjo.

Niezależnie od współpracy o charakterze naukowym organizowana była także wymiana studentów z uczelniami zagranicznymi z Freibergu, Belgradu i Tuły.

Od 1990 r. w ramach programów „Tempus” i „Socrates/Erasmus” około 30 studentów wydziału studiowało za granicą (University of Delft, RWTH Aachen, BA Freiberg, TU Berlin i University of Vaxjo), a od dwóch lat wydział wspólnie z BA Freiberg, TU Berlin, TU Kosice i TU Miskolc organizuje dwusemestralne, międzynarodowe Studium Zagadnień Ochrony Środowiska w Górnictwie (European Geotechnical and Envi-

ronmental Cours). W kursie kolejno w krajach wymienionych uczelni uczestniczyły grupy 15–17 studentów.

Wydział Górniczy akcentował swoją obecność w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym przez organizację licznych, cyklicznych konferencji, dziś o ustalonej renomie (tab. 12).

Poza wymienionymi konferencjami, których wydział lub instytut jako instytucje były głównymi organizatorami, pracownicy Wydziału Górniczego współpracowali z innymi jednostkami przy wielu konferencjach jako sekretarze komitetów organizacyjnych i członkowie komitetów naukowych. Wymienić tu należy: Zimową Szkołę Mechaniki Górnotworu (od 1974), której instytucjonalnym organizatorem jest obecnie Instytut Geotechniki i Hydrotechniki PWr (co dwa lata – na przemian z krakowską AGH), konferencję zainicjowaną przez prof. Z. Gergowicza.

The American-Polish Symposium „Mining in the New Millenium Challenges and Opportunities”, które odbyło się w Las Vegas w 2000 r., zorganizowane zostało przez University of Missouri-Rolla i National Mining Association of Washington, DC przy dużej pomocy naszego wydziału. Wiceprzewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. Zbigniew Kozłowski, czł. Komitetu Naukowego prof. M. Hardygóra, a sekretarzem dr inż. Gabriela Paszkowska; wydział został także wybrany jako organizator i gospodarz jednej z najbardziej znanych, prestiżowych konferencji górniczych w świecie – 13 konferencji z serii Mine Planning and Equipment Selection (1–3 września 2004).

Tab. 12. Międzynarodowe i krajowe konferencje organizowane w ramach Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii

Rok	Nazwa konferencji	Zasięg, cykliczność
2003	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii; 40. edycja*	międzynarodowy, roczny
	Kruszywa Mineralne**	międzynarodowy, roczny
	III Konferencja Doktorantów – Zagadnienia Interdyscyplinarne w Górnictwie i Geologii	krajowy, roczny
2002	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii*	międzynarodowy, roczny
	III Międzynarodowy Kongres „Górnictwo Węgla Brunatnego”	międzynarodowy, nieregularna
	XIV Szkoła Naukowa Podstawowe Problemy Transportu Kopalnianego im. prof. Tadeusza Żura	międzynarodowy, dwuletni
	II Konferencja Doktorantów – Zagadnienia Interdyscyplinarne w Górnictwie i Geologii	krajowy, roczny
	Kruszywa Mineralne**	międzynarodowy, roczny
2001	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii*	międzynarodowy, roczny
	Kruszywa Mineralne	międzynarodowy, roczny
	I Konferencja Doktorantów – Zagadnienia Interdyscyplinarne w Górnictwie i Geologii	krajowy, roczny
2000	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii*	międzynarodowy, roczny
	XIII Szkoła Naukowa Podstawowe Problemy Transportu Kopalnianego	międzynarodowy, dwuletni
	XVII Jesienna Szkoła Geodezji – Geodezja w Systemach Geoinformatycznych	krajowy, różne ośrodki naukowe
	VII Krajowy Zjazd Górnictwa Odkrywkowego**	krajowy cykl.; różne ośrodki
1999	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii*	międzynarodowy, roczny
	9-th IMEKO TC-10 International Conference on Technical Diagnostics „Integration in Technical Diagnostics”	międzynarodowy, cykl.; różne ośrodki naukowe
	Górnictwo Surowców Skalnych w Gospodarce**	krajowy, roczny, nieregularna
1998	Fizykochemiczne Problemy Mineralurgii*	międzynarodowy, roczny
	XII Szkoła Naukowa Podstawowe Problemy Transportu Kopalnianego	międzynarodowy, dwuletni
	5-th International Symposium „Continuous Surface Mining”	międzyn. cykl.; różne ośrodki
	Technologiczne, Przyrodnicze i Gospodarcze Uwarunkowania Eksploatacji i Zagospodarowania Wyrobisk w Górnictwie Skalnym**	międzynarodowy, roczny

* Od 1973 r. organizuje Wydział Górniczy.

** Od 1992 r. cykl konferencji, wspólna organizacja ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa.

Wydział Inżynierii Środowiska

Powstanie wydziału

Kiedy w lipcu 1945 r. prof. Aleksander Szniolis, podówczas kierownik filii PZH we Wrocławiu, wystąpił z propozycją powołania do życia Wydziału Inżynierii Sanitarnej – wydziału, którego nigdy nie posiadała żadna uczelnia w Polsce – nikt nie mógł przewidzieć, jak owocny będzie ten postulat. Sam projekt wydawał się dość nierealny: budowanie nowej jednostki naukowo-dydaktycznej bez jakichkolwiek tradycji, doświadczeń oraz kadry, w roku zakończenia wojny i w mieście-ruinie, które powoli znowu stawało się miastem polskim, był pomysłem niezwykle śmiałym, żeby nie powiedzieć: niewykonalnym. Tym bardziej należy docenić dalekowzroczność i wytrwałość profesora oraz ówczesnych władz uczelni, które przychylnie ustosunkowały się do tej propozycji. Niestety, trudności nie do pokonania odsunęły nieco realizację zamierzenia, gdyż powołanie do życia zupełnie nowej jednostki w warunkach 1945 r. było nieporównywalnie trudniejsze niż utworzenie wydziałów posiadających tradycje, kadry i doświadczenia organizacyjne wielu dziesiątków lat. Niemniej jednak pomysł był z uporem wdrażany w życie.

Początek dało wprowadzenie w roku akademickim 1948/1949 na Wydziale Budownictwa PW r wykładu z nowego przedmiotu: zasady techniki sanitarnej. Wykładowcą był prof. dr inż. A. Szniolis. Kolejnym krokiem było utworzenie 11 maja 1949 na tym wydziale Katedry Techniki Sanitarnej. Kierownictwo katedry, która stała się załącznikiem Wydziału Inżynierii Sanitarnej, objął prof. A. Szniolis. Wydział ten, przemianowany w 1990 r. na Wydział Inżynierii Środowiska, został powołany do życia 1 września 1950, a jego dziekanem został inicjator i główny organizator, prof. dr inż. A. Szniolis. Prodziekanem został prof. dr inż. Michał Mazur, ówczesny kierownik Katedry Budownictwa Wodnego I na Wydziale Budownictwa. Prof. A. Szniolis przybył do Wrocławia jako więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego. Prof. M. Mazur był przed wojną docentem na PLw w Katedrze Budownictwa Wodnego, przybył do Wrocławia po wojnie.

Formalne utworzenie wydziału nastąpiło 9 września 1951. W jego skład wchodziło siedem katedr: Biologii Sanitarnej (kier. prof. dr Marian Stangenberg), Budownictwa Ogólnego (kier. zastępca prof. mgr inż. Waclaw Szarejko), Mechanicznych Urządzeń Sanitarnych (kier. zastępca prof. mgr inż. Fryderyk Jankowski), Ogrzewania, Wietrzenia i Instalacji Sanitarnych (kier. zastępca prof. mgr inż. Tadeusz Gabryszewski), Techniki Sanitarnej (kier. zastępca prof. dr med. W. Babecki), Technologii Wody i Ścieków (kier. prof. dr inż. A. Szniolis), Wodociągów i Kanalizacji (kier. prof. dr inż. M. Mazur, a po jego śmierci w 1952 r. zastępca prof. mgr inż. Tadeusz Gabryszewski).

Pierwszą siedzibą wydziału był gmach B-1 (Hutniczy) przy ul. Smoluchowskiego. W 1954 r., po likwidacji Wydziału Lotniczego, Wydział Inżynierii Środowiska został przeniesiony do gmachu D-2 przy pl. Grunwaldzkim. Obecnie dziekanat mieści się w gmachu A-1 (głównym), przy ul. Wybrzeże Wyspiańskiego, a jednostki organizacyjne wydziału: Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska w gmachu D-2 przy

Budynek Wydziału Inżynierii Środowiska

pl. Grunwaldzkim, Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa zaś w gmachu C-6 przy ul. Norwida.

W miarę upływu czasu struktura wydziału zmieniała się w zależności od potrzeb, a także od możliwości kadrowych i lokalowych. Dnia 3 czerwca 1954 zlikwidowano Katedrę Techniki Sanitarnej; przemianowano Katedrę Biologii Sanitarnej na Katedrę Biologii Sanitarnej i Higieny; Katedrę Ogrzewnictwa, Wietrzenia i Instalacji Sanitarnych podzielono na dwie samodzielne katedry: Katedrę Ogrzewnictwa i Wentylacji, pod kierownictwem zastępcy prof. mgr inż. Jana Ferencowicza, i Katedrę Instalacji Sanitarnych, pod kierownictwem zastępcy prof. mgr inż. Tadeusza Konstantego Jeżewskiego; utworzono Katedrę Mechaniki Cieczy i Gazów, która rozpoczęła działalność 1 lutego 1956 pod kierownictwem prof. mgr inż. Adama T. Troskoleńskiego; przemianowano Katedrę Budownictwa Ogólnego na Katedrę Budownictwa i przeniesiono ją na Wydział Budownictwa Lądowego.

Na początku lat 60. Wydział Inżynierii Sanitarnej przeżywał kryzys kadrowy. Na wydziale było wówczas zaledwie dwóch profesorów tytularnych i jeden docent, poza tym jedynie wykładowcy i zastępcy profesorów. Groziła mu likwidacja. Nie doszło do tego w dużej mierze dzięki ówczesnemu dziekanowi doc. mgr inż. T. Gabryszewskiemu, który osobistymi staraniami wyjednał zgodę Ministra Szkolnictwa Wyższego na dalszą działalność wydziału, zapewniając ministerstwo, że w ciągu trzech lat liczebność nominowanej kadry wydziału znacznie wzrośnie. W 1964 r. było już 3 profesorów tytularnych i 4 docentów (doktorów hab.).

W 1964 r. powołany został do życia Zakład Techniki Ciepłej pod kierownictwem doc. dr hab. inż. Józefa Golińskiego – wyodrębniony z Katedry Ogrzewnictwa i Wentylacji. W tym samym roku został formalnie powołany Zakład Mechaniki Budowli Sanitarnych, którego kierownikiem został doc. dr hab. inż. Augustyn Borcz. Zakład ten istniał już od 1958 r., lecz był organizacyjnie związany z Katedrą Mechaniki Cieczy i Gazów.

Jednocześnie w 1964 r. powołany został na wydziale Zakład Chemii Sanitarnej pod kierownictwem doc. dr hab. inż. Bohdana Głowiaka. Po dwóch latach, tj. w 1966 r., zostały utworzone na wydziale dwie nowe katedry: Katedra Bu-

downictwa pod kierownictwem doc. dr. hab. inż. A. Borcza – powstała z dotychczasowego Zakładu Mechaniki i Budowli Sanitarnych, oraz Katedra Chemii Sanitarnej pod kierownictwem doc. dr. hab. inż. B. Głowiaka, powstała z dotychczasowego Zakładu Chemii Sanitarnej.

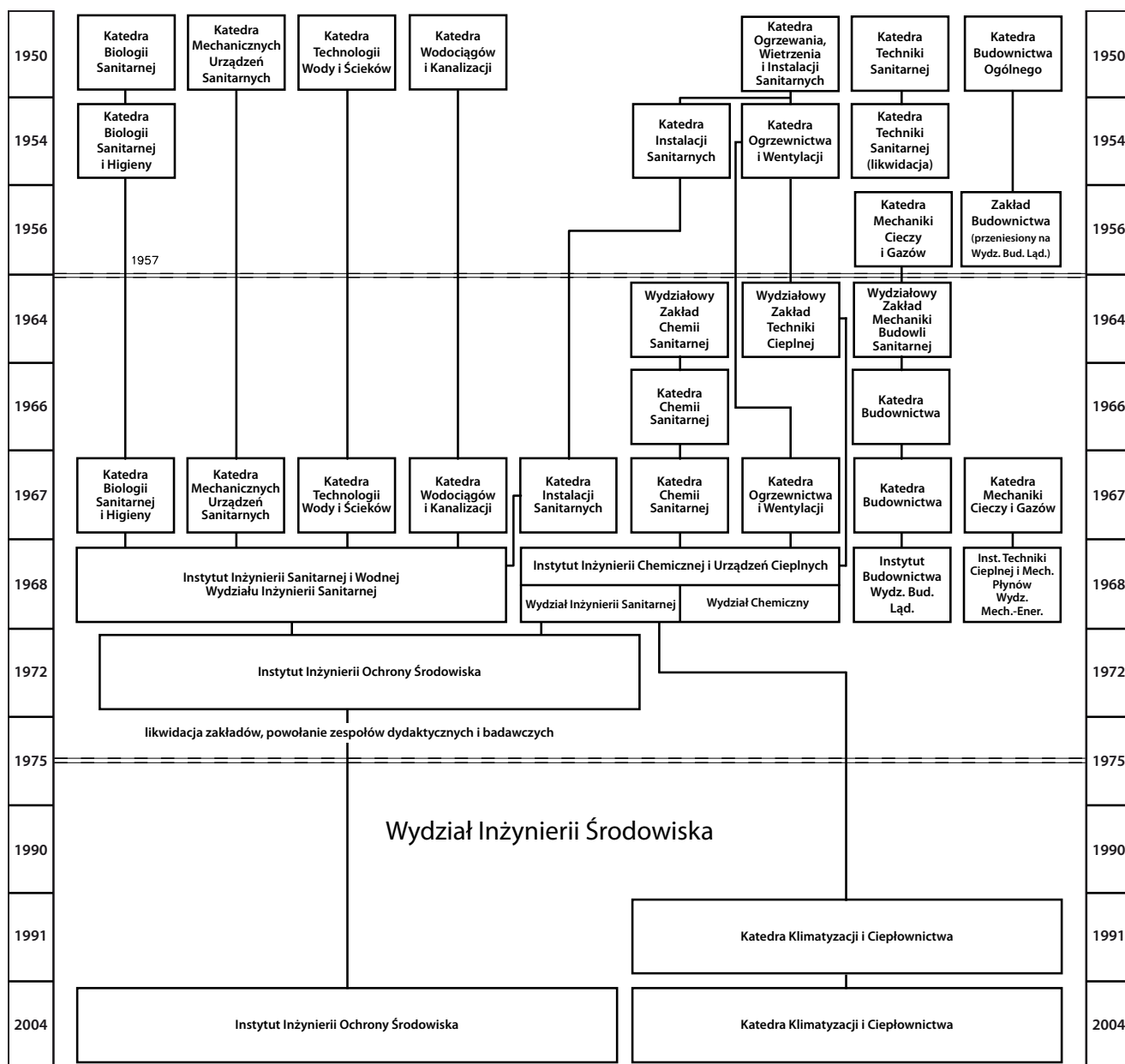
W roku akademickim 1967/1968, ostatnim roku struktury katedralnej, wydział posiadał 9 katedr i jeden samodzielny Zakład Naukowo-Dydaktyczny. Liczba profesorów tytularnych wzrosła do 4 osób, docentów doktorów hab. do 7, a wykładowców do 8 osób.

Z dniem 1 czerwca 1968 nastąpiła zasadnicza zmiana struktury organizacyjnej PWr: zlikwidowano katedry, a powołano do życia instytuty, do których włączono dawne katedry w postaci zakładów. Po tej reformie jednostki organizacyjne niedawno uformowanego wydziału znalazły się w kilku instytutach i różnych wydziałach, a mianowicie: Katedra Biologii Sanitarnej i Higieny, Instalacji Sanitarnych, Me-

chanicznych Urządzeń Sanitarnych, Technologii Wody i Ścieków oraz Wodociągów i Kanalizacji utworzyły wraz z Katedrą Budownictwa Wodnego z Wydziału Budownictwa Lądowego, Instytut Inżynierii Sanitarnej i Wodnej (I-15), którego dyrektorem został doc. mgr inż. Fryderyk Jankowski, natomiast Katedra Chemii Sanitarnej (przemianowana na Zakład Ochrony Atmosfery), Katedra Ogrzewnictwa i Wentylacji oraz Zakład Techniki Ciepłej utworzyły, wraz z Katedrą Inżynierii Chemicznej Wydziału Chemicznego, Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych (I-13), którego dyrektorem został prof. mgr inż. Zdzisław Ziołkowski, dotychczasowy kierownik Katedry Inżynierii Chemicznej. Instytut I-15 i po części I-13 (w zakresie ogrzewnictwa, wentylacji i klimatyzacji) były instytutami kierunkowymi Wydziału Inżynierii Środowiska.

Katedra Budownictwa została przeniesiona na Wydział Budownictwa Lądowego do Instytutu Budownictwa (I-2),

Struktura Wydziału Inżynierii Środowiska

a Katedra Mechaniki Cieczy i Gazów na Wydział Mechaniczno-Energetyczny do Instytutu Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów (I-20).

Reforma struktury PWR z 1968 r. ograniczyła rolę wydziałów do administrowania i organizacji dydaktyki, którą realizowały instytuty. W 1969 r. Zakład Instalacji Sanitarnych został przeniesiony z instytutu I-15 do instytutu I-13. W 1972 r. nastąpiły dalsze zmiany organizacyjne w instytutach kierunkowych Wydziału Inżynierii Sanitarnej: Instytut Inżynierii Sanitarnej i Wodnej został przekształcony na istniejący obecnie Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska (I-15), a w jego skład wszedł Zakład Ochrony Atmosfery, przeniesiony z instytutu I-13. Jednocześnie Zakład Budownictwa Wodnego przeniesiono na Wydział Budownictwa do Instytutu Geotechniki (I-10).

W 1975 r. zarządzeniem rektora zlikwidowane zostały w instytutach zakłady naukowo-dydaktyczne, a w ich miejsce powołano zespoły dydaktyczne i niezależne – teoretycznie labilne, zespoły badawcze, organizowane do zrealizowania określonego projektu badawczego oraz zespoły seminaryjne, służące wymianie informacji i poglądów dotyczących uprawianych w instytucie dyscyplin.

Od 1990 r., po uchwaleniu nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, rola wydziałów jako podstawowych jednostek organizacyjnych PWR znacznie wzrosła. Zostały im podporządkowane instytuty i katedry. Wydziały również finansują ich działalność. Strukturę katedr i zakładów na wydziale od roku 1950 przedstawia schemat.

Jednostki organizacyjne wydziału

W roku akademickim 2003/2004 na Wydziale Inżynierii Środowiska istniały: Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska liczący 106 pracowników, w tym 57 nauczycieli akademickich (7 profesorów z tytułem naukowym – Wojciech Adamski, Maria Pawlacyk-Szpilowa, Jan Dobrosław Rutkowski, Zbigniew Siwoń, Maria Świdarska-Bróż, Tomasz Winnicki, Jerzy Zwoździak; 4 profesorów nadzw. PWR – Andrzej Kotowski, Tadeusz Kowalski, Ryszard Szetela, Irena

Trzepierczyńska; 1 docent – Piotr Kabsch; 2 adiunktów ze stopniem doktora hab. – Mirosław Szklarczyk, Małgorzata Traczewska; 37 adiunktów ze stopniem doktora, 3 st. wykładowców i wykładowców oraz 4 asystentów), 6 pracowników naukowo-technicznych, 26 pracowników inżynieryjno-technicznych i 13 pracowników administracji, oraz Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa licząca 42 pracowników, w tym 32 nauczycieli akademickich: 2 profesorów z tytułem naukowym (Janusz Jeżowiecki, Władysław Tomczak), 1 docent (Jan Syposz), 2 adiunktów ze stopniem doktora hab. (Józef Bednarski, Jan Danielewicz), 18 adiunktów ze stopniem doktora, 1 wykładowca oraz 8 asystentów.

Liczbę pracowników naukowo-dydaktycznych na wydziale w l. 1951/1952 i 1967/1968 oraz 2003/2004 przedstawiono w tabeli 13.

Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska jest samodzielną jednostką organizacyjną Wydziału Inżynierii Środowiska. Pod tą nazwą i w zakresie obecnej działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej istnieje od września 1972 r. Został utworzony z zakładów wchodzących wcześniej w skład Instytutu Inżynierii Sanitarnej i Wodnej oraz Instytutu Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych.

Dyrektorami instytutu w minionych latach byli: doc. mgr inż. Fryderyk Jankowski (1968–1972), prof. dr hab. inż. Bohdan Głowiak (1972–1978), prof. dr hab. inż. T. Winnicki (1978–1982), doc. dr inż. P. Kabsch (1982–1984), prof. dr hab. inż. Apolinary Leszek Kowal (1984–1990), doc. dr hab. inż. J. Zwoździak (1990–1993), dr inż. Tadeusz Marcinkowski (1993–1999), dr hab. inż. W. Adamski, prof. nadzw. PWR (od 1999).

W strukturze organizacyjnej instytutu funkcjonują: Zakład Biologii i Ekologii (kier. dr Barbara Kołwzan), Zakład Ekologii i Ochrony Atmosfery (kier. prof. dr hab. inż. J. Zwoździak), Zakład Zaopatrzenia w Wodę i Usuwania Ścieków (kier. prof. dr hab. inż. Zbigniew Siwoń), Zespół Dydaktyczny Technologii Wody i Ścieków (kier. dr inż. Jolanta Maćkiewicz) i Zespoły Badawcze Technologii Wody i Ścieków oraz Laboratorium Badań Środowiskowych (kier. dr hab. inż. Irena Trzepierczyńska, prof. nadzw. PWR).

Ponadto od początku istnienia instytutu działają następujące seminaria naukowe: biologii i ekologii (kier. prof. dr hab. M. Pawlacyk-Szpilowa), fizykochemii atmosfery (kier. wcześniej doc. dr inż. Andrzej Szaynok i prof. dr hab. inż. J.D. Rutkowski, obecnie doc. dr inż. P. Kabsch), fizykochemii wody (kier. wcześniej prof. dr hab. inż. A.L. Kowal i prof. dr hab. inż. T. Winnicki, obecnie prof. dr hab. inż. M. Świdarska-Bróż, zaopatrzenia w wodę i usuwania ścieków (kier. wcześniej prof. dr hab. inż. Edward Mielcarzewicz, obecnie prof. dr hab. inż. Z. Siwoń).

Zakres działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej obejmuje systemy i urządzenia do unieszkodliwiania gazów odlotowych, oczyszczania wody i ścieków, odnowy i ochrony wody, zagospodarowania odpadów, zaopatrzenia w wodę aglomeracji miejsko-przemysłowych oraz kanalizacji, również metody i systemy kontroli oraz prognozowania stanu skażenia środowiska.

Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa jest samodzielną jednostką organizacyjną Wydziału Inżynierii Środowiska, która została powołana Uchwałą Senatu Politechniki Wro-

Tab. 13. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych na Wydziale Inżynierii Sanitarnej (rok akademicki 1951/1952, 1967/1968) i na Wydziale Inżynierii Środowiska (rok akademicki 2003/2004)

Lp.	Stanowisko	Wydział Inżynierii Sanitarnej		Wydział Inżynierii Środowiska
		1951/1952	1967/1968	2003/2004
1.	Profesor tytularny	3	2	9
2.	Zastępca profesora	4	2	–
3.	Profesor PWR	–	–	4
4.	Docent /dr hab.	–	4	2
5.	Dr hab.	–	1	4
6.	Doktor	–	9	55
7.	Wykładowcy	4	8	4
8.	Asystenci	5	7	12
	Razem pracownicy	16	33	90

Źródło: Informacje z Archiwum Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2003.

clawskiej w dniu 1 października 1991. Kierownikiem katedry jest od początku jej istnienia, w drodze wyboru, prof. dr hab. inż. Janusz Jeżowiecki.

W strukturze organizacyjnej katedry funkcjonują: Zakład Naukowo-Dydaktyczny Instalacje Sanitarne i Balneotechnika (kier. dr inż. Edmund Nowakowski 1991–1994, a od 1994 r. prof. dr hab. inż. J. Jeżowiecki), Zakład Naukowo-Dydaktyczny Inżynieria Ciepła (kier. prof. dr hab. inż. Władysław Tomczak), Zakład Naukowo-Dydaktyczny Klimatyzacja i Wentylacja (kier. prof. dr inż. Gerard J. Bessler), Zakład Naukowo-Dydaktyczny Ogrzewnictwo i Ciepłownictwo (kier. doc. dr hab. inż. J. Syposz). Główne kierunki badań naukowych uprawiane w ramach Katedry Klimatyzacji i Ciepłownictwa są realizowane w ramach jej struktur organizacyjnych.

Władze wydziału

W okresie 54 lat istnienia Wydziału Inżynierii Sanitarnej (1950–1990) przemianowanego na Wydział Inżynierii Środowiska (od 1990) funkcje dziekanów pełnili: prof. dr inż. Aleksander Szniolis (1950–1951), zastępcą prof. mgr inż. Wacław Szarejko (1951–1954), doc. mgr inż. Tadeusz Gabryszewski (1953–1954), zastępcą prof. dr inż. Stanisław Kołaczkowski (1954–1955), doc. mgr inż. Tadeusz Gabryszewski (1955–1958), zastępcą prof. mgr inż. Fryderyk Jankowski (1958–1960), doc. mgr inż. Tadeusz Gabryszewski (1960–1966), doc. dr hab. inż. Bohdan Głowiak (1966–1968), prof. dr hab. inż. Józef Goliński (1968–1972), doc. mgr inż. Fryderyk Jankowski (1972–1981), prof. dr inż. Edward Kempa (1981–1984), prof. dr hab. inż. Edward Mielcarzewicz (1984–1990), prof. dr hab. inż. Apolinary Leszek Kowal (1990–1993), prof. dr hab. inż. Jerzy Zwoździak (1993–1999), dr hab. inż. Krzysztof Bartoszewski, prof. nadzw. PWR (1999–2002), prof. dr hab. inż. Janusz Jeżowiecki (od 2002).

Prof. dr inż. Aleksander Szniolis (1950–1951) – pierwszy dziekan, prof. dr hab. inż. Janusz Jeżowiecki – dziekan od 2002 r.

Działalność dydaktyczna i naukowa wydziału

W l. 1950–1972 istniały na wydziale dwa oddziały: komunalny i instalacyjny. Oddział komunalny obejmował dwie specjalności: technologię wody i ścieków oraz wodociągi i kanalizację (przemianowaną w 1968 r. na zaopatrzenie w wodę i usuwanie ścieków). Oddział instalacyjny kształcił studentów również w dwóch specjalnościach: ogrzewnictwo i wentylacja oraz instalacje sanitarne. W roku 1969/1970 uruchomiono na wydziale nową specjalność: ochrona atmosfery.

W roku akademickim 1972/1973 dotychczasowe specjalności: technologia wody i ścieków oraz zaopatrzenie w wodę i usuwanie ścieków przekształcono w jedną specjalność o na-

zwie zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów z dwoma specjalizacjami: zaopatrzenie w wodę i usuwanie ścieków oraz technologia wody, ścieków i odpadów.

Od roku 1990/1991 wydział prowadzi dwa kierunki dydaktyczne: dotychczasowy kierunek inżynieria środowiska, o profilu technologiczno-projektowym, na którym istnieją trzy specjalności: ochrona atmosfery, zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów oraz klimatyzacja – ogrzewnictwo i instalacje sanitarne, z siedmioma specjalizacjami, oraz nowy kierunek ochrona środowiska, przygotowujący studentów do zarządzania i sterowania środowiskiem, ze specjalnościami systemy ochrony atmosfery i systemy ochrony wód i gleby. Więcej informacji o aktualnych kierunkach i rodzajach studiów można znaleźć w *Kronice 50-lecia Wydziału Inżynierii Środowiska* (zob. Bibliografia, pozycja 196).

Liczbę studentów na poszczególnych kierunkach i rodzajach studiów na wydziale w l. 1951/1952 i 1967/1968 oraz 2003/2004 przedstawiono w tabelach 14 i 15.

Działalność naukowa pracowników Wydziału Inżynierii Środowiska realizowana była do 1968 r. w katedrach, a później w instytutach w ramach zespołów badawczych. Kierunki badań wiążą się z problemami kształcenia i ochrony środowiska życia człowieka metodami inżynierskimi i pokrywają się w znacznej mierze z kierunkami i specjalnościami dydaktycznymi wydziału. Wzbogaca to niewątpliwie treść i podnosi poziom zajęć dydaktycznych. Rezultatem prac badawczych wykonywanych na wydziale na zlecenie podmiotów gospodarczych są liczne wdrożenia w zakresie prawie wszystkich dyscyplin naukowych reprezentowanych na wydziale. Ważniejsze osiągnięcia naukowe i wdrożeniowe wydziału zostały omówione w *Kronice 50-lecia Wydziału Inżynierii Środowiska*.

W okresie od 1969 r., kiedy to wydział otrzymał uprawnienia do przeprowadzania przewodów habilitacyjnych, rada wydziału nadała stopień doktora hab. n. techn. w zakresie inżynierii środowiska 28 pracownikom własnym oraz 21 osobom z innych jednostek naukowych.

Pierwszymi doktorami hab. byli: T. Winnicki (1972), Sławomir Hulanicki (1973), Władysław Tomczak (1974), Mieczysław Adam Gostomczyk (1976), E. Kempa (1976), J.D. Rutkowski (1976), Z. Siwoń (1976), Józef Pacyna (1980), Lucjan Pawłowski (1980), J. Jeżowiecki (1981).

W posiadającym uprawnienia Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska przeprowadzono, począwszy od 1969 r., 207 przewodów doktorskich, w tym 113 pracowników wydziału i 94 osób z zewnątrz.

Tab. 14. Liczba studentów na poszczególnych kierunkach studiów na Wydziale Inżynierii Sanitarnej w latach 1951/1952 i 1967/1968

Kierunek	Studia dienne magisterskie	Studia zaoczne		Ogółem
		inżynierskie	magisterskie	
rok akademicki 1951/1952				
Inżynieria sanitarna	257	–	–	257
rok akademicki 1967/1968				
Inżynieria sanitarna	580	275	44	899

Źródło: jw.

Tab. 15. Liczba studentów na poszczególnych kierunkach studiów na Wydziale Inżynierii Środowiska w roku akademickim 2003/2004

Kierunek	Studia dzienne			Razem	Studia zaoczne		Ogółem
	magisterskie Wrocław	inżynierskie Wałbrzych	inżynierskie Jelenia Góra		inżynierskie	magisterskie	
Inżynieria środowiska	1039	270	–	1309	295	51	1655
Ochrona środowiska	448	–	151	599	–	28	627
Razem	1487	270	151	1908	295	79	2282

Pierwszymi doktorami byli: Sabina Spandowska (1970), Janusz Przewłocki (1970), Janina Panczak (1970), Z. Siwoń (1971), E. Nowakowski (1973), Wojciech Popławski (1974), Michał Mańczak (1975), Józef Cebula (1975), Sylwia Łabuzak (1975), Joanna Karpińska (1975), Barbara Lejczak (1975), J. Pacyna (1975), Tadeusz Kowalski (1975), Andrzej Kukliński (1975), Antoni Leszczyk (1975), Marek Sozański (1975).

Opublikowany dorobek pracowników wydziału w okresie 54 lat jego działania obejmuje ok. 4200 publikacji naukowych. Na tę liczbę składają się monografie naukowe, książki i podręczniki, artykuły w czasopismach krajowych i zagranicznych, opublikowane referaty wygłaszane na konferencjach krajowych oraz na kongresach i konferencjach zagranicznych, patenty i skrypty dla studentów. Niepublikowany dorobek, obejmujący m.in. raporty z wykonanych badań, ekspertyzy, opracowania koncepcyjne i projektowe, jest równie poważny i liczy około 3300 pozycji.

Pracownicy wydziału pełnili wiele ważnych funkcji we władzach PWr oraz w jej jednostkach centralnych. Członkowie Rady Wydziału odgrywali i odgrywają ważną rolę w życiu pozauczelnianym, związanym z ekologią i inżynierią środowiska. Wydział prowadzi również od lat aktywną współpracę naukową i dydaktyczną z uczelniami krajowymi i zagranicznymi. Niezależnie od współpracy o charakterze naukowym, organizowana była i jest wymiana studentów z uczelniami zagranicznymi. Szczegółowe informacje można znaleźć w *Kronice 50-lecia Wydziału Inżynierii Środowiska*.

W opracowaniu wykorzystano następujące publikacje:

Informacje z Archiwum Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2003; oraz pozycje 196, 197, 201 i 227 (Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005).

Józef Kuropka

Wydział Mechaniczny

Początki wydziału

Spośród dwunastu wydziałów PWr, pięć wywodzi swój rodowód z Wydziału Mechaniczno-Elektrotechnicznego. Był to jeden z czterech pierwszych wydziałów utworzonych na PWr.

Wydział ten, od chwili wydania 24 sierpnia 1945 Dekretu Rady Ministrów o przekształceniu Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej na polskie państwowe szkoły akademickie, organizowany był jako Oddział Mechaniczny i Oddział Elektrotechniczny. Na czele wydziału stanął dziekan prof. zw. dr inż. Kazimierz Idaszewski, były kierownik Katedry Pomiarów Elektrycznych PLw.

W 1945 r. działy mechaniczne usytuowano w trzech obiektach: Laboratorium Obróbki i Obrabiarek w niskim budynku obok bramy gospodarczej, do którego przyłgła potem nazwa „Karlicówka”, Laboratorium Pomiarów Warsztatowych na wysokim parterze gmachu głównego, dział maszyn i urządzeń energetycznych w poniemieckim Laboratorium Maszynowym przy ul. M. Smoluchowskiego. Dział obróbki zorganizował mgr inż. Władysław Chowaniec wraz z pracownikami: inż. Wincentym Kosem, Tadeuszem Karlicem, Kazimierzem Steinem, Stanisławem Kowalskim, Stefanem Józewiczem, Bolesławem Markiewiczem, Rudolfem Haimannem i wolontariuszem Antonim Działą. Działem tym, przekształconym w 1946 r. w Katedrę Obróbki Metali, kierował zastępca prof. dr inż. Eugeniusz Kuczyński. Mgr inż. W. Chowaniec, równolegle z organizowaniem działu obróbki, wspólnie z technikiem Władysławem Świącickim i studentami Stefanem Katarzyńskim i Andrzejem Sołtyńskim uruchomił La-

boratorium Wytrzymałości. Prace przygotowawcze w dziale technologii metali spoczęły na dr. inż. Egonie Dworzaku i ówczesnym studencie Romanie Jaworskim. Dr inż. E. Dworzak, zatrudniony początkowo na Wydziale Górniczo-Hutniczym, po jego rozwiązaniu w 1946 r., wraz ze współpracownikami: mgr. inż. Hilarym Gumienym, Stanisławem Romanowem, Zdzisławem Samsonowiczem i R. Haimannem, utworzył Katedrę Technologii Metali. Katedrę Mechaniki zorganizowali zastępca asystenta Jerzy Zawadzki i student Władysław Siuta, a jej kierownictwo w 1946 r. objął zastępca prof. mgr inż. Stanisław Bodaszewski. W tym samym czasie zorganizowano Katedrę Elementów Maszyn, pod kierownictwem zastępcy prof. dr inż. E. Kuczyńskiego, z pracownikami: mgr. inż. Adamem Peplowskim, Markiem Zakrzewskim, Zbigniewem Warczakiem i Andrzejem Nalepą. Dział energetyczny zorganizowali: dr inż. Mieczysław Sasiadek, mgr inż. Ludwik Maluga i mgr inż. Adam Negrusz. Z działu tego w 1946 r. powstała Katedra Pomiarów Maszynowych, a kierownictwo jej objął prof. kontraktowy dr inż. M. Sasiadek. Nauczanie przedmiotów podstawowych na wydziale realizowali wykładowcy UWr oraz katedr międzyuczelnianych. Wykłady prowadzili profesorowie: z matematyki – Władysław Ślebodziński, Hugo Steinhaus i Edward Marczewski; z fizyki – Henryk Niedwodniczański i Jan Nikliborc; z chemii – Henryk Kuczyński; geometrii wykreślnej – mgr inż. Konrad Dyba. Zajęcia dydaktyczne rozpoczęły się 15 listopada 1945 wykładem prof. K. Idaszewskiego, a na Oddziale Mechanicznym, w drugiej połowie listopada, wykładami: prof. W. Ślebodzińskiego, dr. hab.

H. Kuczyńskiego, dr. inż. E. Dworzaka i mgr. inż. W. Chowańca. Pierwsza Rada Wydziału obradowała 13 marca 1946. Składała się z przewodniczącego – dziekana prof. zw. dr. inż. K. Idaszewskiego oraz członków: prof. dr. hab. W. Ślebodzińskiego, prof. kontraktowego dr. inż. M. Sasiadka, zastępcy prof. dr. inż. E. Dworzaka oraz dr. inż. Andrzeja Jellonka. Utworzono sekcje: ogólnokonstrukcyjną, technologiczno-warsztatową, energetyczno-ruchową, rolniczą, lotniczą i samochodową. W roku akademickim 1945/1946 na całym Wydziale Mechaniczno-Elektrotechnicznym powołano 19 katedr, które kształciły 262 studentów. Stały rozwój prowadził do powstawania nowych katedr, zatrudniania większej liczby pracowników i przyjmowania większej liczby studentów. W 1946 r. powołano Katedrę Dźwignic i Urządzeń Transportowych, którą opiekował się mgr inż. Zbigniew Leśniewski. Działalność dydaktyczną katedra ta rozpoczęła jednak w 1948 r. i wówczas kierownictwo jej objął zastępca prof. mgr inż. Roman Sobolski. W 1946 r. utworzono Katedrę Budowy Narzędzi i Maszyn Rolniczych z kierownikiem prof. dr. inż. Czesławem Kanafojskim (później mgr. inż. Zbysławem Martinim). W tym samym roku utworzono Katedrę Budowy Samochodów i Ciągników, która faktycznie rozpoczęła działalność w 1948 r. z chwilą objęcia kierownictwa przez zastępcę prof. mgr. inż. Ryszarda Podarewskiego (później prof. dr. inż. Jerzego Teisseyre’a). W 1947 r. powstały trzy katedry: Teorii Maszyn Ciepłych z kierownikiem prof. dr. inż. Stanisławem Ochęduszką (a od 1950 r. prof. mgr. inż. Wiktorem Wiśniowskim), Kotłów Parowych z kierownikiem prof. mgr. inż. Teodorem Wróblewskim oraz Silników Tłokowych z kierownikiem prof. kontraktowym mgr. inż. Kazimierzem Szawłowskim (później mgr. inż. Andrzejem Teisseyre’em). W 1948 r. powołano Katedrę Budowy Turbin Parowych i Spalinowych, kierowaną przez prof. dr. inż. Roberta Szewalskiego.

Trzeba podkreślić, że profesorowie, którzy pracowali na Politechnice przez kilka lat i dalsze swe losy związały z innymi jednostkami naukowymi, w sposób wybitny przyczynili się do rozwoju Wydziału Mechanicznego. Są to profesorowie: Stanisław Bodaszewski, Czesław Kanafojski, Stanisław Ochęduszek, Kazimierz Szawłowski, Robert Szewalski, Ryszard Podarewski.

Przeobrażenia

Dynamiczny rozwój prowadził do powstawania nowych wydziałów. Uwidoczniono to na planszy Transformacja Wydziału Mechanicznego 1945–2004.

Można mówić o kilku punktach istotnych w historii wydziału:

1. Likwidacja w 1946 r. Wydziału Górniczo-Hutniczego i przekazanie pomieszczeń i aparatury części hutniczej do Oddziału Mechanicznego.
2. Rozdzielenie w 1949 r. Wydziału Mechaniczno-Elektrotechnicznego i utworzenie z Oddziału Mechanicznego Wydziału Mechanicznego.
3. Utworzenie w 1949 r. Wydziału Lotniczego na bazie sekcji lotniczej Wydziału Mechanicznego.
4. Utworzenie w 1953 r. Wydziału Mechanizacji Rolnictwa na bazie sekcji rolniczej Wydziału Mechanicznego.
5. Oddzielenie się w 1954 r. od Wydziału Mechanicznego

Budynek Wydziału Mechanicznego

5 katedr: Pomiarów Maszynowych, Teorii Maszyn Ciepłych, Kotłów Parowych, Turbin Ciepłych i Sprężarek, Silników Wodnych i Pomp i utworzenie Wydziału Mechaniczno-Energetycznego.

6. Wniesienie w 1958 r. Wydziału Mechanizacji Rolnictwa i włączenie do Wydziału Mechanicznego Katedry Samochodów i Ciągników oraz Katedry Maszynoznawstwa Ogólnego i Teorii Mechanizmów.

7. Reorganizacja wydziału w 1963 r. i utworzenie trzech instytutów:

I. Technologii Budowy Maszyn (dyr. prof. dr inż. W. Chowaniec) z katedrami:

- Obróbki Metali z włączoną Katedrą Obrabiarek;
- Technologii Metali;
- Odlewnictwa.

II. Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej (dyr. prof. dr inż. M. Zakrzewski) z katedrami:

- Materiałoznawstwa;
- Mechaniki Technicznej.

III. Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn (dyr. prof. mgr inż. R. Sobolski) z katedrami:

- Podstaw Konstrukcji Maszyn;
- Maszyn Dźwigowych i Urządzeń Transportowych;
- Silników Tłokowych;
- Maszynoznawstwa Ogólnego i Teorii Mechanizmów;
- Nadwozi i Ustrojów Nośnych;

8. Reorganizacja Wydziału w 1966 r.; powołanie zakładów naukowych;

9. Reorganizacja wydziału w 1968 r., zlikwidowanie katedr i pozostawienie struktury zakładowej:

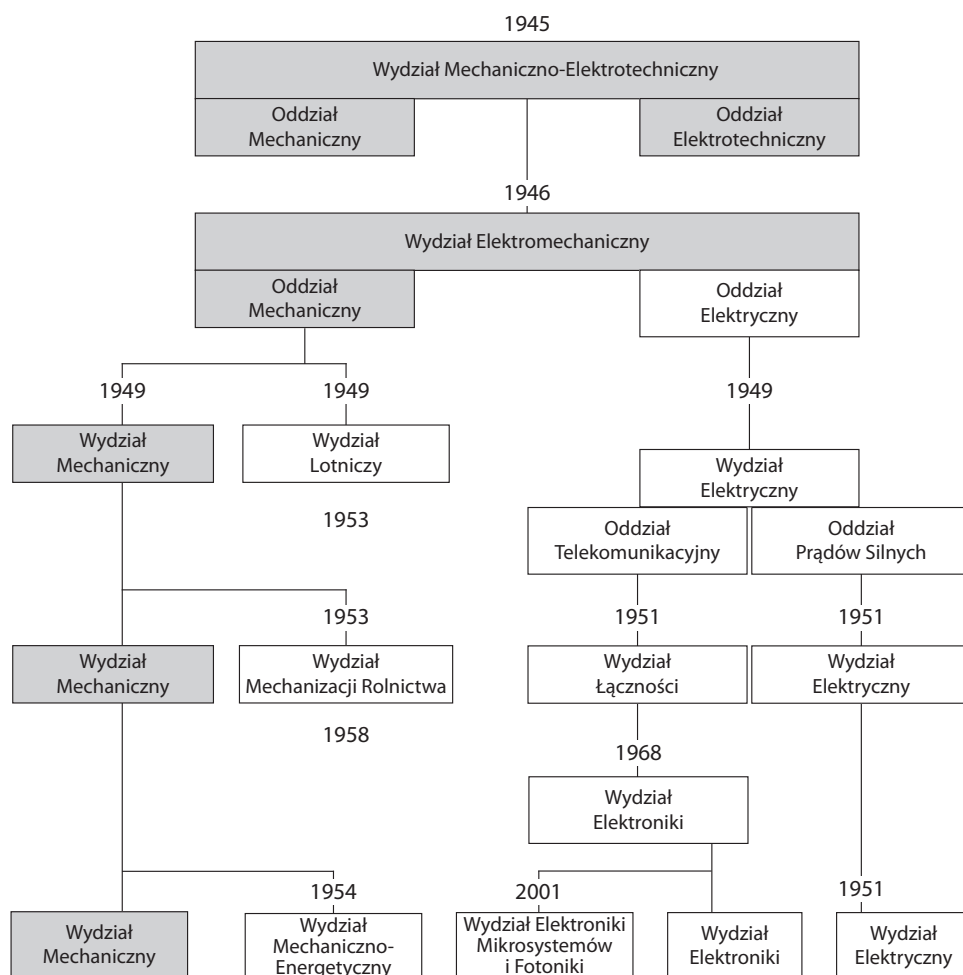
- Instytut Technologii Budowy Maszyn: 12 zakładów naukowych,
- Instytut Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej: 6 zakładów naukowych,
- Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn: 12 zakładów naukowych.

10. Wydzielenie się w 2002 r. z Instytutu Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej Wydziałowego Zakładu Wytrzymałości.

W okresie 60-lecia funkcję dziekanów pełnili:

1. Kazimierz Idaszewski (1945–1946)
2. Jerzy Skowroński (1946–1947)

Transformacja Wydziału Mechanicznego 1945–2004

3. Eugeniusz Kuczyński (1947–1949)
4. Mieczysław Sąsiadek (1949–1950)
5. Władysław Chowaniec (1950–1952)
6. Wiktor Wiśniowski (1952–1954)
7. Jerzy Teisseyre (1954–1956)
8. Hilary Gumienny (1956–1958, 1964–1967)
9. Marek Zakrzewski (1958–1964)
10. Henryk Hawrylak (1967–1975, 1990–1993)
11. Władysław Kaczmar (1975–1981)
12. Stefan Stryczek (1981–1987)
13. Zdzisław Gabryszewski (1987–1990)
14. Jan Koch (1993–1999)
15. Władysław Kollek (1999–2005)
16. Eugeniusz Rusiński, elekt (2005–)

Wydział dzisiaj

Wydział ma swą siedzibę we Wrocławiu przy ul. Łukasiewicza 7/9 w budynkach B-4, B-5. Instytuty wchodzące w jego skład rozmieszczone są w głównym kompleksie gmachów PWi i częściowo na obrzeżach miasta.

Wydział jest podstawową naukowo-dydaktyczną jednostką organizacyjną uczelni i ma pełną samodzielność w kształtowaniu swego wizerunku w dziedzinie uprawianej nauki, współpracy naukowej z jednostkami gospodarczymi i z jednostkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi, w kre-

owaniu kierunków studiów i wypełnianiu ich właściwymi treściami.

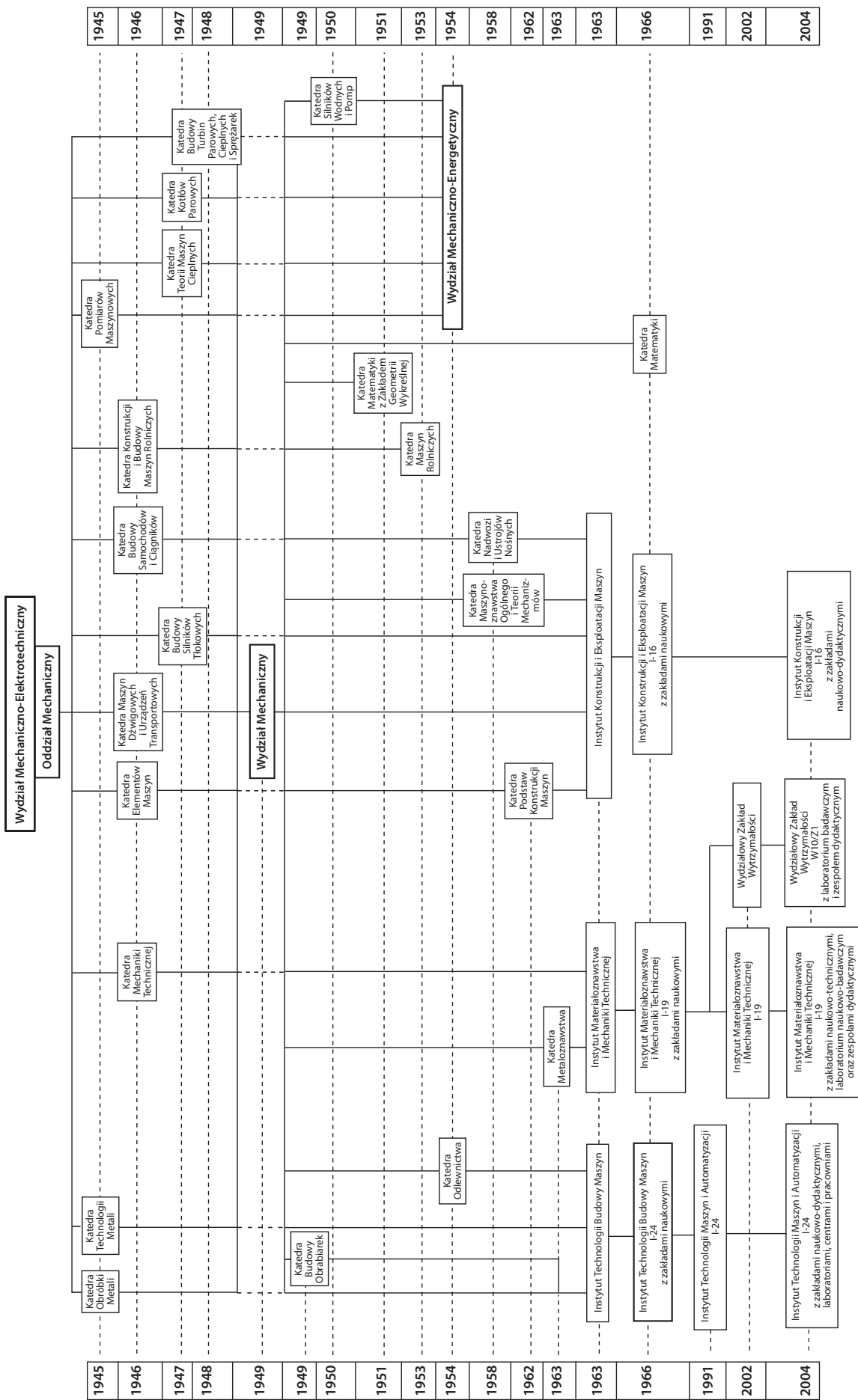
Wydział kształci 3500 studentów na studiach magisterskich i inżynierskich, w trybie studiów stacjonarnych (dziennych) i zaocznych, w tym 2350 studentów na studiach dziennych, z tego 400 w zamiejscowych ośrodkach dydaktycznych: w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu oraz 140 osób na studiach doktoranckich.

Od początku swej działalności wydział wydał 12 835 dyplomów ukończenia studiów wyższych magisterskich, inżynierskich i studium technicznego, odbytych w trybie studiów dziennych, wieczorowych i zaocznych, w tym 7522 dyplomy studiów odbytych w trybie studiów dziennych. Rocznie przyjmowanych jest 900 studentów na wszystkie typy studiów.

Na wydziale zatrudnionych jest 345 pracowników, w tym 207 nauczycieli akademickich.

Rada Wydziału ma prawo nadawania stopnia naukowego doktora hab. w dyscyplinach: mechanika oraz budowa i eksploatacja maszyn i stopnia naukowego doktora n. techn. w dyscyplinie mechanika. Instytuty Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn oraz Technologii Maszyn i Automatykacji, wchodzące w skład wydziału, mają uprawnienia do samodzielnego nadawania stopnia naukowego doktora n. techn. w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn, natomiast Instytut

Powstawanie, przekształcanie i struktura Wydziału Mechanicznego

Tab. 16. Rodzaje studiów na Wydziale Mechanicznym

RODZAJE STUDIÓW		
Kierunek	Miejsce studiów	Specjalność
STUDIA DZIENNE		
Mechanika i budowa maszyn (MiBM)	Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> · eksploatacja maszyn i urządzeń (M) · inżynieria materiałów konstrukcyjnych (M) · procesy, maszyny i systemy produkcyjne (M) · projektowo-konstrukcyjna (M) · bez specjalności (I)
	Zamiejscowe Ośrodki Dydaktyczne w Legnicy i Wałbrzychu	<ul style="list-style-type: none"> · bez specjalności (I)
Automatyka i robotyka (AiR)	Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> · automatyzacja maszyn i procesów roboczych (M) · inżynieria biomedyczna (M) · systemy produkcyjne (M)
Zarządzanie i inżynieria produkcji (ZiIP)		<ul style="list-style-type: none"> · logistyka (M) · organizacja produkcji (M) · zarządzanie jakością (M)
Transport (TRN)		<ul style="list-style-type: none"> · organizacja i projektowanie systemów transportu (M) · technika i ekologia transportu (M) · bez specjalności (I)
	Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Jeleniej Górze	<ul style="list-style-type: none"> · bez specjalności (I)
STUDIA ZAOCZNE		
Mechanika i budowa maszyn (MiBM)	Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> · bez specjalności (I) · ogólnotechniczna w zakresie konstrukcji, wytwarzania i eksploatacji maszyn (P) (USM)
Zarządzanie i inżynieria produkcji (ZiIP)		<ul style="list-style-type: none"> · bez specjalności (I) · logistyka (USM) · organizacja produkcji (USM) · zarządzanie jakością (USM)

Tab. 17. Pierwsze doktoraty obronione na Wydziale Mechanicznym

Lp.	Rok uzyskania stopnia dr.	Doktorant	Promotor
1.	1953	Marek Zakrzewski	prof. Władysław Chowaniec
2.	1953	Jerzy Zawadzki	prof. Teodor Wróblewski
3.	1959	Władysław Chowaniec	prof. Teodor Wróblewski
4.	1959	Mirosław Gaj	prof. Zygmunt Bodnar
5.	1960	Eugeniusz Brzuchowski	doc. Marek Zakrzewski
6.	1961	Andrzej Bydałek	doc. Marek Zakrzewski
7.	1961	Kazimiera Fulińska	prof. Zygmunt Bodnar
8.	1961	Hilary Gumienny	prof. Egon Dworzak
9.	1961	Henryk Hawrylak	prof. Roman Sobolski
10.	1961	Marian Kwiatkowski	prof. Robert Szewalski
11.	1961	Stefan Miller	prof. Jerzy Teisseyre
12.	1961	Tadeusz Porębski	doc. Marek Zakrzewski
13.	1961	Jerzy Reitor	doc. Tadeusz Demeter
14.	1961	Zdzisław Samsonowicz	doc. Marek Zakrzewski
15.	1961	Jerzy Stańda	prof. Mieczysław Sądziadek

Tab. 18. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów na Wydziale Mechanicznym w latach 1945/1946, 1967/1968, 2002/2003

	1945/1946	1967/1968	2002/2003
profesorowie	8	9	19
adiunkci	10	36	131
docenci	–	15	1
starsi asystenci	10	45	–
młodszy asystenci	26	–	–
asystenci	–	26	25
starsi wykładowcy	–	4	4
wykładowcy	21	7	–
razem	75	142	180
studenci	156	2239	3591

Tab. 19. Katedry Wydziału Mechanicznego w roku 1968 oraz ich kierownicy

Lp.	Nazwa katedry	Kierownik katedry
1.	Obróbki Metali	prof. dr inż. Władysław Chowaniec
2.	Technologii Metali	doc. dr inż. Władysław Kaczmar
3.	Odlewnictwa	prof. dr inż. Hilary Gumienny
4.	Metaloznawstwa	prof. dr inż. Marek Zakrzewski
5.	Mechaniki Technicznej	prof. dr inż. Jerzy Zawadzki
6.	Podstaw Konstrukcji Maszyn	prof. mgr inż. Tadeusz Demeter
7.	Maszyn Dźwigowych i Urządzeń Transportowych	prof. mgr inż. Roman Sobolski
8.	Silników Tłokowych	doc. dr inż. Andrzej Teisseyre
9.	Budowy Nadwozi	prof. dr inż. Jerzy Teisseyre
10.	Maszynoznawstwa Ogólnego i Teorii Mechanizmów	prof. dr inż. Jerzy Teisseyre

Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej w dyscyplinie mechanika. Od chwili uzyskania uprawnień, tj. od 1951, do 2003 r. otwarto na wydziale 556 przewodów doktora n. techn., a od roku 1965, tj. od chwili uzyskania uprawnień, 78 przewodów doktora hab. n. techn.

Współpracę naukową z zagranicą wydział utrzymuje z ponad 40 ośrodkami w Belgii, Bułgarii, Czechach, Danii, we Francji, w Holandii, w Korei, na Łotwie, w Niemczech, Portugalii, Rumunii, Szwecji, na Ukrainie, w USA, Wielkiej Brytanii i we Włoszech.

Wydział kształci na studiach magisterskich (M), inżynierskich (I), magisterskich uzupełniających (USM), podyplomowych i doktoranckich w systemie studiów dziennych i zaocznych na 4 kierunkach i 12 specjalnościach.

Pierwsze habilitacje

Do października 2005 Wydział Mechaniczny przeprowadził 79 przewodów habilitacyjnych z czego pierwsze 10 to: Henryk Hawrylak 1965, Zdzisław Samsonowicz 1965, Tadeusz Porębski 1965, Zbigniew Jaworski 1966, Jerzy Stańda 1966, Tadeusz Żur 1967, Florian Ratajczyk 1967, Wacław Kasprzak 1967, Jerzy Gronostajski 1967, Eugeniusz Jagoszewski 1967.

Tab. 20. Lata uzyskiwania uprawnień do nadawania stopni naukowych na Wydziale Mechanicznym

Jednostka organizacyjna	Dr n. techn. w dziedzinie mechanika	Dr n. techn. w dziedzinie budowa i eksploatacja maszyn	Dr hab. w dyscyplinach: – mechanika, – budowa i eksploatacja maszyn
Wydział Mechaniczny	1951	–	1965
Instytut Technologii i Automatykacji Maszyn	–	1970	–
Instytut Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej	1970	–	–
Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn	–	1970	–

Opracowali Waclaw Kollek, Felicjan Szymankiewicz

Wydział Mechaniczno-Energetyczny

Rys historyczny

Wydział Mechaniczno-Energetyczny powstał w 1954 r. na bazie istniejącego na Wydziale Mechanicznym Oddziału Energetycznego.

Za twórców wydziału uważać należy wybitnych profesorów PLw – Stanisława Ocheńduszkę i Roberta Szewalskiego, a także profesorów: Mieczysława Sasiadka, Kazimierza Szawłowskiego, Wiktora Wiśniowskiego i Teodora Wróblewskiego. Zorganizowali oni w l. 1947–1948 podstawowe dla wydziału katedry: Termodynamiki, Turbin Ciepłych, Kotłów Parowych, Miernictwa Ciepłego i Pomiarów Maszyn oraz Silników Spalinowych, które wraz z powstałą w tym czasie Katedrą Maszyn Wodnych przeszły na Wydział Mechaniczno-Energetyczny. Katedry: Silników Spalinowych w 1963 r., a Maszyn Wodnych w 1970 r., ze względu na technologiczno-konstrukcyjną działalność dydaktyczną i naukową, powróciły na Wydział Mechaniczny, natomiast w skład Wydziału Mechaniczno-Energetycznego włączono w 1966 r. zespół prof. Stanisława Żurakowskiego, który działał na Wydziale Chemicznym, i powołano Katedrę Aparatury Chemicznej.

Po przejściu uczelni na strukturę wydziałowo-instytutową na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym utworzono dwa instytuty: Miernictwa, Automatykacji i Budowy Urządzeń Termoenergetycznych (I-20), którego dyrektorem został prof. dr inż. M. Sasiadek, oraz Maszyn, Urządzeń Hydraulicznych i Aparatury Procesowej (I-17) – kierowany przez prof. S. Żurakowskiego. W tym czasie powstał również Zakład Urządzeń Kotłowych prowadzony przez prof. Teodora Wróblewskiego. W 1970 r. po przejściu prof. T. Wróblewskiego na emeryturę Zakład Urządzeń Kotłowych włączono w skład Instytutu I-20, a w 1972 r. po śmierci prof. S. Żurakowskiego nastąpiło połączenie I-17 oraz I-20 w jeden duży instytut wydziałowy o nazwie Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów o symbolu kodowym I-20. Wtedy też Zakład Aparatury i Pieców Przemysłowych otrzymał nową nazwę Zakładu Aparatury Procesowej i został włączony do Międzywydziałowego Instytutu Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych I-13. Po tych zmianach dyrektorem I-20 został prof. Bohdan Chorowski, a kierownikiem Zakładu Aparatury Procesowej prof. Roman Koch.

Pierwszym dziekanem Wydziału Mechaniczno-Energetycznego w l. 1954–1956 został prof. T. Wróblewski, później w l. 1956–1958 funkcję tę pełnił prof. M. Sasiadek, a następnie w l. 1958–1963 prof. W. Wiśniowski. Kolejnymi dziekanami byli ponownie prof. M. Sasiadek 1963–1968, prof. Ryszard Wy-

szyński 1968–1976, prof. B. Chorowski 1976–1978, ponownie prof. R. Wyszynski 1978–1981, prof. Jerzy Stańda 1981–1987, doc. Rudolf Żamojdo 1987–1990, prof. Aleksander Bielecki 1990–1991, prof. Włodzimierz Kordylewski 1991–1993, ponownie prof. Jerzy Stańda 1993–1996, prof. Mieczysław Lech 1996–1999, prof. Zbigniew Gnutek 1999–2002 oraz 2002–2005, prof. Maciej Chorowski od 2005.

Instytutem Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów kierowali: prof. B. Chorowski 1972–1976, prof. R. Wyszynski 1976–1978, ponownie prof. B. Chorowski 1978–1981, prof. E. Kalinowski 1981–1984, prof. M. Mieczynski 1984–1987, prof. J. Stańda 1987–1993, ponownie prof. E. Kalinowski 1993–1999, prof. K. Wójs 1999–2002, 2002–2005, prof. Z. Gnutek od 2005.

W 1999 r. Zakład Aparatury Procesowej został wyłączony ze struktury I-13, funkcjonuje aktualnie na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym jako zakład samodzielny.

W instytucie I-20 działają zakłady dydaktyczno-naukowe: Termodynamiki, Mechaniki Płynów, Automatyki Procesów Energetycznych, Chłodnictwa i Systemów Klimatyzacyjnych, Miernictwa i Eksploatacji Maszyn i Urządzeń Termoenergetycznych, Podstawy Konstrukcji Maszyn i Urządzeń Energetycznych, Spalania i Detonacji, Paliw i Energii, Elektrostatyki i Elektrotermii, Ochrony Atmosfery, Urządzeń Kotłowych i Gospodarki Ciepłej, Kriogeniki i Technologii Gazowych, Numerycznego Modelowania Przepływów.

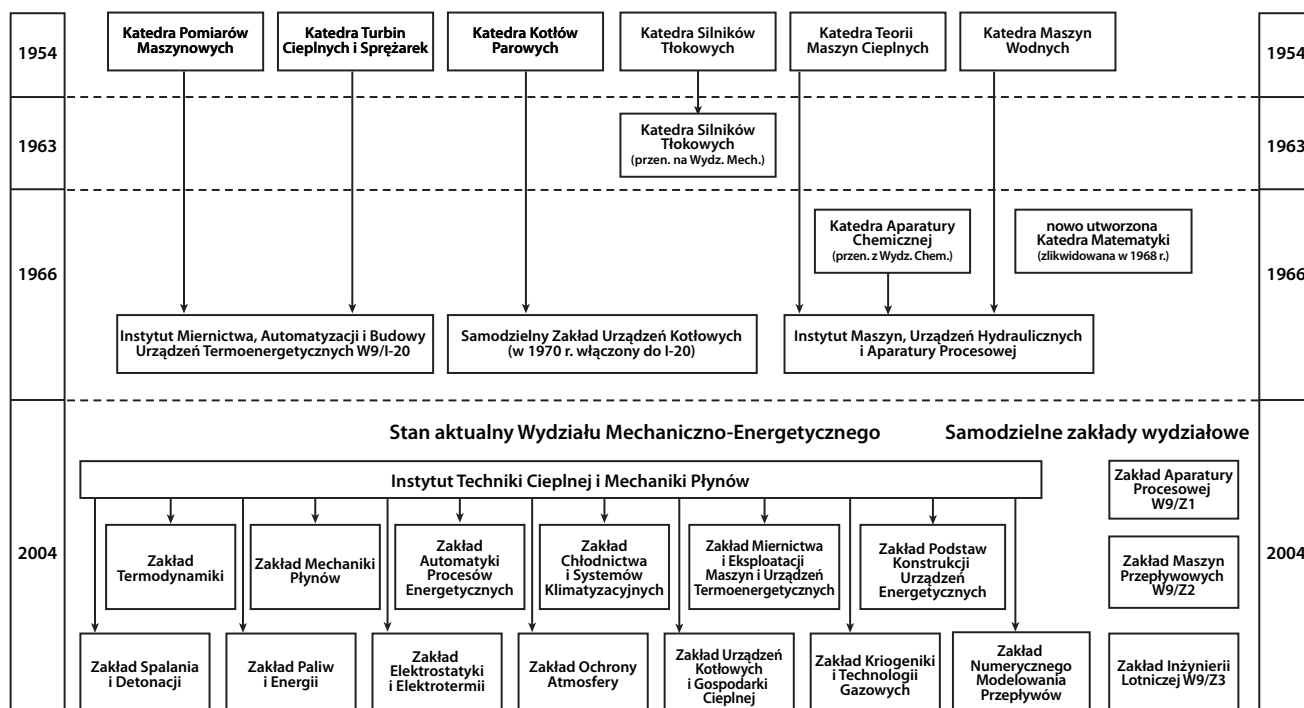
Ponadto działają na wydziale samodzielne zakłady: Maszyn Przepływowych, kierowany przez prof. Janusza Pluteckiego, Aparatury Procesowej oraz Inżynierii Lotniczej w związku z nowo utworzoną w 2002 r. specjalnością o takiej samej nazwie.

Tematyka naukowa wydziału jest określana działalnością zakładów naukowo-dydaktycznych, instytutowych i wydziałowych i koncentruje się głównie wokół zagadnień eksploatacyjnych i konstrukcyjnych energetyki zawodowej i przemysłowej, ciepłych procesów przemysłowych oraz chłodnictwa i kriogeniki.

Na szczególną uwagę zasługują prace badawcze, uwieńczone wieloma wdrożeniami z dziedziny optymalizacji procesów spalania w aspekcie ich ekonomizacji, a także eliminacji bądź neutralizacji substancji degradujących środowisko.

W tym zakresie zostały opracowane nowe konstrukcje palników dla kotłów i pieców przemysłowych. Skonstruowano również unikatową aparaturę do pomiarów zapylenia gazów spalinowych i przemysłowych, aparaturę do pomiarów

Struktura Wydziału Mechaniczno-Energetycznego

Intensywny rozwój wydziału w latach 1968–2003 wyrażający się tworzeniem nowych kierunków sprawiał, że powstawały nowe zakłady, które pozostawały na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym lub przenoszone były na inne wydziały, Wydział Mechaniczny i Wydział Chemiczny. Ostatecznie na prezentowanym schemacie przedstawiony jest stan aktualny Wydziału Mechaniczno-Energetycznego zawierający 13 zakładów w Instytucie Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów oraz 3 samodzielne zakłady wydziałowe.

w dziedzinie metrologii przepływów, znajdującą zastosowanie w ekstremalnych warunkach pomiarowych, zaprojektowane zostały i wdrożone w warunkach przemysłowych wysoko sprawne przeciwbieżne cyklony odpylające.

Na dużą skalę przeprowadzono badania nad stosowaniem addytywów do procesów spalania w paleniskach kotłowych, mających na celu usprawnienie czyszczenia zewnętrznych powierzchni ogrzewalnych i zmniejszenie zawartości substancji szkodliwych w spalinach wylotowych. Liczne badania obiektów przemysłowych ukierunkowane na możliwości wykorzystania ciepła odpadowego zostały zakończone propozycjami modernizacyjnymi i konkretnymi wdrożeniami. Optymalizacja technologii w procesach przemysłowych oraz konstrukcja aparatury i urządzeń, w których te procesy zachodzą, to kolejna dziedzina działalności zakładów wydziałowych i instytutowych.

Osiągnięciem jest opracowanie metody symulacji i modelowania systemów technologicznych, a także różne zastosowania analizy wymiarowej w opracowaniu wyników doświadczeń inżynierii procesowej.

Oddzielną grupę stanowią tematy badawcze o charakterze podstawowym z dziedziny termodynamiki, hydrauliki w układach rurowych i w wirnikowych maszynach przepływowych, a także tematyka związana z automatyzacją i sterowaniem w energetyce i procesach ciepłych.

Profesorowie i pracownicy naukowcy wydziału są członkami wybieralnymi komitetów naukowych PAN, Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Komisji Budownictwa i Mechaniki Wrocławskiego Oddziału

PAN, WTN, Polskiego Towarzystwa Nuklearnego oraz Stowarzyszenia Inżynierii Ekologicznej.

Spośród twórców Wydziału Mechaniczno-Energetycznego, których działalność doprowadziła do powstania szkół naukowych, na pierwszym miejscu wymienić należy prof. M. Sasiadka i prof. W. Wiśniowskiego.

Prof. M. Sasiadek, będąc organizatorem, a następnie wieloletnim kierownikiem Katedry Miernictwa Ciepłego i Pomiarów Maszyn, zgromadził wokół siebie zespół, który podjął tematykę z dziedziny miernictwa parametrów termodynamicznych i eksploatacji maszyn i urządzeń termoeenergetycznych. Wypromował 11 doktorów, z których większość habilitowała się, uzyskując następnie stopnie i tytuły docentów i profesorów.

Prof. W. Wiśniowski objął Katedrę Termodynamiki po prof. Ochęduszcze. Jego działalność naukowa koncentrowała się wokół zagadnień podstawowych w termodynamice, dotyczących ciepła i energii. Wypromował on 6 doktorów, spośród których dwóch nominowanych zostało profesorami. Prof. Teodor Wróblewski, wybitny fachowiec z dziedziny urządzeń kotłowych, główny nacisk w swojej działalności położył na kształcenie kadr inżynierskich. Jego wychowankowie zajmowali czołowe stanowiska w powstającym i rozwijającym się przemyśle kotłowym.

Kolejnymi dziedzinami o cechach szkół naukowych stały się problemy związane ze spalaniem paliw stałych, płynnych i gazowych oraz z mechaniką płynów. Prof. Mieczysław Zembrzusi po doktoracie, którego promotorem był prof. Dionizy Smoleński, zajmował się zagadnieniami spalania, a po

Tab. 21. Stan osobowy Wydziału Mechaniczno-Energetycznego w latach 1954–1956 i w 2003 r.

Stanowiska	Lata	
	1954–1956	2003
Profesorowie tytułarni	3	11
Profesorowie PWr (uczelniani)	–	11
Zastępcy profesora	5	–
Docenci i doktorzy hab.	–	1
Adiunkci	7	70
St. asystenci	10	–
Asystenci	5	2
Doktoranci	–	40
Laboranci i obsługa	8	18

jego śmierci w 1990 r. wypromowani przez niego doktorzy, spośród których trzech po przewodach habilitacyjnych uzyskało stopnie profesorskie.

Mechanikę płynów reprezentował początkowo na Wydziale Inżynierii Sanitarnej, a później na Mechaniczno-Energetycznym, autorytet w tej dziedzinie i autor licznych podręczników i książek prof. Adam T. Troskoleński. Istniejący w I-20 Zakład Mechaniki Płynów, kierowany obecnie przez prof. Krystynę Jeżowiecką-Kabsch, ma wiele osiągnięć naukowych, szczególnie w dziedzinie matematycznego modelowania przepływów oraz badań o charakterze podstawowym.

Struktura wydziału – stan aktualny

Struktura wydziału przedstawiona została graficznie z zachowaniem chronologii wydarzeń.

W podanym rysie historycznym w dużym skrócie zostały omówione i pokazane w załączonym diagramie zachodzące w ciągu 50 lat zmiany organizacyjne, wyrażające się przejściem tradycyjnej struktury wydziałowo-katedralnej w strukturę wydziałowo-zakładową, a następnie w wydziałowo-institutowo-zakładową.

W roku 1981 nastąpił powrót do struktury mieszanej, w której podstawową jednostką organizacyjną został wydział,

Wydział Informatyki i Zarządzania

Wydział Informatyki i Zarządzania rozpoczął działalność we wrześniu 1968 r. pod nazwą Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny, przyjmując w poczet studentów 39 osób. W jego strukturze organizacyjnej występowały początkowo dwa instytuty: Organizacji i Ekonomiki, kierowany przez doc. dr. Leszka Krzyżanowskiego, oraz Instytut Nauk Społecznych, którym kierował doc. dr. Józef Wołoch. Główny trud organizacyjny, związany z uruchomieniem procesu dydaktycznego na wydziale, ukształtowaniem jego profilu, oraz nadzór nad opracowaniem planu studiów i programów nauczania, podjął pierwszy dziekan, doc. dr. inż. Bronisław Pilawski, pełniący tę funkcję w l. 1968–1972 i 1981–1987.

Od 1 września 1972 wydział został przemianowany na Wydział Informatyki i Zarządzania, a główny jego trzon – Instytut Organizacji i Ekonomiki – przyjął nazwę Instytutu Organizacji i Zarządzania. Zmiana nazewnictwa była wynikiem zapoczątkowanej pod kierunkiem dziekana, doc. dr. inż. Wiesława Grudzewskiego, piastującego tę godność w l. 1972–1978,

Tab. 22. Pierwsze doktoraty obronione na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym

Lp.	rok uzyskania stopnia dr.	Imię i nazwisko doktoranta	Promotor
1.	1968	Rudolf Żamojdo	prof. M. Sasiadek
2.	1968	Janusz Plutecki	prof. A.T. Troskoleński
3.	1969	Aleksander Bielecki	doc. A. Negrusz
4.	1970	Stanisław Augustynowicz	prof. J. Mazur
5.	1970	Krystyna Jeżowiecka-Kabsch	prof. A.T. Troskoleński
6.	1971	Januariusz Górecki	prof. M. Sasiadek
7.	1971	Zdzisław Kabza	prof. M. Sasiadek
8.	1972	Józef Rogowski	prof. M. Sasiadek
9.	1974	Jan Sieradzon	doc. J. Stańda
10.	1974	Jerzy Szarynger	doc. E. Kalinowski
11.	1974	Mikołaj Markiewicz	prof. W. Wiśniowski
12.	1974	Zdzisław Bechtold	prof. A.T. Troskoleński
13.	1974	Władysław Sikorski	doc. M. Teisseyre
14.	1975	Kazimierz Szymocha	doc. J. Stańda
15.	1975	Kazimierz Wójs	doc. J. Stańda

w którego skład mogą wchodzić: instytuty wraz z istniejącymi w nich zakładami, samodzielne zakłady działające poza instytutami oraz działające na tych samych prawach katedry.

Inicjowana przez kierowników zakładów i katedr tematyka badawcza i naukowa doprowadziła do powstania załączków szkół naukowych, wśród których wyraźnie zaznaczyły się grupy tematyczne w zespołach prof. Sasiadka i przedwcześnie zmarłego prof. Zembrzuskiego.

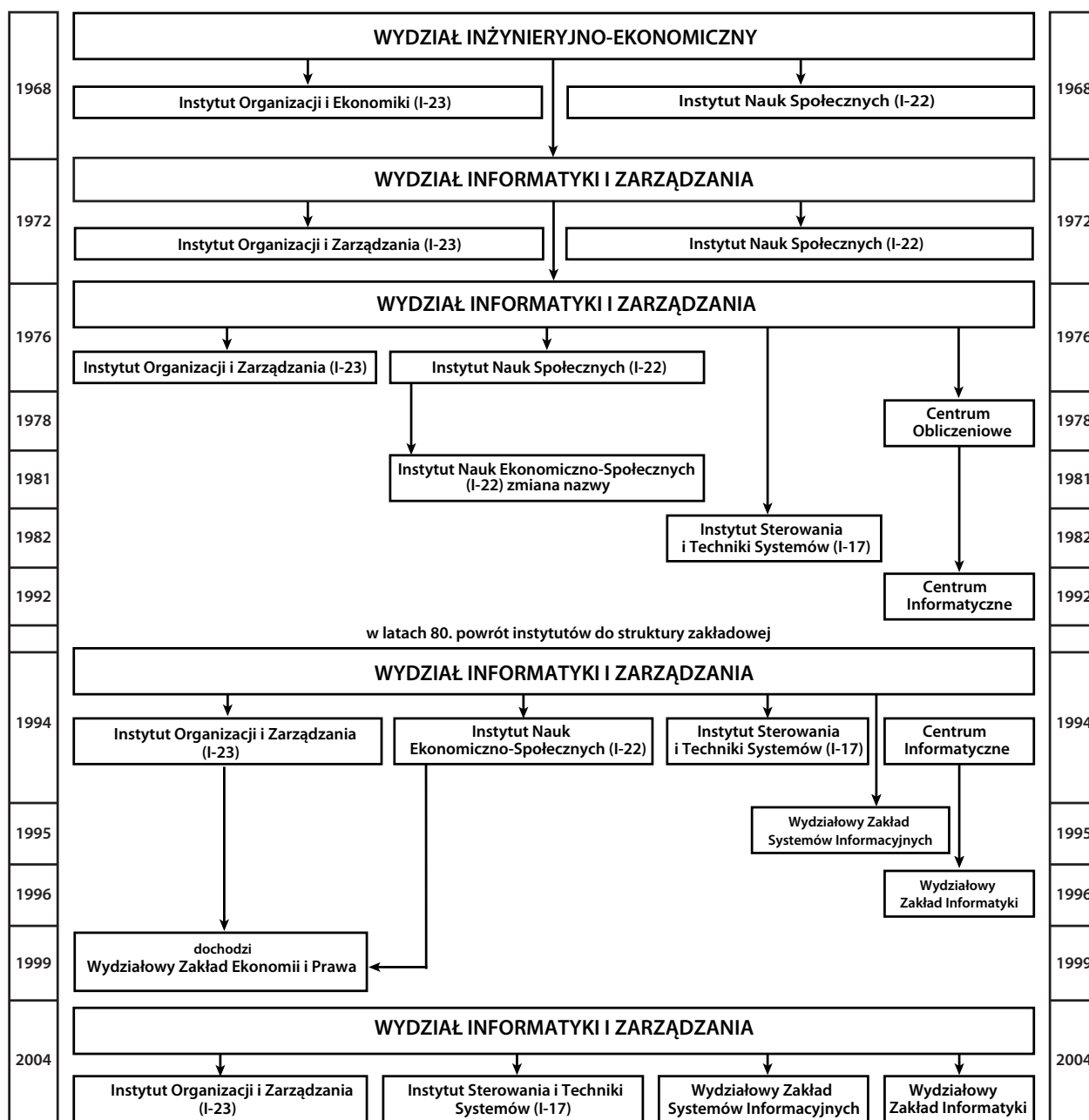
Na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym można wyodrębnić grupy badawcze, rozwijające ważną dla energetyki tematykę ukierunkowaną na: zagadnienia związane z odpylaniem spalin i gazów przemysłowych oraz miernictwem w technice pyłowej; badanie paliw i procesy spalania paliw kopalnych i odpadowych oraz biomasy; zagadnienia badawcze z dziedziny hydro- i aerodynamiki; działania związane z termodynamiką, chłodnictwem i kriogeniką.

Jerzy Stańda

konsekwentnej reorganizacji systemu kształcenia na wydziale na bardziej odpowiadający potrzebom gospodarki.

W początkowych latach istnienia wydziału kształcono tylko na kierunku organizacja i zarządzanie, ze specjalnościami: organizacja w przemyśle budowlanym i organizacja w przemyśle elektromaszynowym, zmienione później na systemy organizacji produkcji i systemy zarządzania. Od 1972 r. w proces dydaktyczny włączyli się intensywnie specjaliści z zakresu teorii i techniki systemów oraz informatyki z Zakładu Systemów Informacyjnych Biblioteki Głównej PWr, a od 1973 r. również z zakładów Instytutu Cybernetyki Technicznej. Doprowadziło to w efekcie do powstania w 1977 r. drugiego kierunku – informatyki, i pojawienia się nowych specjalności: systemy informacji naukowo-technicznej – SINT, systemy sterowania, systemy informatyczne – budowa i oprogramowanie maszyn cyfrowych i inżynieria oprogramowania. Ten proces reorientacji studiów kontynuowali w następnych latach kolejni dziekani.

Struktura Wydziału Informatyki i Zarządzania

Lata 70. to również okres intensywnych działań w zakresie kształcenia młodej kadry naukowej. Dzięki inicjatywie ówczesnego dyrektora Instytutu Organizacji i Zarządzania, prof. dr. Mieczysława Napierały, w 1972 r. utworzone zostały w instytucie studia doktoranckie. W l. 1969–1987, kiedy instytut posiadał uprawnienia do nadawania stopnia doktora n. ekon., wypromowano 178 doktorów (w tym 74 spośród pracowników i 48 spośród uczestników studiów doktoranckich). W okresie sprawowania swej funkcji, przez prawie 15 lat, prof. M. Napierała położył szczególne zasługi w nawiązaniu i pielęgnowaniu owocnej współpracy z licznymi uczelniami zagranicznymi z Europy (m.in. Universität zu Köln, Universität Stuttgart, Universität Erlangen-Nürnberg, Universität Giessen, Universität Mannheim, The Politechnic of Central London, Freie Universität Berlin, Technische Universität Dresden) i USA (m.in. Texas Tech University, Southern Illinois University of Car-

bondale, University of Illinois at Chicago, The University of Toledo). Wielu młodych naukowców miało dzięki temu ułatwiony start zawodowy poprzez uczestnictwo w stażach naukowych i w korzystaniu z pomocy zagranicznych fundacji stypendialnych.

Obecna struktura Wydziału Informatyki i Zarządzania jest efektem zasadniczej reorganizacji, która nastąpiła w latach 90. i przedstawia się następująco: Instytut Organizacji i Zarządzania (dyrektor: prof. dr hab. inż. Edward Radosiński), Instytut Sterowania i Techniki Systemów (dyrektor: prof. dr hab. inż. Zdzisław Bubnicki), Wydziałowy Zakład Informatyki (dyrektor: dr hab. inż. Zbigniew Huzar, prof. PWR), Wydziałowy Zakład Systemów Informatycznych (dyrektor: dr hab. inż. Czesław Daniłowicz, prof. PWR).

Na wydziale pracuje 192 nauczycieli akademickich, wśród których jest 29 doktorów hab., w tym 10 profesorów ty-

Tab. 23. Dziekani i prodziekani Wydziału Informatyki i Zarządzania w latach 1968–2005

Kadencja	Dziekan	Prodziekani
1968–1972	doc. dr hab. inż. Bronisław Piławski	doc. dr inż. Leon Żebrowski (1968–1972) dr Lesław Martan (1968–1970) dr Alfred Klich (1970–1972)
1972–1978	doc. dr inż. Wiesław Grudzewski	doc. dr inż. Leon Żebrowski (1972–1973) dr inż. Witold Komorowski (1974–1975) doc. dr Karol Błahut (1972–1974) dr Rościśław Rabczuk (1974–1978)
1978–1981	prof. dr inż. Jerzy Bromirski	dr inż. Witold Komorowski (1978–1981) dr Rościśław Rabczuk (1978–1981)
1981–1987	prof. dr hab. inż. Bronisław Piławski	doc. dr hab. Ryszard Łubniewski (1981–1982, 1987) dr inż. Marian Bogdan (1981–1983) dr Adam Kosiński (1983–1987)
1993–1996	dr hab. inż. Jerzy Świątek, prof. PWR	dr inż. Iwona Dubielewicz dr inż. Marian Molasy dr inż. Zdzisław Szalbierz
1996–1999	dr hab. inż. Jerzy Świątek, prof. PWR	prof. dr hab. Tadeusz Galanc dr inż. Iwona Dubielewicz dr inż. Zdzisław Szalbierz
1999–2002	prof. dr hab. Tadeusz Galanc	dr inż. Urszula Markowska-Kaczmar dr inż. Zygmunt Huzar, prof. PWR dr inż. Marian Molasy
2003–2005	prof. dr hab. Tadeusz Galanc	dr inż. Iwona Dubielewicz dr inż. Zdzisław Szalbierz dr hab. Zygmunt Mazur, prof. PWR dr inż. Marian Molasy

tularnych, 106 doktorów i 57 pozostałych pracowników naukowo-dydaktycznych. Wydział cieszy się dużą popularnością wśród kandydatów na studia. Obecnie kształci się na nim ok. 4500 studentów i jest to drugi – pod względem liczby studentów – wydział na PWR. Kierunki kształcenia z jednej strony mają bezpośredni związek z charakterem prac badawczych prowadzonych w poszczególnych jednostkach, z drugiej zaś zostały dostosowane do potrzeb rynku pracy, wynikających ze zmian zachodzących w gospodarce oraz w rozwoju nowych technologii. Instytut Organizacji i Zarządzania kształci studentów na kierunku zarządzanie i marketing (ZiM) w ramach specjalności: zarządzanie przedsiębiorstwem, zarządzanie systemami finansowymi, technologie informacyjne w zarządzaniu. Pozostałe jednostki uczestniczą w prowadzeniu kierunku informatyka, obejmującego następujące specjalności: systemy informacyjne, systemy sterowania, inżynieria oprogramowania oraz systemy i sieci informatyczne.

Główne kierunki prac badawczych prowadzonych w jednostkach wydziału dotyczą: sprawności organizacji gospodarczych, sterowania systemami produkcyjnymi, metod optymalizacyjnych i zastosowania informatyki w zarządzaniu, określania determinant i metod diagnozy zachowań organizacyjnych człowieka (Instytut Organizacji i Zarządzania); systemów sterowania, badań operacyjnych, sieci i systemów komputerowych, systemów ekspertowych, systemów biomedycznych, sztucznej inteligencji i sieci neuronowych (Instytut Sterowania i Techniki Systemów); sieci i systemów komputerowych, systemów zarządzania bazami danych, metod i narzędzi symulacji komputerowej, bezpieczeństwa i ochrony informacji, sztucznej inteligencji (Wydziałowy Zakład Informatyki); metod i systemów wyszukiwania informacji oraz komputeryzacji procesów informacyjnych (Wydziałowy Zakład Systemów Informacyjnych).

Tab. 24. Pierwsi doktorzy i ich promotorzy na Wydziale Informatyki i Zarządzania

Lp.	Doktorant	Promotor	Rok obrony
1.	Andrzej Pełech	prof. Wiesław Grudzewski	1972
2.	Witold Szuszkiewicz	prof. Leszek Krzyżanowski	1973
3.	K. Turkiewicz	prof. Wiesław Grudzewski	1974
4.	Adam Forkiewicz	prof. Wiesław Grudzewski	1975
5.	J. Antoszkiewicz	prof. Bogusław Pełka	1975
6.	Mieczysław Piotrowski	prof. Leszek Krzyżanowski	1975
7.	Władysław Porębski	prof. Mieczysław Napierała	1975
8.	Franciszek Borys	prof. Leszek Krzyżanowski	1975
9.	Janusz Woźnica	doc. Leon Żebrowski	1975
10.	Eugeniusz Patrzalek	doc. Lesław Martan	1975
11.	Zbigniew Tomczyk	prof. Mieczysław Napierała	1975
12.	J. Dębowy	prof. Wiesław Grudzewski	1975
13.	Michał Kulej	prof. Wiesław Grudzewski	1976
14.	Marek Piałucha	doc. Tadeusz Czarny	1976
15.	Zbigniew Czajkiewicz	prof. Mieczysław Napierała	1976

27 września 1993 Wydział Informatyki i Zarządzania uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dziedzinie n. ekon. w zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu oraz w dziedzinie n. techn. w zakresie dyscypliny informatyka. Od tego czasu zostały otwarte na wydziale 163 przewody doktorskie, a 65 prac zostało już obronionych.

Ważnym elementem działalności wydziału jest współpraca z zagranicznymi ośrodkami naukowo-dydaktycznymi, realizowana głównie poprzez Instytut Organizacji i Zarządzania oraz Instytut Sterowania i Techniki Systemów. Współpraca odbywa się w ramach umów międzyuczelnianych, międzynarodowych programów badawczych i edukacyjnych: „Socrates/Erasmus” i „Leonardo da Vinci” oraz na zasadzie indywidualnych kontaktów naukowych pracowników. Instytut Organizacji i Zarządzania współpracuje m.in. z następującymi uczelniami zagranicznymi: École Centrale de Lyon (Francja), École des Mines de St. Etienne (Francja), Universität Stuttgart (Niemcy), Hochschule Wismar (Niemcy), Central Connecticut State University (USA), Brandenburgischen Technischen Universität Cottbus (Niemcy), University of Hradec Králové (Czechy).

Na uwagę zasługuje również „Neisse University” – projekt trzech uczelni realizowany od 2001 r. przez Hochschule Zittau (Niemcy), Uniwersytet Techniczny w Libercu (Czechy) i pracowników Instytutu Organizacji i Zarządzania PWR. Natomiast Instytut Sterowania i Techniki Systemów utrzymuje m.in. ścisłą współpracę z The Control Theory and Applications Centre – ośrodkiem badawczym w Coventry University w Wielkiej Brytanii, oraz jest organizatorem odbywającej się od ponad 30 lat cyklicznej konferencji o charakterze międzynarodowym „Systems Science”, poświęconej systemom informatyki, zarządzania i automatyki.

Istotnym elementem wspomagającym procesy dydaktyczno-naukowe było powstanie w 2001 r. nowoczesnej biblioteki wydziałowej, wyposażonej w komputery do komunikacji z internetowymi bazami danych w kraju i za granicą oraz włączenie jej w struktury Wydziału Informatyki i Zarządzania. Wybudowany w 2003 r. zespół obiektów, użytkowany wspólnie przez wydziały: Mechaniczny oraz Informatyki i Zarządzania stanowi kolejny etap poprawy warunków pracy i wizerunku wydziału.

Zdzisław Szalbierz

Wydział Podstawowych Problemów Techniki

Początki historii wydziału sięgają połowy lat 60. XX w. W roku akademickim 1963/1964 otwarte zostało na PWr Studium Podstawowych Problemów Techniki (SPPT), którego poprzednikiem było Studium Techniki Teoretycznej (STT). SPPT miało charakter interdyscyplinarny i międzywydziałowy. Program nauczania zawierał dużą liczbę kursów z zakresu nauk podstawowych. Pomysłodawcami i animatorami nowatorskiego typu kształcenia inżynierów, polegającego na połączeniu studiów technicznych i nauk podstawowych, byli profesorowie: Stanisław Gładysz – kierownik studium, Waław Kasprzak, Jan Sajkiewicz, Jerzy Bromirski oraz doc. Tadeusz Huskowski. Działania te wspierał ówczesny rektor PWr, prof. Zygmunt Szparkowski.

Na bazie doświadczeń zdobytych podczas funkcjonowania SPPT i dzięki staraniom rektorów PWr, prof. Tadeusza Porębskiego i prof. W. Kasprzaka, 1 września 1968 został utworzony Wydział Podstawowych Problemów Techniki (WPPT), jako pierwszy tego typu w Polsce. Wydział rozpoczął kształcenie studentów na dwóch kierunkach: fizyka stosowana oraz matematyka stosowana. Pierwszym dziekanem został doc. Bronisław Jasek, a prodziekanem – ówczesny doc. dr hab. Eugeniusz Jagoszewski. W skład wydziału weszły: Instytut Matematyki i Fizyki Teoretycznej (IMiFT) oraz Instytut Fizyki Technicznej (IFT), które od 1974 r. noszą nazwy Instytutu Matematyki (IM) i Instytutu Fizyki (IF). Od 2005 r. IM nosi nazwę Instytutu Matematyki i Informatyki (IMIi). W strukturze organizacyjnej WPPT od 1998 r. znajduje się również Wydziałowy Zakład Pomiarowej i Medycznej Aparatury Elektronicznej, od 2005 r. pod nazwą Wydziałowego Zakładu Inżynierii Biomedycznej i Pomiarowej. Warto podkreślić, że powołanie SPPT i WPPT zapoczątkowało proces daleko idących zmian we wszystkich ówczesnych krajowych uczelniach technicznych. Było to możliwe dzięki wielu sprzyjającym okolicznościom, którymi były: wysoka ranga naukowa i wyniki prac profesorów: Hugona Steinhausa, S. Gładysza i Stanisława Trybuły; powstanie na PWr w 1963 r. Działu Współpracy z Przemysłem; pozyskanie przez uczelnię środków finansowych na wspieranie nauk podstawowych. Szczegółowa historia STT, SPPT i początkowych lat istnienia WPPT jest przedstawiona w *Księdze XXV-lecia PWr* oraz w *Księdze Jubileuszowej 50-lecia PWr* (zob. Bibliografia środowiska naukowego Wrocławia i Opola w latach 1945–2005).

Główną rolę w początkowym rozwoju wydziału odegrali następujący profesorowie: Zygmunt Bodnar (IF) – organizator Szkoły Optyki Instrumentalnej, wieloletni dyrektor IFT (jego nazwisko umieszczone jest na tablicy wybitnie zasłużonych dla PWr znajdującej się w hallu gmachu głównego Politechniki), S. Gładysz (IM) – specjalista z zakresu teorii ergodycznej i procesów stochastycznych, wieloletni dyrektor IM (jego nazwisko również znajduje się na tablicy wybitnie zasłużonych), Jerzy Czerwonko (IF) – twórca Szkoły Teorii Fazy Skondensowanej, w l. 1974–1981 dyrektor IF, późniejszy dziekan wydziału, Czesław Ryll-Nardzewski (IM) – światowej sławy matematyk, wybitny specjalista z zakresu teorii miary, analizy funkcjonalnej i teorii prawdopodobieństwa, czł. rzeczywisty PAN, S. Trybuła (IM)

– specjalista w dziedzinach statystyki matematycznej, teorii gier i teorii sterowania.

Wynikiem działalności tych osób było podniesienie poziomu prac i prestiżu naukowego oraz dynamiczny wzrost liczby pracowników ze stopniem doktora, doktora hab. i z tytułem profesora. Do tej grupy należą profesorowie: Tomasz Byczkowski, Ryszard Grząślewicz, Anzelm Iwanik, Lucjan Jacak, Henryk Kasprzak, Jan Misiewicz – kierownik powstałego w 1998 r. Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii PWr, Jerzy Nowak, Janusz Pawlikowski, Halina Podbielska, Waław Urbańczyk, Karina Weron, Aleksander Weron – dyrektor powstałego w 1990 r. Centrum Metod Stochastycznych im. Hugona Steinhausa, oraz doc. Zbigniew Romanowicz. W ostatnich latach kadra naukowa wydziału została znacznie wzmocniona dzięki pozyskaniu z innych instytucji i ośrodków akademickich cenionych matematyków i informatyków, którzy są obecnie pracownikami IM.

Wydział PPT uzyskał w 1975 r. uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora hab. w dziedzinie n. fiz. w dyscyplinie fizyka, w 1994 r. doktora hab. w dziedzinie n. mat. w dyscyplinie matematyka. Uprawnienia te zostały decyzjami Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów przyznane ostatnio IM i IF (odpowiednio od 27 października 2003 i 26 stycznia 2004).

W chwili obecnej w skład Rady Wydziału wchodzi 29 osób z tytułem naukowym profesora i 30 ze stopniem doktora hab. n. fiz. lub n. mat., które są zatrudnione na wydziale. WPPT zatrudnia ponad 130 pracowników ze stopniem doktora. Rada Wydziału przeprowadziła 56 przewodów habilitacyjnych, w tym 14 w dziedzinie n. mat. i 42 w dziedzinie n. fiz. Rada Naukowa IM przeprowadziła 3 rozprawy habilitacyjne, a Rada Naukowa IF – jedną. Dodajmy, że Rada Naukowa IM nadała dotychczas 97 osobom stopień doktora n. mat., a Rada Naukowa IF – 150 osobom (w tym 23 spoza instytutu) stopień doktora n. fiz.

Doktorami h.c. PWr związanymi z WPPT są: Władysław Ślebodziński (1965), Stanisław Lem (1981), Kazimierz Urbanik (1995), Moisey I. Kaganow (1998) oraz Ilya Prigogine (1985) – laureat Nagrody Nobla w dziedzinie chemii z 1977 r.

Dziekanami i prodziekanami wydziału byli kolejno: doc. dr B. Jasek (1968–1975), prodziekan – prof. dr hab. Eugeniusz Jagoszewski; doc. dr hab. Kazimiera Fulińska (1975–1981), prodziekan – mgr Henryk Korczowski; prof. dr hab. Miron Gaj (1981–1983), prodziekani – mgr H. Korczowski, doc. dr Hanka Karkowska; prof. dr hab. J. Czerwonko (1983–1984), prodziekani – mgr H. Korczowski, doc. dr H. Karkowska; prof. dr hab. Aleksander Weron (1984–1990), prodziekani – doc. dr H. Karkowska, doc. dr Halina Łopuszańska (1984–1987), dr hab. Jacek Własak (1987–1988, 1989–1990), dr inż. Janusz Górniak (1988–1989), pierwszy absolwent wydziału; prof. dr hab. J. Czerwonko (1990–1996), prodziekani – dr hab. Barbara Lejczak (1990–1993), prof. dr hab. Zbigniew Olszak (1990–1991), dr inż. J. Górniak (1991–1996), dr hab. inż. Ryszard Gonczarek, prof. PWr (1993–1996); prof. dr hab. inż. Ryszard Grząślewicz (1996–2002), prodziekani – dr inż. J. Górniak (1996–1999), prof. dr hab. inż. Bogdan Kuchta (1996–1999), prof. dr hab. J. Nowak (1996–2002), dr Stanisława

Szarska (1999–2002). Od 2002 r. funkcję dziekana pełni prof. dr hab. inż. J. Misiewicz, a prodziekanami są: dr inż. J. Górniak, doc. PWR od 2004 r., dr hab. Wojciech Kordecki, prof. PWR i dr hab. inż. Włodzimierz Salejda, prof. PWR, a od 2005 także dr hab. Marian Hotłoś. Kierownikami dziekanatu były kolejno: Czesława Jakubiec, Teresa Wróblewska i Monika Macińska (pełni tę funkcję do dziś).

W l. 1993–2002 średnia roczna liczba prac naukowych opublikowanych przez pracowników wydziału – w zdecydowanej większości w czasopismach z listy filadelfijskiej – wyniosła 158. Średnia roczna liczba cytowań w tym samym okresie osiągnęła poziom 293, w 2002 r. wskaźnik ten wyniósł 569, a w 2003 r. – 642, co stanowi ponad 25% liczby wszystkich cytowań pracowników uczelni. W okresie 1993–2002 każda opublikowana praca naukowa pracownika WPPT była cytowana średnio 1,85 razy (lepszy jest tylko Wydział Chemiczny).

Pracownicy wydziału byli wyróżniani nagrodami: Prezesa Rady Ministrów, Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, PAN, PTM, Polskiego Towarzystwa Fizycznego, Medalami KEN, otrzymywali także nagrody oraz wysokie odznaczenia państwowe.

W 1988 r. przy Wydziale PPT powstało, z inicjatywy ówczesnego dziekana, prof. A. Werona, Studium TALENT. Działalność studium wypełnia lukę w poziomie wykształcenia z matematyki i fizyki pomiędzy szkołą średnią i wyższą, stanowi adaptację uczniów do przyszłych studiów wyższych i jest bardzo dobrą formą promocji naszej uczelni. Co roku uczestniczy w nim ponad 2000 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całego regionu dolnośląskiego. Zajęcia z matematyki i fizyki prowadzone są we Wrocławiu, w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu.

Wspólnie z wrocławskim oddziałem PTM wydział organizuje od 1992 r. Mistrzostwa Polski w Grach Matematycznych i Logicznych, będące eliminacjami do Międzynarodowych Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych. W mistrzostwach bierze udział ok. 2000 uczestników z całego kraju w ośmiu kategoriach wiekowych i zawodowych (od dzieci z III klas szkół podstawowych po absolwentów kierunku matematyka). Konkursy organizuje zespół matematyków: dr inż. J. Górniak, doc. PWR (przewodniczący komitetu organizacyjnego), dr Rościśław Rabczuk (założyciel i honorowy przewodniczący) i doc. Z. Romanowicz (przewodniczący jury).

Początkowo wydział kształcił studentów na dwóch kierunkach studiów: fizyka stosowana i matematyka stosowana; nazwa tego drugiego kierunku została zmieniona na matematykę w 1995 r. W 1980 r. otwarto interdyscyplinarny kierunek studiów inżynieria biomedyczna, którego głównym twórcą był prof. Zdzisław Karkowski. W roku akademickim 1984/1985 uruchomiono na wydziale pierwszy na polskich uczelniach technicznych interdyscyplinarny kierunek studiów biotechnologia. Od 1996 r. kształcenie studentów na tym kierunku odbywa się na Wydziale Chemicznym PWR. W roku akademickim 1987/1988, dzięki staraniom prof. Juliusza Sworakowskiego, otwarto na wydziale kierunek inżynieria materiałowa, którego obecnym opiekunem jest prof. Andrzej Miniewicz. W roku akademickim 1997/1998 utworzono na WPPT nowy kierunek studiów fizyka techniczna. Początkowo prowadzono na nim dzienne studia inżynierskie na

specjalnościach inżynieria optyczna (organizator: prof. J. Nowak) oraz fizyka komputerowa w nauce i technice (organizator: dr hab. inż. W. Salejda, prof. PWR), a od roku akademickiego 1998/1999 na tym kierunku odbywają się dzienne studia magisterskie na specjalności inżynieria biomedyczna. W roku akademickim 1999/2000 rozpoczęto kształcenie studentów w nowej specjalności fotonika, której organizatorem był prof. W. Urbańczyk. W roku akademickim 2000/2001 uruchomiono, dzięki staraniom prof. R. Grząślewicza, dzienne 3,5-letnie studia inżynierskie na kierunku informatyka, a od roku akademickiego 2002/2003 również dzienne studia magisterskie.

W roku akademickim 2004/2005 wydział kształcił niemal 2500 studentów na dziennych studiach magisterskich na pięciu kierunkach: informatyka, inżynieria materiałowa, fizyka, fizyka techniczna, matematyka. Prowadzi również studia zaoczne na kierunku fizyka techniczna w ramach specjalności inżynieria optyczna, a także studia podyplomowe o różnych specjalnościach. Plany i programy studiów wszystkich kierunków spełniają wymagania systemu punktów kredytowych (ECTS) i standardy kształcenia ustalone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

Wydział PPT stale poszerza i uatrakcyjnia swoją ofertę dydaktyczną. Obecnie na kierunku matematyka prowadzone jest kształcenie studentów w 4 specjalnościach: informatyka matematyczna, matematyka finansowa i ubezpieczeniowa, statystyka matematyczna oraz matematyka teoretyczna. Wyjątkowym zainteresowaniem młodzieży cieszy się specjalność matematyka finansowa i ubezpieczeniowa, otwarta w roku akademickim 1994/1995 z inicjatywy prof. A. Werona jako jedna z pierwszych w Polsce.

Na kierunku informatyka na dziennych studiach magisterskich, których głównym organizatorem był prof. Mirosław Kutylowski, studenci mają do wyboru 5 specjalności: algorytmy i systemy informatyczne, bezpieczeństwo komputerowe, metody numeryczne i grafika komputerowa, systemy informacyjne oraz statystyka obliczeniowa. Od roku akademickiego 2001/2002 dzienne studia inżynierskie na tym kierunku są prowadzone także w zamiejscowym ośrodku dydaktycznym w Jeleniej Górze.

Na kierunku fizyka w roku akademickim 2002/2003 uruchomiono, oprócz istniejących specjalności fizyka ciała stałego, optyka, fizyka komputerowa (otwarta w roku akademickim 1998/1999; organizator: dr hab. W. Salejda, prof. PWR), dzienne studia magisterskie na specjalności fizyczne podstawy informatyki (organizatorzy: prof. L. Jacak i prof. dr hab. W. Salejda), co jest odpowiedzią na obecny szybki rozwój informatyki kwantowej.

Od roku akademickiego 2004/2005 na kierunku inżynieria materiałowa otwarto nową interdyscyplinarną specjalność nanoinżynieria, której głównymi animatorami są profesorowie A. Miniewicz i J. Misiewicz.

Ponadto na kierunku fizyka techniczna na specjalności inżynieria optyczna od roku akademickiego 2004/2005, dzięki staraniom profesorów J. Nowaka, H. Kasprzaka, W. Urbańczyka oraz dr. inż. Marka Zająca, studenci wydziału mają możliwość studiowania na dziennych studiach inżynierskich w ramach dwóch specjalizacji: inżynieria fotoniczna i optyka okularowa.

Liczba studentów po utworzeniu wydziału sukcesywnie wzrastała od początkowych kilkudziesięciu do blisko 400 w 1977 r. W l. 1978–1981 odnotowano spadek do poziomu 200, ale od tej pory liczba studentów rosła gwałtownie osiągając ponad 2300 osób w roku akademickim 2003/2004. Najzdolniejsi studenci kształcą się w układzie mistrz-uczeń, pod opieką samodzielnego pracownika nauki, według indywidualnych programów nauczania i planów studiów. Ponad 100 studentów wydziału odbyło w l. 1993–2003 jedno- lub dwusemestralne studia na uczelniach Europy Zachodniej w ramach międzynarodowych programów wymiany studentów: „Tempus” i „Socrates/Erasmus”. Od wielu lat ok. 50% liczby stypendiów przyznawanych studentom PW r przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu otrzymują studenci WPPT. Uczestnikami studiów doktoranckich przy WPPT jest od kilku lat ok. 100 osób.

Studenci i doktoranci byli wyróżniani nagrodami m.in. Prezesa Rady Ministrów, Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, PAN, PTM, Polskiego Towarzystwa Fizycznego,

ogólnopolskich wysokonakładowych tygodników, stowarzyszeń inżynierów oraz stypendiami Fundacji Nauki Polskiej.

Sumaryczna liczba absolwentów wydziału od jego powstania do 30 czerwca 2004 wynosi 2430. Nie mają oni problemów ze znalezieniem interesującej pracy, którą podejmują w placówkach naukowo-badawczych (uczelnie oraz instytuty polskie i zagraniczne), przemyśle, laboratoriach badawczych, zakładach optycznych, ochronie środowiska, medycynie, szkolnictwie, w urzędach administracji państwowej i samorządowej, bankowości i finansach. Są znani w świecie naukowym. Niektórzy utrzymują kontakty z wydziałem, pomagając studentom i najzdolniejszym absolwentom w podejmowaniu studiów i pracy na uczelniach oraz w ośrodkach naukowych poza granicami kraju.

Począwszy od 1998 r., kiedy to obchodziliśmy uroczyste XXX-lecie WPPT, organizowane są co 5 lat zjazdy absolwentów. W 2003 r. odbył się II zjazd, na którym powołano do życia Radę Absolwentów WPPT.

Opracowali Włodzimierz Salejda, Jan Misiewicz

Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki jest najmłodszym wydziałem PW r. Decyzję o jego utworzeniu podjął Senat Uczelni w dniu 10 kwietnia 2001, przekształcając Instytut Techniki Mikrosystemów, działający dotychczas na Wydziale Elektroniki, w odrębny wydział, złożony z czterech katedr i jednego zakładu naukowo-dydaktycznego. Nowy wydział, podobnie jak macierzysty Wydział Elektroniki, prowadzi studia magisterskie i inżynierskie na kierunku elektronika i telekomunikacja, jednakże swą działalność naukową i techniczną koncentruje głównie na problematyce związanej

z nowoczesnymi technologiami wytwarzania mikro- i nanoukładów elektronicznych, a także z wykorzystaniem tych technologii w innych dziedzinach techniki.

Na Wydziale Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki pracuje 10 profesorów tytularnych, 9 doktorów habilitowanych oraz 38 doktorów (dane z 2004 r.). Dzięki tej wysoko wykwalifikowanej kadrze naukowej wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora hab. w dyscyplinie elektroniki. Ukierunkowanie zainteresowań kadry naukowej wydziału na problemy związane z technologią ma już ponad 50-letnią tradycję. W 1954 r. z inicjatywy prof. Wiesława Barwicza na ówczesnym Wydziale Łączności PW r utworzona została Katedra Elektroniki, kształcąca specjalistów w zakresie technologii lamp elektronowych, na których opierała się ówczesna elektronika. Z czasem lampy elektronowe zaczęły ustępować miejsca elementom półprzewodnikowym i zmienił się też profil katedry. W 1968 r. Katedra Elektroniki połączyła się z Katedrą Technologii Sprzętu Elektronicznego oraz z Katedrą Konstrukcji Mechanicznych, tworząc Instytut Technologii Elektronowej. Powstały w związku z tym sprzyjające warunki do szybkiego rozwoju laboratoriów technologicznych w zakresie elementów półprzewodnikowych i hybrydowych układów scalonych, a PW r już wkrótce stała się jedyną w kraju uczelnią wyższą, która posiadała takie laboratoria. Po wielu latach za jedną z głównych specjalności instytutu uznano mikrosystemy, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany

Tab. 25. Liczba studentów i pracowników Wydziału Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

	2002	2004
Studenci	300	823
Magistrowie	1	2
Doktorzy	38	38
Doktorzy habilitowani	12	9
Profesorowie	10	10

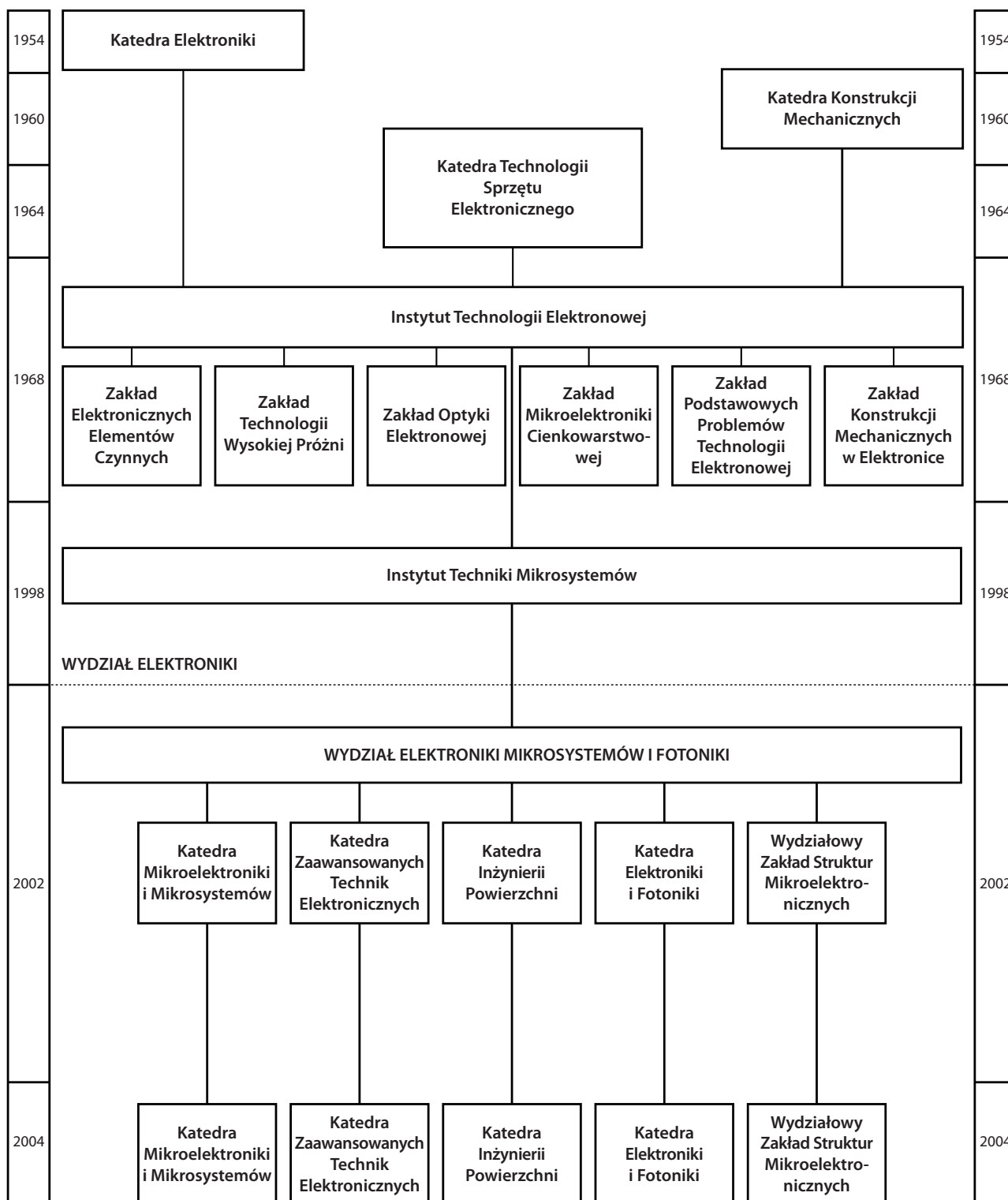
Tab. 26. Wykaz pierwszych wypromowanych doktorów na Wydziale Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

Lp.	Doktorant	Promotor	rok uzyskania stopnia
1.	Łukasz Nieradko	prof. Andrzej Mulak	2002
2.	Remigiusz Szczepanowski	prof. Janusz Mroczka	2002
3.	Jarosław Kita	prof. Leszek Golonka	2003
4.	Krzysztof Małecki	prof. Kazimierz Friedel	2003
5.	Paweł Janus	dr hab. Roman Szeloch	2003
6.	Tomasz Sobański	dr hab. Karol Nitsch	2003
7.	Bolesław Dobrzański	prof. Wojciech Czarczyński	2003
8.	Robert Pędrak	dr hab. Roman Szeloch	2004
9.	Jarosław Domaradzki	dr hab. Danuta Kaczmarek	2004

Tab. 27. Wykaz pierwszych obronionych habilitacji na Wydziale Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

Lp.	Habilitant	rok uzyskania stopnia
1.	Marek Tłaczała	2002
2.	Marek Błachut	2002
3.	Jan Dziuban	2003
4.	Regina Paszkiewicz	2004

Geneza i struktura Wydziału Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

nazwy i w ten sposób powstał Instytut Techniki Mikrosystemów, bezpośredni protoplasta wydziału.

Wrocław uważany jest dziś w Polsce za wiodący ośrodek w zakresie badań nad tzw. wysoko zaawansowanymi technologiami. Istotny wpływ na kształtowanie się tej opinii miało utworzenie na Wydziale Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki unikalnego w skali kraju Laboratorium Nanotechnologii i Struktur Półprzewodnikowych oraz powołanie

przez rektora PWr Uczelnianego Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii, przy aktywnym udziale pracowników tego wydziału.

Głównymi obszarami działalności naukowej na wydziale są: mikrosystemy, optoelektronika i technika światłowodowa, czujniki optoelektroniczne i elektroniczne, mikromechanika krzemowa, przyrządy półprzewodnikowe, mikromontaż dla elektroniki i mikromechaniki, warstwy

i struktury epitaksjalne, nanostruktury kwantowe, układy cienko- i grubowarstwowe, ultrawysoka próżnia, fotowoltaika, techniki jonowe i plazmowe, mikroskopia elektronowa, mikroskopia tunelowa i sił atomowych oraz wysoko rozdzielcza rentgenografia.

Wydział współpracuje z wieloma ośrodkami akademickimi i naukowymi w kraju i za granicą. Spośród uczelni za-

granicznych do najbliższych partnerów należą: Dresden Technical University, Niederrhein University of Applied Sciences, Kassel Technical University, University of Wuppertal oraz Slovak University of Technology, a we współpracy naukowej uczestniczy łącznie 16 uczelni z 8 krajów europejskich oraz z USA.

Andrzej Hałas

Inne jednostki dydaktyczne

Uczelnia kształci studentów na 24 kierunkach studiów. Zajęcia dydaktyczne prowadzą, oprócz wydziałów, również inne jednostki organizacyjne: studia, centra i zamiejscowe ośrodki dydaktyczne.

Studia oferują kursy wybierane w ramach przedmiotów określanych jako ogólnouczelniane i są adresowane do studentów we Wrocławiu. Centra prowadzą kształcenie na wyższym poziomie, m.in. studia podyplomowe oraz specjalistyczne szkolenia różnego typu. Oferta edukacyjna zamiejscowych ośrodków dydaktycznych jest adresowana do młodzieży w regionie i umożliwia studiowanie na wybranym wydziale bliżej domu.

Studium Nauki Języków Obcych proponuje lektoraty z języka angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, irlandzkiego, niemieckiego, rosyjskiego, szwedzkiego, włoskiego, japońskiego i polskiego, każdy na czterech poziomach zaawansowania, dostosowanych do standardów europejskich. Dla studentów cudzoziemców, w ramach nauki języka polskiego, oferuje dodatkowo kursy obejmujące słownictwo specjalistyczne naukowe i techniczne, historię Polski, kulturę i obyczaje polskie.

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w ramach osiemnastu sekcji prowadzi zajęcia sportowe z blisko 50 różnych dyscyplin. Oferta obejmuje m.in. gimnastykę, także gimnastykę korekcyjną, hippikę, kajakarstwo i wioślarstwo, narciarstwo, pływanie, sporty walki, tenis, wspinaczkę linową, paralotniarstwo, dyscypliny rowerowe oraz specjalne zajęcia dla osób o obniżonej sprawności ruchowej.

Studium Nauk Humanistycznych oferuje kursy wybieralne z przedmiotów humanistycznych i menadżerskich, m.in. z socjologii, filozofii, politologii, etyki (w tym etyka w biznesie), prawa, nauk historycznych, międzynarodowych standardów pracy, zarządzania, komunikacji społecznej czy *public relations*.

Centrum Kształcenia Ustawicznego dysponuje laboratoriami zaopatrzonymi w nowoczesny sprzęt i profesjonalnie wyposażonymi salami wykładowymi. Oferuje kursy w ramach studiów podyplomowych, w szerokim zakresie tematycznym, prowadzone we współpracy z wydziałami Politechniki Wrocławskiej, kursy specjalistyczne m.in. kształcenie na odległość (e-learning) i usługi konsultingowe. Współpracuje z jednostkami uczelni w organizowaniu i prowadzeniu wszelkich działań z zakresu kształcenia ustawicznego, wynajmuje także sale do prowadzenia szkoleń.

Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne działają w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu. Każdy oferuje studia na kilku wydziałach. Baza lokalowa obejmuje, oprócz sal dydaktycznych, również laboratoria różnych typów, dobrze wyposażone bi-

blioteki, domy studenckie, sale sportowe, baseny i w jednym przypadku ujeżdżalnię koni.

Na uczelni działają również jednostki pozawydziałowe, o charakterze naukowym, informacyjnym i logistycznym.

Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii prowadzi badania aktywności układów kompleksowych z kontrolą struktury i funkcji w skali nano. Integruje środowiska naukowe i wspiera interdyscyplinarne badania dotyczące materiałów zaawansowanych i nanotechnologii poprzez tworzenie sieci zespołów badawczych.

Centrum Biomonitoringu, Biotechnologii i Ochrony Ekosystemu Dolnego Śląska finalizuje implementację wyników badań naukowych do ochrony ekosystemów Dolnego Śląska. W szczególności wdraża metody współczesnej biotechnologii w rolnictwie, medycynie, przydatne w wytwarzaniu nowych materiałów o specyficznych właściwościach.

Centrum Inżynierii Biomedycznej prowadzi i rozwija interdyscyplinarne badania w zakresie metod i technik stosowanych w medycynie. Integruje środowiska badawcze w obszarze inżynierii biomedycznej, promuje wiedzę o inżynierii biomedycznej i związanych z nią technologiach.

Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe zajmuje się eksploatacją i rozbudową Wrocławskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (WASK), eksploatacją i rozbudową komputerów dużej mocy, dostarczaniem i rozwijaniem sieciowych usług informacyjnych. Usługi w tym zakresie realizuje dla uczelni i instytutów badawczych na całym Dolnym Śląsku.

Wrocławskie Centrum Transferu Technologii prowadzi krajowy i międzynarodowy transfer technologii, doradztwo i szkolenia z zakresu technologii i przedsiębiorczości innowacyjnej, informacje o programach badawczo-rozwojowych Unii Europejskiej oraz pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw w pozyskiwaniu funduszy.

Dolnośląskie Centrum Zaawansowanych Technologii kojarzy partnerów z obszaru nauki i gospodarki oraz koordynuje współpracę w celu opracowywania i wdrażania w przedsiębiorstwach nowych rozwiązań, innowacji i technologii.

Biuro Ochrony Własności Intelktualnej i Informacji Patentowej zajmuje się ochroną prawną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, topografii układów scalonych, znaków towarowych i oznaczeń graficznych. Bada zdolności i czystość patentowych rozwiązań innowacyjnych oraz zdolności ochronne znaków towarowych i wzorów przemysłowych.

Biuro Grantów i Współpracy z Regionem informuje o programach ramowych i funduszach strukturalnych. Doradza w zakresie przygotowywania wniosków do tych funduszy.

Tab. 28. Wydziały, pracownicy i studenci Politechniki Wrocławskiej

Lata	1945/1946	1946/1947	1950/1951	1951/1952	1966/1967	1968/1969	2002/2003	2003/2004
Wydziały	4	3	7	10	8*	8	12	12**
Profesorowie, docenci	12	32	65	83	172	211	409	416
Adiunkci, wykładowcy, asystenci	12	95	298	273	542	575	1463	1517
Studenci wszystkich rodzajów studiów	499	1559	2964	3633	9174	9674	32274	32251
Doktoranci studiów doktoranckich	–	–	–	–	–	–	1047	1047

* Po reorganizacji instytucyjowej w 1968 r., w ramach 8 wydziałów działało 26 instytutów.

** Od 2001 r. na 12 wydziałach jest 30 instytutów, 9 wydziałowych katedr i 15 wydziałowych zakładów.

Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Naukowo-Technicznej posiada największe na Dolnym Śląsku zbiory z zakresu nauk technicznych, dostęp do wielozdziedzinowych i specjalistycznych baz danych oraz 11 tys. czasopism elektronicznych w pełnym tekście, a także punkt informacyjny Komitetu Normalizacyjnego.

Oficyna Wydawnicza obejmuje zakresem swojego działania wydawanie monografii, materiałów konferencyjnych, podręczników, skryptów, czasopism i książek popularnonaukowych oraz promocję wydawnictw na wystawach międzynarodowych i Krajowych Targach Książki Naukowej.

Na uczelni są wydawane anglojęzyczne czasopisma naukowe: „Optica Applicata”, „Acta Geotechnica et Mechanica”, „Material Science” oraz we współpracy z wrocławskim oddziałem PAN – „Archives for Civil and Mechanical Engineering”.

Powyższe dane liczbowe przedstawiają rozwój kadrowy Politechniki w statystycznym skrócie.

Aktywność publikacyjna pracowników już od początku działalności uczelni charakteryzowała się znaczną dynamiką. W roku akademickim 1945–1946 ukazało się 99 publikacji, w l. 1947–1970 było ich już blisko 6 tys., uwzględniając podręczniki i skrypty. Obecna generacja pracowników naukowych (etatowych) Politechniki legitymuje się dorobkiem blisko 82,5 tys. prac naukowych.

Od 1973 r. stosuje się na uczelni jednolity system analizy dorobku publikacyjnego pracowników naukowo-dydaktycznych. Zgodnie z analizą dorobek ostatniego pięciolecia przedstawia się następująco:

Tab. 29. Dorobek publikacyjny Politechniki Wrocławskiej w latach 2000–2004

Rok publikowania	Liczba pracowników	Liczba pracowników publikujących		Liczba publikacji	Średnia liczba publikacji	Artykuły		Referaty		Wydawnictwa zwarte				Patenty	Wzory użytkowe
		Razem	w %			Zagraniczne	Krajowe	Zagraniczne	Krajowe	Monografie	Podręczniki	Skrypty	Inne zwarte		
2000	1904	1293	67,9	3444	1,8	379	834	457	1643	27	27	8	36	25	1
2001	1913	1237	64,7	3098	1,6	424	884	422	1258	27	30	6	28	16	1
2002	1913	1210	63,3	3134	1,6	467	913	340	1301	33	21	3	20	25	–
2003	1872	1237	66,1	3438	1,8	138	1189	502	1206	23	24	5	24	22	–
2004	1933	1199	62,0	3370	1,7	480	1150	468	1194	27	20	4	16	5	–

Współpraca naukowa z ośrodkami zagranicznymi

Cała infrastruktura naukowo-dydaktyczna Politechniki stanowi, oprócz dydaktyki, również bazę rozwoju naukowego kadry akademickiej. Zważywszy na wyjątkowo trudne początki, rozwój ten był i jest bardzo dynamiczny.

Pełną ilustrację tej dynamiki obrazują opisy szkół naukowych. Wkład pracowników Politechniki ujęty jest zarówno w opisie nauk technicznych powiązanych z wydziałami, jak i w opisie szkół naukowych środowiskowych, głównie w zakresie matematyki, fizyki, chemii oraz informatyki. Wkład ten świadczy wyraźnie o rozwoju uczelni w kierunku uniwersytetu technicznego.

Jednocześnie należy podkreślić, że wzrost liczby kadry

naukowej i rozwój szkół naukowych na Politechnice pozwolił nam już w latach 60. pomóc innym uczelniom we wzmacnianiu ich kadry akademickiej oraz w przeprowadzaniu przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

O pozycji Politechniki w zakresie kształcenia i badań naukowych świadczy też szeroka współpraca uczelni z ośrodkami zagranicznymi. Ilustruje to następujące zestawienie aktualnych umów uczelni z tymi ośrodkami w różnych krajach.

Algieria: Université des Sciences et de la Technologie d’Oran – od 1984 r., na czas nieograniczony.

Belgia: Université des Liège – 1991–1994 – automatycznie odnawiana.

Bułgaria: Uniwersytet Górniczo-Geologiczny w Sofii – 1981, w 1992 przedłużona bezterminowo; Uniwersytet Techniczny w Sofii – 1979, przedłużona w 1991 r.

Brazylia: The Departamento de Fisica e Ciencia dos Materiais, dos Instituto de Fisica e Quimica de São Carlo Universidade de São Paulo – 1985–1992; University of Parana, Kurytyba 2002 r. list intencyjny.

Chiny: Uniwersytet w Tjanin – 1988–1994 r.; Chiński Uniwersytet Górniczo-Technologiczny w Xuzhou – 1988–1994; Beijing University of Post and Telecommunications, Pekin – odnowiona w 1995 r. – na czas nieograniczony.

Chorwacja: Uniwersytet w Splicie – 1996 r. – na czas nieograniczony.

Czechy: Uniwersytet Techniczny w Brnie – 1978, w 1993 r. przedłużona na czas nieograniczony; Czeski Uniwersytet Techniczny w Pradze – 1993 r. – na czas nieograniczony; Institute of Macromolecular Chemistry, Academy of Sciences, Praga – na czas nieograniczony; Uniwersytet Techniczny w Libercu – czterostronna, na czas nieograniczony; porozumienie trójstronne między PW r a Uniwersytetem Technicznym w Libercu (Czechy) i Wyższą Szkołą Techniczną w Zittau/Görlitz (Niemcy) – wspólna inicjatywa edukacyjna Neisse University – 2004 r. na okres 5 lat; University of Hradec Kralove – 2003 r. – na czas nieograniczony.

Czeczenia: Międzynarodowa Fundacja na Rzecz Nauki i Kultury (Republika Czczeńska) – 1996 r. – na czas nieograniczony.

Dania: Horsens Polytechnik – 1995 r. – na czas nieograniczony.

Federacja Rosyjska: Rosyjski Uniwersytet Chemiczno-Technologiczny im. Mendelejewa, Moskwa – 1976, w 1993 r. odnowiona na czas nieograniczony; Moskiewski Instytut Energetyczny (Uniwersytet Techniczny) – 1988, w 1993 r. odnowiona na czas nieograniczony; Państwowy Kazański Uniwersytet Technologiczny – 2002 r. – na czas nieograniczony; Uniwersytet w St. Petersburgu – 1991 r. – na czas nieograniczony; Instytut Automatyki i Elektrometrii Oddziału Syberyjskiego RAN Nowosybirsk – 1993 r. – na czas nieograniczony; Instytut Chemii Nafty Oddziału Syberyjskiego RAN, Tomsk – 1993 r. – na czas nieograniczony.

Francja: Institut National Politechnique de Lorraine – Nancy – 1974 r. – odnowiona w 2000 do 2005 r.; Université de Rennes – 1976 r. – na 1 rok, automatycznie przedłużona; L'Université Joseph Fourier Grenoble – 1979 r. – odnowiona w 1990 r.; Université des Sciences et Techniques de Lille – 1984 r. – na czas nieograniczony; Université Henri Poincaré, Nancy 1 – 1995, w 2000 r. – przedłużono na czas nieograniczony; École de Mines de Nancy – 1999 r. – na czas nieograniczony; L'Université Paris XII Val de Marne – 2001 r.; École Centrale de Lyon – 2002–2007; Institut National des Appliquées de Lyon (INSA) – 2004 r. – na 5 lat; Uniwersytet Ludwika Pasteura – Strasbourg – 2004 r. – list intencyjny.

Hiszpania: Instituto Tecnológico GeoMinero de España (Geologiczno-Górnicy Instytut Technologiczny z siedzibą w Madrycie) – 1989 r. – na czas nieograniczony; Universidad de Granada – 1993–1996 – automatycznie przedłużana; Mondragon Unibertsitatea M.U. (Mondragon University), Mondragon Goi Eskola. Politeknikoa EPS (Faculty of Engineering)

i Mondragon Corporacion Cooperativa (MCC) – 2004 r. – na 4 lata z możliwością przedłużenia na czas nieokreślony.

Holandia: University of Twente – 1987 r. – list intencyjny.

Irak: University of Mosul – 1977, 1979, 1984 r. – odnawiana co 2 lata; University of Basrah – 1990–1995 – automatycznie przedłużana.

Irlandia: Cork Institute of Technology – 1998 r. – na czas nieograniczony; National University of Ireland (Galway) – 2001 r. – na czas nieograniczony.

Kanada: L' Université du Québec w Hull – 1995–2000 – automatycznie przedłużana.

Korea: Changwon National University – 2000 r. – na czas nieograniczony.

Kuba: Wyższy Instytut Techniczny w Cienfuegos – 1987 r. – automatycznie przedłużana co 5 lat.

Litwa: Vilnius Gediminas Technical University – 1999 r. – na czas nieograniczony.

Mołdowa: Technical University of Moldova – 2004 r. – na okres 5 lat.

Mongolia: Mongolian University of Science and Technology – 2003 r. – na czas nieograniczony.

Niemcy: Hochschule für Technik und Wirtschaft, Dresden – 1995 r. – na czas nieograniczony; Technische Universität Dresden – 1966 r., odnowiona w 1993 r. – na czas nieograniczony; Hochschule für Technik, Wirtschaft und Kultur Leipzig (FH) – odnowiona w 1993 r. na czas nieograniczony; Bergakademie Freiberg – 1980, odnowiona w 1991 na czas nieograniczony; Universität Stuttgart – 1981 r. – na czas nieograniczony; Hochschule für Technik, Wirtschaft und Sozialwesen Zittau/Görlitz (FH) – odnowiona w 1993 r. na czas nieograniczony; Fachhochschule Wiesbaden – 1990 r. – na 2 lata, automatycznie przedłużana; Hochschule für Technik und Wirtschaft, Zwickau (FH) – 1993 r. – co 3 lata automatycznie przedłużana; Brandenburgische Technische Universität Cottbus – 1994–1996, 2000–2003; Technische Universität München – 1996–1999, przedłużona w roku 2004 na czas nieokreślony; FH Darmstadt – 1997 r. – na czas nieograniczony; Hochschule Wismar, Fachhochschule für Technik, Wirtschaft und Gestaltung Wismar – 1998 r. – na czas nieograniczony; Uniwersytet Techniczny w Dreźnie, Uniwersytet Techniczny w Libercu, Uniwersytet Wrocławski, Politechnika Wrocławska – 1997 r. – (czterostronna) na czas nieograniczony; Universität Karlsruhe – 1999–2005; TU Clausthal – 1999 r. – na czas nieograniczony.

USA: Konferencja Rektorów Polskich i Amerykańskich Uczelni Technicznych – 1991 r.; Southern Illinois University at Carbondale – 1978, przedłużona w 1993 r.; The University of Nevada, Reno – 1990 r. – na czas nieograniczony; Central Connecticut State University – 1991, przedłużona w 2002 r.; Union College, Shenectady, New York – 1995–1998; Texas Technical University, Lubbock – 1979 r. – na czas nieograniczony; Colorado State University, Fort Collins – 1981, w 1990 przedłużona na czas nieograniczony; University of Missouri – Rolla – podpisano Preliminary Memorandum of Academic Cooperation; University of Arizona – 1998–2003; University of Michigan, College of Engineering – 1999–2004; Kansas State University, Manhattan – konieczność renegocjowania

co 3 lata; Northeastern University, Boston, Massachusetts – 2004 r. – na okres 5 lat; University of Nebraska – Lincoln – 2004 r.

Węgry: Politechnika M. Pollack w Pécs – 1974, odnowiona w 1991 r.; Uniwersytet Techniczny w Budapeszcie – 1976, w 1993 r. – na czas nieograniczony; Budapest Polytechnic – 2001–2003.

Włochy: University of Ferrara – 2005 r. – na 5 lat.

Ponadto realizuje się 35 umów między wydziałami i instytutami Politechniki z odpowiednimi jednostkami uczelni zagranicznych.

Analiza zawartych w tym wydawnictwie materiałów dotyczących Politechniki Wrocławskiej prowadzi do wniosku, iż uczelnia nasza, mimo bardzo niekorzystnych warunków początkowych, stale się rozwija. Jej obecna kondycja naukowa i dydaktyczna oraz organizacyjna dobrze rokuje na przyszłość.

Politechnika Wroclawska najbliższej przyszłości

Przeżywamy na Politechnice okres dyskusji na temat modelu uczelni i jej rozwoju. Przejawia się w nich swoiste rozdwojenie między „humboldtowskim” modelem uniwersytetu a uczelnią odpowiadającą na potrzeby rynku edukacyjnego i gospodarczego.

Podczas niedawnej ogólnopolskiej konferencji, jaka miała miejsce na PWr, poświęconej edukacji i nauce w narodowym planie rozwoju 2007–2013, ten swoisty konflikt sformułowany został zapytaniem: Ile misji, a ile rynku w strategii rozwoju uczelni? W próbach odpowiedzi na to pytanie pomocne będzie sięgnięcie do definicji i podstawowych pojęć, podobnie jak to czynimy w uprawianych przez nas naukach ścisłych i technicznych. W tym wypadku niech odniesieniem będzie *Magna Charta* – Wielka Karta Uniwersytetów Europejskich. Pragnę podkreślić, że nasza akademicka spuścizna sięgająca

Uniwersytetu Jana Kazimierza i Politechniki Lwowskiej, obchodzącej w 2004 r. swoje 160-lecie, daje nam prawo odwoływania się do tradycji uniwersytetu europejskiego, w szczególności ważnym dla naszej uczelni roku jubileuszowym.

Politechnika była jednym z pierwszych sygnatariuszy Wielkiej Karty, ustanowionej w 1988 r. dla uczczenia 900-lecia powstałej w Bolonii „studenckiej wspólnoty”, wspólnoty dla ochrony przed „finansowym oportunizmem obywateli”. Uczelnia akademicka, jako wspólnota i „autonomiczna instytucja w sercu społeczeństwa”, jak określa to Wielka Karta, ewoluowała i stale się zmienia wraz ze społeczeństwem. Oba ideały wolności akademickiej, leżące u podstaw europejskiego modelu uniwersytetu, a więc wolność wyboru kształcenia przez studentów oraz wolność wyboru przedmiotu badań i nauczania przez profesorów, podlegają współcześnie istot-

Senat Politechniki Wrocławskiej 2002–2005. W pierwszym rzędzie w środku rektor Tadeusz Luty, obok niego prorektorzy od lewej: Jerzy Świątek (ds. nauczania), Tadeusz Więckowski (ds. badań naukowych), Krzysztof Rudno-Rudziński (ds. studenckich), Ernest Kubica (ds. organizacji), Adam Grzech (ds. rozwoju)

nym ograniczeniu. W pierwszym wypadku – dla uzyskania ściśle określonych kompetencji i uprawnień zawodowych, w drugim zaś – dla pozyskania wsparcia finansowego prowadzonych badań naukowych. Skutkiem jest ograniczenie tradycyjnie rozumianej autonomii uczelni akademickich.

Politechnika stoi przed pilną potrzebą umocnienia jej jako uczelni badawczej, to znaczy kształcącej w ścisłym związku z badaniami naukowymi. Życiodajnym tętnem uczelni jest żywa, dynamiczna i wszechstronna własna twórczość naukowa. Przez badania naukowe pomnażamy i tworzymy wiedzę, która w uczelni technicznej winna być uzupełniona doświadczeniami praktycznymi doskonalącymi kunszt inżynierski. Politechnika musi wykorzystać swe atuty w utrzymaniu autorytetu i czołowego miejsca pośród uczelni technicznych. Nasze badania naukowe winny być prowadzone z myślą o ich wykorzystaniu w praktyce, a podejmowane ekspertyzy z intencją pomnożenia wiedzy. Rozpoczyna się ważny etap zewnętrznej oceny aktywności badawczej i deklaracja przyjęcia kryteriów tej oceny dla prac podstawowych lub stosowanych. Jestem przekonany, że w tej swoistej akredytacji badawczej wykażemy również siłę badań stosowanych uprawianych na Politechnice, że kryteria patentów, wdrożeń i innowacji odsłonią nasze osiągnięcia. Wskazujemy, co nasza uczelnia może zaoferować społeczeństwu i gospodarce. Na uczelni czyni się wiele, aby umożliwić i zachęcić twórców do komercjalizacji wyników ich badań, aby to tutaj zachodził proces od odkrycia do innowacji. Trzeba mierzyć sukces uczelni również miejscami pracy stworzonymi dzięki innowacjom powstałym na Politechnice.

Naszymi atutami w konkurowaniu o poczesne miejsce w europejskiej przestrzeni uniwersytetów badawczych są i będą: nowe podejście do kształcenia studentów poprzez *studium generale* oraz programy studiów przygotowujących przyszłych pracodawców; priorytet dla studiów doktoranckich i interdyscyplinarnych; konsolidacja wysiłków badawczych dookoła kierunków priorytetowych; nacisk na potrzebę komercjalizacji wyników badań naukowych; promowanie systemu kształcenia podyplomowego i ustawicznego; stanowienie ośrodka intelektualnego dla społeczeństwa informacyjnego w skali międzynarodowej.

Wszystkie te atuty znajdują swój wyraz w strategii Politechniki, przy czym uczelnia nasza będzie dążyć do wzmocnienia więzi z uczelniami wrocławskiego środowiska akademickiego dla inicjowania wspólnych poczynań m.in. w zakresie: po-

głębiania więzi z uczelniami krajowymi; wzmocnienia aktywności w ogólnopolskich gremiach, takich jak PAN, Krajowa Rada Akademickich Szkół Publicznych, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Rada Główna Szkolnictwa Wyższego, Centralna Komisja ds. Tytułu i Stopni Naukowych; zwiększenia efektywności współpracy z akademickimi ośrodkami zagranicznymi; oddziaływania środowisk akademickich na transformację ustrojową, kulturalną i cywilizacyjną kraju.

Tak jak w przeszłości, wypełnianie naszej misji oraz pozycja uczelni zależą będzie od woli i wysiłku całej społeczności, zjednoczonej wokół idei traktowania Politechniki jako wspólnego dobra. Przyszłość Politechniki zależą będzie od tego, jak szybko i intensywnie wprowadzimy do jej życia akademickiego wspólne cele i w jakim stopniu potrafimy się wokół nich zjednoczyć. Każdy, komu leży na sercu przyszłość uczelni, musi myśleć i działać z perspektywą wielu lat, a nie pod wpływem teraźniejszych, chwilowych bodźców czy argumentów. Z dużą rozważą korzystamy z dobrodziejstw akademickiej samorządności, świadomi, że swym przykładem stanowimy wzorce zachowań dla naszych studentów, przyszłej elity kraju i Europy. Z dużą wyobraźnią korzystamy z autonomii, choć ograniczonej warunkami materialnymi, dającej nam jednak przywilej ustanawiania kierunków rozwoju. Autonomia nakłada na nas odpowiedzialność za dobór wyzwań badawczych, podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej, formowanie akademickich wzorów postępowania oraz rangę nadawanych dyplomów. Jest to wyzwanie czasu dla liderów naukowych, profesorów i adiunktów, całej kadry akademickiej, aby nasze decyzje, preferencje badawcze i wysiłek dydaktyczny odpowiadały ambicjom Politechniki.

Uczelnia nasza wymaga stałej pielęgnacji i głębokiej troski nas wszystkich, zabiegania o jej integralność i dobrą kondycję finansową. Jubileuszowy rok akademicki stanowi dla nas ważny sprawdzian, jak i czy potrafimy narzucić sobie chęć wspólnego działania. Można mieć ufność, że uświadomi nam potrzebę pielęgnowania politechnicznej rodziny i determinacji oraz optymistycznych wizji przyszłości, co zapewne zostanie dostrzeżone przez społeczeństwo i przyczyni się do większego uznania dla dokonań nauki i szkolnictwa wyższego w naszym regionie i kraju. W tym ważnym okresie dochodzenia do europejskich standardów nie będzie przesadą stwierdzenie, że to właśnie środowisko akademickie współtworzy miasto i region, a Politechnika oddaje się w całości na służbę społeczeństwa, regionu i miasta.

Rektor prof. dr hab. inż. Tadeusz Luty

